יודען געדענקט! דער קאמף געגען רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד — דויערט

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 128 | Łódź, Czwartek, 4 czerwca 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, דאנערשטאג פ׳ בהעלותך י״ד סיון תרצ״ו | 14-טער יאהרגאנג

ענדעקישע אנגעקלאגטע דעמאנסטרירן אויפ׳ן צווייטען טאג פונ׳ם פשיטיק-פראצעס

זיי זאגען זיך אפ צו געבען דערקלערונגען ביז נאכ׳ן עדות-פערהער. — יודישע אנגעקלאגטע ווילען נישט ענטפערן דירעקט אויף די פראגען פון די ענדעקישע אדוואקאטען, נאר דורך דער פערמיטלונג פונ׳ם געריכטס-פארזיצער. — אדוו. מארגאליס פערלאנגט א לאקאלע וויזיע אין פשיטיק. — געקומען צום פראצעס אדוו. שימאנסקי און עטינגער

(לויט ידיעות פון י. ט. א. און אונזער ספעציעלען שליח)

ראדאם, 3 (טעלעפאנישער באריכט פון אונ[זער] ספעציעלען שליח) די שפאנונג צום פראצעס [...] נישט מיט יעדען טאג, נאר מיט יעדער שעה. [...] יודישע זשורנאליסטען, וועלכע זענען ארויס פון [...] נאך דעם ערשטען געריכטס-טאג זענען [...] בעפאלען געווארען דורך די ראדאמער יודען, [...] האבען זיך געוואלט דערוויסען איינצעלהייטען פון ערשטען טאג פון די פערהאנדלונגען, [...] זענען זיך דערווארטען אויף די צייטונגען. [...] די טעלעפאן - ביידלעך אויף דער פאסט און אין [...] ,,זשימסקי״, וואו ס׳וואויגט ס׳רוב זשור[נאליס]טען און יודישע ארוואקאטען זענען בעלאגערט [...] די, וואס בעשטעלען אויסערגעוויינליך גע[...] [...] די וואס קענען זיך אויף פראצעסען האר [...] דערשמעקט, אז דער ראדאמער פשיטיק[...] [...] וועט נישט זיין פריי פון סענסאציעס און [...] האט זיך שוין בעוויזען אין צווייטען טאג [...] פראצעס.

די נעכטיגע פערהאנדלונגען האבען זיך אנ[גע]הויבען ערשט ארום 11 א זייגער. צוליב די נאטעס [...] וועלכע זענען פארגעקומען לכבוד דעם [...] פרעזידענט. בידוע איז פארגעקומען א פער[...] צווישען די ריכטער, בעשולדיגונג און [...] פערטיידיגער וועגען דעם ווי אזוי צו פיהרען דעם [פרא]צעס. ס׳איז בעשלאסען געווארען, אז באלד [...] לייענען דעם בעשולדיגונגס-אקט זאלען די [אנגע]קלאגטע אויף דער פראגע פון פארזיצער צו זיי [...] זיך מודה אין דער שולד ענטפערן נישט מעהר [...] ,,יא״ אדער ,,ניין״. נעכייע אויפקלערונגען האר [...] די אנגעקלאגטע געזאלט געבען ערשט אויף [...] היינטיגער געריכטס - זיצונג.

און באלד אין אנהויב פון דער זיצונג האט מען [...] געהאט דעם פארשפיל פון דער טאקטיק, וועל[...]כע די ענדעקישע פערטיידיגונג וועט פיהרען בעת׳ן פראצעס.

ס׳איז אהן א ספק, אז לויט דער עצה פון דער ענדעקישער פערטיידיגונג האבען זיך אלע קריסט[...]ליכע אנגעקלאגטע אפגעזאגט צו געבען וועלכע עס איז ערקלערונגען, רעזערווירענדיג פאר זיך דאס רעכט דאס צו טון אין ווייטערדיגען גאנג פון פראצעס. העכסטוואהרשיינליך געהט דאס וועגען דעם, וואס די ענדעקישע ארוואקאטען ווילען דא געווינען צייט און זעהן ווי אזוי דער פראצעס וועט זיך ענט[...]וויקלען.

די יודישע אנגעקלאגטע האבען געגעבען ערקלערונגען פון וועלכע ס׳האט זיך אויפגעוויקעלט א מורא׳דיג בילד פון דעם, וואס איז באמת פארגעקומען אין פשיטיק, ווי אזוי ס׳איז דעמאלירט געווארען יודיש האב און גוטס, ווי אזוי יודען זענען געשלאגען גע[...]ווארען אהן רחמנות און ריקזיכט, ווי אזוי מ׳האט איבערגעקערט סטראגאנעס און זיי פערניכטעט, זוי אזוי מ׳האט אדורכגעפיהרט ,,די גרויסע נאראדא[...]ווע ארביט״.

די יודישע אנגעקלאגטע האלטען זיך זעהר מוטיג, נישט אויסגעשלאסען דעם הויפט - אנגעקלאגטען שלום חיים לעסקא.

בעת דעם פערהער האבען איינינע יודישע אנ[גע]קלאגטע דעמאנסטריהט דערמיט, וואס זיי האבען זיך אפגעזאגט צו ענטפערן דירעקט אויף די פראגען פון די ענדעקישע אדוואקאטען. דאגעגען האבען זיי דאס געטון דורך דער פערמיטלונג פון פארזיצענדען. צווישן די דעמאנסטרירענדע איז אויך געווען דער יודישער הויפט-אנגעקלאגטער שלום חיים לעסקא.

די יודישע אנגעקלאגטע זעהען אויס שלעכט און זענען שרעקליך פערמאטערט. דער יונגסטער פון די יודישע אנגעקלאגטע לייזער קירשענבוים האט אין מיטען פון די פערהאנדלונגען גע׳חלש׳ט און מ׳האט געמוזט איבעררייסען די זיצונג.

אויך דער אלטיטשקער אנגעקלאגטער פעלדבערג האט זיך געפיהלט זעהר שלעכט און דער פארזיצער האט איהם ערלויבט ארויסצוגעהן; פון זאל.

באלד ווי דער פארזיצער עפענט די זיצונג טרעט ער צו אויסצוהערען די ערקלערונגען פון אלע אנ[גע]קלאגטע.

די ערשטע דארפען אויסגעהערט ווערען די קריסטליכע בעשולדיגטע. אויף דער פראגע פון פאר[...]זיצער צום אנגעקלאגטען שטשאלקאווסקי, וואס ער האט צו זאגען אויף די פארוואורפע, וועלכע שטעלט איהם פאר דער בעשולדיגונגס-אקט, ערקלערט ער, אז ער האט זיך אפ צו געבען וועלכע עס איז ערקלע[...]רונגען, מעגליך, אז ער וועט דאס טון נאך דעם, ווי ס׳וועלען אויסגעהערט ווערען די עדות. דער פאר[...]זיצער הייסט איהם זיך אוועקזעצען און רופט דאן אויס די נעמען פון די אנגעקלאגטע קאספערסקי, זאריסטא, פיטלעווסקי, אלשעווסקי, וולאחלא, צופאק, וואימישיק, פוגאיטשיק, קאשלא, שליזאק און קו[...]ביאק.

זיי אלע ערקלערען בסדר אזוי ווי אויסגערעכנט, אז זיי וועלען קיין שום ערקלערונגען אין איצטיגען מאמענט נישט געבען, נאר ערשט נאכדעם ווי עס וועלען אויסגעהערט ווערען אלע עדות.

דער פארזיצער טרעט דאן צו אויסצופרעגן די גרופע פון די יודישע אנגעקלאגטע.

דער אנגעקלאגטער האפערבערג אנערקענט זיך נישט צו קיין שום שולד, ער האט נישט גענומען קיין אנטייל אין די געשעהענישען, ער האט זיך בע[...]טייליגט אין א דעלעגאציע, וועלכע איז אוועק צו דער מאכט מיט א אינטערוועניע, אז ס׳זאל צוריקגעשטעלט ווערען די רוה. ער לייקענט קאטעגאריש, אז אין פשיטיק האט געזאלט עקזיסטירען א יודישע זעלבסט[...]שוץ. דער אנגעקלאגטער דערציילט ווייטער, אז ער האט געהערט ווי דער צעווילדעוועטער המון, וועל[...]כער האט זיך נישט אפגעשטעלט פאר קיין שום באר[...]באריישער ארבייט ביים פערטיסטען סחורות און שטובזאכען, האט געשריגען: ,,הורא נא פאליציאנ[...]טוב״. האפערבערג דערקענט צווישען די קריסטליכע אנגעקלאגטע עטליכע, וועלכע האבען אנטייל גענו[...]מען אין די אונרוהען.

ער אליין האט נישט געהאט אין האנד קיין אייזען און נישט קיין האמער. אלס איינעם פון די, וועל[...]כע האבען געהאלפען דעמאלירען יודישע וואוינונ[...]גען, געוועלבער און געשלאגען יודען, דערקענט ער דעם אנגעקלאגטען נעסקא. קיין רעוואלווער-שאסען האט ער נישט געהערט.

יאנקעל לייב זיידע ערקלערט, אז בעת עס האבען זיך אנגעהויבען די אונרוהען דעם 9-טען מערץ אין פשיטיק, האט ער זיך געפונען אין א געוועלב נא[...]הענט פון פאליציי-פאסטערונעק און ער איז אינגאנ[...]צען נישט ארויסגעגאנגען אויפ׳ן גאס.

12 א זייגער ערקלערט דער פארזיצער א הפסקה וועלכע דויערט א שעה צייט. נאכדעם ווערט אויס[...]געהערט דער אנגעקלאגטער רפאל הויניג.

ער דערציילט, אז בעת די אונרוהען האבען זיך אנגעהויבען, האט ער זיך געפונען אין דער פאר[...]שטאט ,,זאכענטא״. דאן איז ער געגאנגען אין שטאט אריין און האט געזעהן ווי דער המון האקט שויבען אין די יודישע געוועלבער און וואוינונגען. ווען ביי איהם אין וואוינונג האט מען אויסגעהאקט די ערשטע שויבען, און דער המון האט אנגעהויבען זיך אריינצורייסען צו איהם, האט ער זיין פאמיליע

(ווייטער זעה 3-טע זייט)

אומגליקליכער שאס פון א משוגענעם

האט געבראכט צו א פולשטענדיגען חורבן פון דער יודישער בעפעלקערונג אין מינסק-מאזאוויעצק

פרעמיער סלאוואי-סקלאדקאווסקי בערוהיגט

ווארשא, 3. (טעל.) די יודישע לאגע אין [מינ]סק-מאזאוויעצק. נאך דעם, ווי דער גייסטיג-[קראנ]קער כאסקעלעוויטש האט דערשאסען דעם וואכ[מי]סטער יאן בויאק איז נאך אלץ א שרעקליכע.

דינסטאג ביינאכט האט דער אויפגעהעצטער [...]ווילדעטער המון אין גרופעס פון 20 און 30 מאן [...] יודען בעפאלען, דעמאלירט און ראבירט יודישע [...] און קראמען.

דאס, וואס מ׳האט נישט בעוויזען אוועקצו[...]ציען, האבען די כוליגאנישע גרופען מיט העק צו[...] אויף שטיקלעך.

היינט אינדערפריה האבען זיך די שרידי הפליטה [...] איבערגעבליבענע יודען געפרובט צו אנטלויפען פון [...] שטאט, אבער גייענדיג צו דער באהן זענען [...] בעפאלען און מערדערליך צושלאגען געווארען.

בירוע זענען פון די 6 טויזענד דארטיגע [יו]דען, העכער 4 טויזענד שוין אנטלאפען פון דער [...], איבערלאזענדיג אויף הפקר זייער האב און [...] און זייער ביסעל ארעמקייט. א טייל פון די [פלי]טים — דער גרעסערער — געפינט זיך אין [וואר]שא, און א טייל - אין שעדלעץ.

די לאגע דארט איז אומגעהייער געשפאנט. [ע]ס איז פארגעקומען א ספעציעלע בעראטונג אין דער ווארשאווער קהלה, אויף וועלכער עס איז געפאדערט געווארען, אז די קהלה זאל מיט כל הכוחות מילדערען דאס שרעקליכע אומגליק, וואס האט פלוצים, ווי פון העלען הימעל געטרא[...]פען אין דער מינסק-מאזאוויעצקער יודישער בע[...]פעלקערונג, און צו אנטעהמען מיטלען געגען דעם גרוילליגען טעראר.

אין דער שטאט איז געווארען אונמעגליך צו פערבלייבען, און די דארטען-איבערגעבליבענע יודען שפילען זיך ממש מיט׳ן לעבען...

די פליטים האבען אויך געפאדערט פון דער קהלה, אז מ׳זאל קודם כל פערזארגען מיט ברויט די הונגערליידענדע, און צווישען זיי אזעלכע, וואס האבען זיך נעכטען גערעכענט פאר גבירים..

עס איז אויך געפאדערט געווארען, אז די קהלה זאל אנווענדען אלע מיטלען, צו ארויסקרי[...]גען פון מינסק-מאזאוויעצק די דארט-איבערגע[...]בליבענע יודען, און ברענגען זיי אין ווארשא צוזאמען מיט די עטליכע מתים, וואס ליגען שוין דארט עטליכע טעג, אונטער א שמירה פון פאליציי.

די ווארשאווער קהלה האט בעשלאסען די פליטים ארויסצוגעבען מיטאג און ברויט, ווי אויך ארויסצושיקען ברויט פאר די יודען אין מינסק-מאזאוויעצק.

עס איז תיכף, אונטער א פאליציייאישער שמירה, ארויסגעפאהרען א קארעטקע פון ,,חסד של אמת״ מיט תכריכים פאר די מתים, וואס ליגען שוין פון זונטאג אן, און מ׳וועט זיי ערשט ברענ[...]גען צו קבר-ישראל.

אויף דער קהלה-פערזאמלונג איז גערעדט געווארען וועגען דעם, אז אלע עלטערע לייט און זקנים פון די פליטים זאלען פערבלייבען אין ווארשא און אז צוריקקעהרען זיך אין זייערע חיוב׳ע היימען זאלען די יונגעלייט. מ׳איז אבער געקומען צום אויספיהר, אז עס איז נאך פריהצייטיג וועגען דעם צו טראכטען.

אין מינסק-מאזאוויעצק איז היינט פארגע[...]קומען א מארק, אויף וועלכען עס זענען געקומען טויזענדער פויערים. די אימה פון די איבערגע[...]בליבענע יודען איז געווען עד אין לשער: מ׳האט זיך געשראקן ארויסצוקומען אויף דער ליכטיגער שיין.

אהין זענען אנגעקומען, אונטער א פאליציי[...]אישער שמירה, אינלענדישע און אויסלענדישע זשורנאליסטען. די העצע איז אומגעהייער און די לאגע איז אויסערגעוועהנליך געשפאנט.

היינט האט מען אין ווארשא פערהערט דעם מערדער כאסקעלעוויטש. ער האט זיך ארויסגעווי[...]זען פאר א קאמפלעטען משוגענעם, וועלכער ווייסט נישט וואו איין און וואו אויס. מ׳האט איהם איינ[...]געזעצט אין פאוויאק.

מארגען, דאנערשטאג (ד. ה. היינט) 9 פריה קומט פאר די לויה פונ׳ם דערשאסענעם וואכמיסטער יאן בויאק.

די איבערגעבליבענע פאר הונדערט יודען געפינען זיך אלע אינאיינעם, אינ׳ם הויז פון רבי׳ן

ווארשא, 3. (ימ״א טעלעפאניש)

דער פרעמיער און אינערן-מיניסטער גענ. סקלאדקאווסקי האט היינט אויפגענומען א דעלע[...]גאציע, וועלכע איז בעשטאנען פון דעפ. מינצבערג און סענ. טראקטענהיים.

די יודישע פארלאמענטאריער האבען אנגע[...]וויזען אויף די געשעהענישען אין גאנצען לאנד און, בעזונדערס אויף די לעצטע געשעהענישען אין מינסק-מאזאוויעצק. דער פרעמיער האט ארויסגעוויזען פיל פערשטענדניש פאר די פארגעשטעלטע פאסטו[...]לאטען און האט אונצווייידייטיג ערקלערט: ,,ס׳מוז[...]זען אויפהערען כל-ערליי אונרוהען אין לאנד און דאס לעבען אין פוילען מוז ווערען נארמאל״.

גאַנץ פּוילען האָט געפייערט

דעם 10־יאָהריגען יובל פונ'ם מלוכה־פּרעזידענט

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאָניש)

דער 10־יעהריגער יובל פון דעם מלוכה־פּרעזידענט מאָשטשיצקי'ס טעטיגקייט אויף זיין הויכען אַמט איז דאָ פאַרוואַנדעלט געוואָרען אין אַן אוּנגעהויערען יום־טוב פיל מיט פּראַכט און גלאַנץ, אין וועלכען עס האָט זיך בעטייליגט די גאַנצע בעפעלקערונג.

עס זענען פאָרגעקומען זעהר פיל אַקאַדעמיעס פייערונגס־פאַראַנשטאַלטונגען, מאַניפעסטאַציעס, אַ דעפילאַדע א. אַז. וו.

פון אַלע עקען וועלט זענען אָנגעקומען בע־גריסונגען.

אין דער גאַנצער וועלט־פּרעסע זענען פער־עפענטליכט געוואָרען אָפּשאַצונגען, ביאָגראַפיעס און בילדער פונ'ם מלוכה־פּרעזידענט.

אין שייכות מיט'ן יובל האָט זיך אין אַ גאַנצע רייהע שטעט די בעפעלקערונג בעשטייערט אויף פערשידענע נאַציאָנאַלע און פּערטיידיגונגס־צוועקען.

דער מלוכה־פּרעזידענט גופא האָט בעשלאָסען צו איבערווייזען אויפ'ן פאָנד פון נאַציאָנאַלער שוץ אַלע סומען, וואָס יועלען איבערגעגעבען ווערען צו זיין דיספּאָזיציע, אין שייכות מיט'ן יובל. ער האָט מנדב געווען 10 טויזענד זלאָטעס, אַנשטאָט רע־פּרעזענטאַנץ־הוצאות אויפ'ן שלאָס — אויף הילף פאַר אַרבייטסלאָזע.

אין שלאָס האָט דער מלוכה־פּרעזידענט אויפ־גענומען פּערזענליך גליקוואונשען פון פאָרשטיי־ער פון דער מאַכט און פון דער געזעלשאַפט.

אין די פייערונגען האָבען זיך בעטייליגט זעהר פיל יודישע דעלעגאַציעס, ווי אויך רבנים.

ער האָט צ. אַ. אויך בעקומען ווערטפולע מתנות פון יודישע צדקען, ווי אַ שטייגער, פון יודישען בעקער־צעך — אַ זילבערנע חלה; פונ'ם יובילירען צעך — (אַ פּראַכטיגע זילבערנע טאַץ מיט אַ קינסט־לעריש אויסגעקריצטען אַדרעס א. אַז וו.

בעגריסענדיג זיך מיט די פּאַרלאַמענטאַריער, האָט ער לענגערע געשפּרעכען געהאַט מיט'ן פירשט ראַדזשיוויל און מיט'ן הרב רובינשטיין, וועלכען ער האָט אגב געפרעגט, ווי עס לעבען די יודען אין ווילנע.

דער יובל פונ'ם מלוכה־פּרעזידענט האָט אויך מיט אַ הויכען ווידערקלאַנג אָפּגעקלונגען אין אַלע הויפּט־שטעט פון דער וועלט.

אונזער וואָרט

וואָס וועט זיין ווייטער?

די ידיעות, וואָס קומען אָן פון ארץ־ישראל זענען ווייטער זעהר בעאונרוהיגענדע. דער ... בישער טעראָר און סאַבאָטאַזש איז נישט ... שוואַכט געוואָרען נאָר פאַרקעהרט.

מיר בעוואונדערן דעם העראָאיזם און די ... פון ישוב, וועלכער לאָזט זיך נישט מיטרייסען ... דעם בערעכטיגטען צער און צאָרן, נאָר ... העלדיש און דיסציפּלינירט אויס אויף זיין ... זיציעס.

און ס'איז געקומען די געלעגענהייט ... האָבען געקענט הערען די אויטאָריטאַטיווע ... קלערונג פון פּרעזידענט פון דער ציוניסטישער ... גאַניזאַציע ד"ר ווייצמאַן וועגען די געשעהעניש... אין ארץ־ישראל.

ס'איז אָהן ספק ריכטיג די בעגאָט ... פון פּרעזידענט ווייצמאַן צו דער געשאַפענער ... טראַל־קאָמיסיע, וועלכע, ווי מיר ווייסען, ... פּראַקטיק, וועט קיינעם גאָרנישט געבען און ... נאָר זיין אַן אויסגעטראַכטעל פאַר דער וועלט, ... לאַנד טוט עפּיס... אָבער די כאַראַקטעריסטיש... שטעל אין פּרעזידענט ווייצמאַנ'ס רעדע איז ... פאָלגענדע: „מיר שטעהען אויפ'ן פּשוט ... אַדע דאָס לאַנד וועט געהען פאָראויס און ... ענטוויקלונג וועט בלייבען אונגעשטערט, אָדער ... וועט איינגעהען אויפ'ן יונג פון בעגרעני... אָבער אין לעצטען פאַל וועט עס נישט ... נאַציאָנאַלע היים, נאָר אַ פאַסטקע פאַר יודען ... ארץ־ישראל."

אַזוי האָט גערעדט די אויטאָריטאַטיווסטע ... דישע פּערזענליכקייט אין עניגם פון יודישען ... בוי ווערק אין ארץ־ישראל. אָבער אַזוי רעדט ... ווייצמאַן דעמאָלס, ווען ער ווייס נישט, ... וועג די ענגלישע רעגירונג האָט אָנגענומען ... ער שטעהן אָדער דעם צווייטען. ענגלאַנד רעדט ... און זאָגט גאָרנישט.

צעהנדליגער יודישע דעלעגאַציעס זענען ... געווען ביים הויך־קאָמיסאַר, דיסטריקט־קאָמ... צעהנדליגער אינטערווענציען אין קאָלאָניאַל... טעריום ביי דער ענגלישער רעגירונג. ... האָט מען געהערט... „אַ ענגלישען ...

ס'איז שוין די העכסטע צייט נאָר ... וואָכען טעראָר און צעהנדליגער קרבנות, ... ענגלישע רעגירונג זאָל ענטפערן אויף די ... גע פון פּראָפ. ווייצמאַן: צי וועט די ענט... פון לאַנד בלייבען אונגעשטערט, אָדער ארץ־... וועט זיין אַ פאַסטקע פאַר יודען.

היילע סעלאַסיע אין לאָנדאָן

אַ המון פון איבער 50 טויזענד מאַן האָט איהם ענטוזיאַסטיש מקבל־פּנים־געווען

לאָנדאָן, 3 (ספּ. טעל.)

היינט איז דאָ אָנגעקומען דער נעגוס היילע סע־לאַסיע מיט זיין משפחה און מיט'ן ראַס קאַסאַ.

דער המון — איבער 50 טויזענד מאַן — האָט געמאַכט לכבוד איהם אַ ריזיגע מאַניפעסטאַציע און ענטוזיאַסטישען קבלת פּנים. עס האָט איהם בעגריסט דער פּערזענליכער סעקרעטאַר פונ'ם מיני־סטער אידען.

לאָנדאָן, 3 (ספּ. טעל.)

פון'ם מינ. אידען האָט היינט, נאָך דער רייזע קאָנפערירט מיט'ן איטאַליענישען אַמבאַסאַדאָר גראַנדי און מיט'ן פראַנצויזישען, קאָרבען.

אין די פּאָליטישע קרייזען הערשט די איבערצייגונג, דאָס ענגלאַנד וואָלט גרייט געווען מסכים צו זיין אויפ'ן פּאַקט פון אומאַליענס אַנעקסירען אַבי־סיניען מיט'ן תנאי, אַז מוסאָליני זאָל איינגיין צו בעלייגען אין דער פעלקער־ליגע אַ דעקלאַראַציע ווע־גען דעם, אַז דער איטאַליענישער רעזשים אין אַבי־סיניען וועט זיין איינגעשטעלט לויט'ן מוסטער פון אַנדערע רעזשימען, וועלכע ווערען אָנגעווענדעט דורך דער פעלקער־ליגע. דערווייל האַלט אָבער מו־סאָליני נישט דערביי.

רוים, 3 (ספּ. טעל.)

אין מאַסגעבענדע קרייזען דערקלערט מען, דאָס עס זענען נישט דערהאַלטען געוואָרען קיין שום ידיעות וועגען דער פלומרשטער אַטאַקע פון די אַבי־סיניער צווישען מאַקאַלע און אַדיס־אַבעבאַ, וואו עס זאָלען האָבען אומגעקומען 30 איטאַליענישע לופט־פליהער.

געסטאַפּאָ־אַגענטען אין ענגלאַנד

ערקלערונג פון סער דזשאָהן סיימאָן אין ענגלישען פּאַרלאַמענט

לאָנדאָן (יט"א) אויף איינער פון די לעצטע זיצונגען פון אונטערהויז האָט דעפּ. עליאָט סמיטה אינטערפעליהרט ביים אינערן־מיניסטער וועגען דער טעטיגקייט פון די נאַצי־אַגענטען אין ענגלאַנד. זיין אינטערפעלאַציע האָט דער דעפּוטאַט אַרויסגעבראַכט אין צוזאַמענהאַנג מיטן אויסטאַנג פון ווערזמאַן־צאַמס אין דער שוויץ. ענטפערנדיג אויף דער אינטערפעלאַציע האָט דער אינערן־מיניסטער, סער דזשאָהן סיימאָן, ערקלערט, אַז די פּראָפּאַגאַנדעטליכע אַרגאַנען איבערוואַכען זעהר שטרענג די בעוועגונ־גען און טעטיגקייט פון די דייטשע געהיים־אַגענטען. דער מיניסטער פּעהזיכערט, אַז אויב דאָס וועט זיך אַרויסווייזען אַלס נויטווענדיג, וועלען אָנגענומען ווערען אַלע ענטשפּרעכענדע שריט. עס ליגט אָבער נישט — האָט סיימאָן צוגעגעבען — אין אינטערעס פון דער עפענטליכקייט, אַז עס זאָל איבערגעגעבען ווערען פּרטים פון די מאָס־מיטלען, וואָס די מאַכט־אָרגאַנען נעמען אונטער ביים בעהאַנדלען אַ טעטיג־קייט פון דעם מין.

פונ'ם פראַנצויזישען פּאַרלאַמענט

פּאַריז, 3 (ספּ. טעל.)

אַ דעלעגאַציע פון לינקע גרופּירונגען האָט פער־אַקלאַמאַציע אָנגענומען די קאַנדידאַטור פון זהע יאָן אַלס פּאָרזיצער פון פּאַ. לאַמענט.

דער פּאַרלאַמענט האָט היינט בעשטעטיגט 557 מאַנדאַטען, רעזערווירענדיג 61 מאַנדאַטען צום דע צידירען אויף שפּעטער.

מאָרגען וועט געוועהלט יוערען דאָס פּרעזידיום.

אין די אָווענד־שעה'ן זאָל דער פּרעזידענט לעברען איבערגעבען לעאָן בלומען די מיסיע צו בילדען דעם נייעם קאַבינעט.

אויפגעלעזט די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פּאַרטיי אין אונגאַרן

בודאַפּעשט, 3 (ספּ. טעל.)

דער אינערן־מיניסטער האָט היינט אַרויסגעגע־בען אַ פעראָרדנונג, דורך וועלכער עס ווערט אויפ־געלעזט די אונגאַרישע נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע אַרבייטער־פּאַרטיי, מחמת דעם, וואָס זי איז לעצ־טענס „אַרויס פון די גרעניצען, וועלכע זענען דער־לויבט פאַר פּאָליטישע פּאַרטייען".

MAOK PŁYN TĘPI ROBACTWO

בעשטראָפטע יודען־שלעגער

טשענסטאָכאָוו, 3 (טעלעפאָניש)

דאָס היגע קרייז־געריכט האָט היינט פערמשפּט פאַר'ן בעפאַלען און שלאָגען יודען:

איינעם אַנ'ענדרעק קאַספּזשיק — אויף אַ יאָהר טורמע, און אַ צווייטען טשעשיצלסקי — 8 חדשים טורמע.

דאָס קאָנצעסיאָנירטע
עקספּעדיציאָנס־הויז
R. SOBOL, Łódź,
Piotrkowska 6, tel. 153-96, 242-72
מאַכט בעקאַנט דער ג. קונדשאַפט, אַז פון 1 יוני 1936 אָן, האָט זי געעפנט
אָפּטיילונגען!
אין וואַרשאַ און אין קראָקע
וואו עס ווערט יעדען טאָג טראַנספּאָרטירט יעדער קוואַנטום סחורה ... איינענע לאַסט־אויטאָס. זעמטליכע עקספּעדיציע־ענינים ווערען פּינקטלעך ערלעדיגט. —::— יעדער טראַנספּאָרט סחורה איז אַסעקורירט.
פינאַנסיעלע מיטהילף ביים איינקויף!

געדענקט, שטשענשליווי
ביי
אַ גרויסער אויסוואַהל פון
אָריגינעלע בילליגער און
טאָמאַשאָווער סחורות
אויף אַנציגער און פּאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% בילליגער
קומט און איבערצייגט איידְ!
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
געדענקט פּראַנט II שטאָק.

אין טיפען טרויער מעלדען מיר וועגען טויט פון אונזער מיטגליד, געוו. וו.־פּאָרזיצער פון אונזער פעראיין
ח' יעקב
קראָנענבערג
געשטאָרבען אין ראַדאָגאָשטשער שפּיטאָל
אין עלטער פון 51 יאָהר.
די לויה קומט פאָר היינט, דאָנערשטאָג, 4 נ"מ פון טהרה־הויז. אַלע פעראיינס־מיטגלידער ווערען געבעטען צו קומען.
פּראָפ. פעראיין פון יוד. קעלנער־אַרבייטער
אין לאָדז, פּילסודסקיעגאָ 70.

Dr.
Wajnberg
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט פאַר לונגען, ...
סקלעראָז קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 6
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9־10 פּרית 3־5

לאָדזער יוד. לאַקאַ...
און סובלאַקאַטאָרען־...
געפינט זיך
אויף פּיעטריקאָווער 31
טעלעפאָן 264-38
דער סעקרעטאַריאַט איז ...
פון 6 ביז 9 אָוונט. ס'ווערן ...
ביטוס, ערטיילט עצות, ...
סכסוכים און געפיהרט ...
און עקסמיסיע־פּראָצעסען.

אויערען, נאָז און האַלז
און לונגען־קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z.Rakowski
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועס אָפּעראַציע א. אַז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָרישעם פון 9־2 און פון 4־8 אָוונט.
ביי דער קליניק איז טעטיג
אַ רענטגען־קאַבינעט
פאַר דורכליכטונגען און אַלערליי פאָטאָגראַפיעס

Dr. med.
J. Nadel
ספּעציאַליסט פון אַקושעריע־ און פרויען־קראַנקהייטען
אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228-20.
נעמט אָן פון 10–12 און פון 5–7 אָוו.

דער יודישער קונסט־פאָטאָגראַפישער אַטעליר
„POLONJA"
31 גדאַנסקאַ 31
דיפּל. פאָטאָגראַף גוטערמאַן
האָט רעדוצירט די פּרייזען פון אַלע אַרט פאָטאָגראַפיעס
אויסערדעם גיב איך צו אַ פּרעמיע
6 פאָטאָגראַפיעס גרויס 6/9 אויף ספּעצ. זיידען־פּאַפּיר גוט רעטושירט און אויך אַ שפּינעלע מיט'ן איינגענעם בילד נאָר פאַר
1.50 זל.
נוצט אויס די איינציגע געלעגענהייט, ווייל ס'איז נאָר אויף אַ קורצער צייט!
— פּינקטליכע אויספערטיגונג! —

CUKIERNIA
„ZRÓDŁO"
PRZEJAZD 1, tel. 209-87 i 133-72
עמפּפעהלט
אויסגעצייכנטע לאָדעס
צוזאַמען מיט קאַרא־וואַסער און וואַפלעס
אַ פּאָרציע 35 גר.
יאַרסקע אַוועגדבראָטען
פון 4 גאַנג צו 1 זל.

FABRYKA NAPOI GAZOWYCH
R. Frydwald
Piłsudskiego 69, tel. 190-48
עמפּפעהלט
סאָדעוואַסער און לעמאָנאַד
וואָס ווערט אָפּגעשיקט פּינקטליך אַהיים
בעשטעלונגען ווערען אָנגענומען אַ גאַנצען טאָג.

קריזיס אין דער אראבישער „מאַלאַריע“

שטרענגע רעגירונגס־פעראָרדנונגען. — פערוואונדעט צוויי יודען אין ראשון לציון. — באמבעס און שיסעריייען. — 15 יאהר טורמע פאַר דערהרג׳ענען אַ יודען. — אַ נישט אָפיציעלע אַראַבישע דעלעגאַציע קיין לאָנדאָן.—ספעציעלע צענזאָרס אין די העברעאישע צייטונגען.—ווידער איבער־געריסען טעלעגראַפישע און טעלעפאָנישע פערבינדונג; — אַראַבישער שטרייק ברעכט זיך

נייע 2000 סערטיפיקאַטען פאַר יודישע עולים

ירושלים, 3 (יט״א טעלעגראַפיש)
היינט איז ערשינען אַ ספעציעלער נומער פון ... „אָפישעל גאַזעט“ (אָפיציעלע צייטונג), וועל־... ענטהאַלט אַ גאַנצע רייהע נייע פעראָרדנונגען, ...וועלכע האָבען דעם ציל אָפצושטעלען דעם טעראָר ... סאַבאָטאַזש אין לאַנד.
פון די נייע פעראָרדנונגען איז כדאי צו דער־מאָהנען די פאָלגענדע: 1) דאָס מיליטער און פלאָט־... האָבען בעקומען דיזעלבע רעכט, וואָס ... פאָליציי ביים אַדורכפיהרען רעוויזיעס און ...
2) די פולמאַכטען פון די דיסטריקט־קאָמיסאַרען ... פערברייטערט געוואָרען און זיי האָבען בע־... דאָס רעכט צו פערמאַכען געזעלשאַפטען, ... קאַפעען און אויפלעזען אונלעגאַלע פער־...
3) ס׳איז פערבאָטען געוואָרען צו ברענגען ... אויסצואַרבייטען אויפרייס־מאַטעריאַלען.
4) מיט אַ יאָהר תפיסה וועלען בעשטראָפט ... די, וועלכע האָבען בעקומען הויז־אַרעסט ... פערשיקונג און פערלאָזען זייער פערשיקונגס־...

לאָנדאָן, 3 (יט״א טעלעגראַפיש)
אין היינטיגען „דיילי מייל“ געפינט זיך אַ לייט־... אין וועלכען ס׳ווערט געפאָדערט אָפ־... די יודישע אימיגראַציע קיין ארץ־ישראל ... אַ יאָהר צייט. די וויטערדיגע שטעלונג פון ... ענגלישער רעגירונג אין דער פראַגע פון ... יודישער עליה זאָל אָפהענגיג געמאַכט ווערען ... דעם בעריכט, וועלכען ס׳װעט אָפגעבען די ... קאָנטראָל־קאָמיסיע, וועלכע וועט דער־... קיין ארץ־ישראל.

ירושלים, 3 (יט״א טעלעגראַפיש)
אין ראשון לציון זענען היינט פערוואונדעט גע־... די צוויי יודען דוד וואַרדי און ישראל אַר־... דורך אַן אַראַבישען טעראָריסט. צו די צוויי ... איז צוגעקומען אַ יונגער אַראַבער, וועלכער ... געבעטען אַביסעל וואַסער. יוען די יודען ... איהם דערלאַנגט דאָס וואַסער, האָט ער אָנ־... צו שיסען און ביידע יודען פערוואונדעט.

ירושלים, 3 (יט״א טעלעגראַפיש)
דער אָפיציעלער קאָמוניקאַט, וועלכער איז ... ערשינען, דערצעהלט וועגען נייע באָמבעס, ... זענען געוואָרפען געוואָרען אין פערשידענע ... פונקטען פון לאַנד. אין יפו זענען געוואָרפען גע־וואָרען 3 באָמבעס, אין לוד — 2, ס׳איז אויך פאָרגעקומען אַ שיסעריי אויפ׳ן וועג חיפה—עכו.

ירושלים, 3 (יט״א טעלעגראַפיש)
אין יפו׳ער קרייז־געריכט איז פאָרגעקומען דער פראָצעס געגען דעם אַראַבער אַכמעד איסאַרי וועלכער האָט דעם 19 אַפּריל דערהרגעט דעם יוד ישראל פּושיטיצקי. איסאַרי איז פערמשפט געוואָרען אויף 15 יאָהר טורמע.

ירושלים, 3 (יט״א טעלעגראַפיש)
קיין לאָנדאָן איז אַרויסגעפאָהרען אַ נישט־אָפיציעלע אַראַבישע דעלעגאַציע, מ׳ט ירושלימ׳ער בירגערמייסטער כאַלדי.

ירושלים, 3 (יט״א טעלעגראַפיש)
דער דיסטריקט־קאָמיסאַר פון טול־כרם האָט פערעפענטליכט אַ מעלדונג, אַז ביי יעדען פרוב צו וואַרפען באָמבעס, וועט די פאָליציי און דאָס מיליטער שיסען.
דער דיסטריקט־קאָמיסאַר אין יפו האָט אַרויסגעפאָדערט די רעדנער, וועלכע האָבען גע־האַלטען רעדעס אויף דעם בלוי־ווייסען טאָג אויף דער תל־אביב׳ער אויסשטעלונג.
דער מאָטיוו איז, וואָס די פערזאַמלונג איז נישט געווען לעגאַליזירט.
די העברעאישע צייטונגען זענען היינט אַרויס מיט ווייסע פלעקען. אין יעדער רעדאַקציע זיצט אַ צענזאָר.
ס׳איז אויך איינגעפיהרט געוואָרען אַ צענזור אויף דעפעשען. ווי מען האַלט, איז דאָס אַ פאָר־בערייטונג איינצופיהרען דעם קריגס־צושטאַנד. מען האַלט זיך נאָך אָפּ דערפון, כדי צו זעהען וואָס פאַראַ ווירקונג ס׳וועלען האָבען די שאַרפע פעראָרד־נונגען, וועלכע זענען לעצטענס פערעפענטליכט גע־וואָרען. דער „הארץ“ פאָדערט, אַז דער קריגס־צושטאַנד זאָל באַלד איינגעפיהרט ווערען.

ירושלים, 3 (יט״א טעלעגראַפיש)
די לעצטע נאַכט איז ווידער אַ ישראל גע־ווען אָפגעריסען פון דער גאַנצער וועלט אין פער־לויף פון עטליכע שעה. די אַראַבישע טעראָריסטען האָבען געהאַט איבערגעריסען די טעלעגראַפישע און טעלעפאָנישע פערבינדונג. די פערבינדונג איז צוריקגעשטעלט געוואָרען דורך דעם מיליטער און סאַפּערען.

ירושלים, 3 (יט״א טעלעגראַפיש)
די אַראַבישע אַרבייטער אין דער פאַבריק פון „מחטרה“ אין יפו, וועלכע האָבען ביז היינט גע־שטרייקט, זענען היינט צוגעטרעטען צו דער אַרבייט. אויך פון אַנדערע פונקטען מעלדעט מען, אַז דער אַראַביש׳ער שטרייק ברעכט זיך און די שטרייקענדע אַראַבער טרעטען צו צו דער אַרבייט.

ירושלים, 3 (יט״א טעלעגראַפיש)
היינט האָט די יודישע אַגענץ בעקומען פון דער ארץ־ישראל־רעגירונג 2 טויזענד סערטי־פיקאַטען אויפ׳ן חשבון פון איצטיגען שעדיול. פון די 2 טויזענד סערטיפיקאַטען זענען בעשטימט גע־וואָרען פאַר פאָלגענדע קאַטעגאָריעס עולים: 1500 פאַר חלוצים, 300 פאַר קרובים, 125 פאַר ספע־ציאַליסטען און 75 פאַר פרייע בערופען.
די איבריגע סערטיפיקאַטען פאַר׳ן היינטיגען האַלבען יאָהר, וועט די אַגענץ בעקומען אין אַ צייט אַרום.

ירושלים, 3 (יט״א טעלעגראַפיש)
נישט־אָפיציעל איז אַרויסגעפאָהרען אַן אַראַבישע דעלעגאַציע, אין בעשטאַנד פון 4 פערזאָן קיין לאָנדאָן. די דעלעגאַציע איז אַרויסגעפאָהרען מיט׳ן הסכם פונ׳ם מופטי, מיט אַ בריף פון הויך־קאָמיסאַר, אָבער געגען דעם ווילען פון נאַשישיבי.

ירושלים, 3 (יט״א טעלעגראַפיש)
די אַראַבישע פאָליציאַנטען האָבען נישט מסכים געווען אויף דער הוספה פון 1 שילינג. זיי פאָדערען דיזעלבע שכירות, וואָס עס בעקומען די ענגלישע פאָליציאַנטען. דער פאָליצײ־קאָמענדאַנט האָט דערויף דערקלערט, אַז ער וועט זיי פער־טרעטען דורך מיליטער־לייט.

ירושלים, 3 (יט״א טעלעגראַפיש)
אין בית לחם איז היינט פאָרגעקומען אַן אַראַבישע דעמאָנסטראַציע. צוויי פאָליציאַנטען זענען פערוואונדעט געוואָרען.

ירושלים, 3 (יט״א טעלעגראַפיש)
אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן איבערפאַל אויף די 2 קאָלאָניסטען אין ראשון לציון זענען אַרעסטירט געוואָרען 5 אַראַבער, און אויף די שולדיגע איז אַרויסגעלייגט געוואָרען אַ גרויסע געלד־שטראָף.

דער ארץ־ישראל־בעריכט
אויף דער מאַנדאַט־קאָמיסיע אין זשענעווע

זשענעווע, 3 (יט״א טעלעגראַפיש)
די מאַנדאַט־קאָמיסיע האָט היינט געפיהרט פערהאַנדלונגען מיט דעם פאָרשטייער פון דער בריטישער מאַנדאַטען־מאַכט וועגען דעם, אין וועל־כע ראַהמען ס׳זאָל געפיהרט ווערען די דיסקוסיע איבער׳ן בעריכט וועגען דער מאַנדאַט־מאַכט.
דער פאָרשטייער פון דער מאַנדאַטען־מאַכט, טרעסטער, האָט נאָכ׳ן דערהאַלטען ענטשפרעכענדע אינסטרוקציעס פון לאָנדאָן דערקלערט, אַז ס׳איז איצט נאָך שווער צו אויפקלערען די איצטיגע לאַגע אין שייכות מיט די געשעהענישען אין ארץ־ישראל. ער וועט זיך בעמיהען — האָט ער דערקלערט — צו ענטפערען אויף די פראַגען, וואָס זענען נוגע דעם בעריכט פונ׳ם י. 1935.
די מאַנדאַטען־קאָמיסיע האָט בעשלאָסען נישט אָפצולייגען די פראַגע פון בעהאַנדלען דעם א״י־בעריכט, און ער וועט בעטראַכט ווערען נאָך אויף דער לויפענדער סעסיע.
מאָנטאַג, דעם 8 יוני, וועט דער ענין ווידער בעהאַנדעלט ווערען און צ. א. וועלען אויך בע־טראַכט ווערען די בעריכטען פון סיריען און די טעריטאָריעס אין דרום־אַפריקע.
עס וועלען פאָרקומען דיסקוסיעס איבער דעם א״י־בעריכט, און עס וועלען אַרומגערערט ווערען ענינים, וואָס זענען נוגע די פראָבלעמען פון יודיש־אַראַבישע בעציהונגען און דעם לעגיסלאַטיוו־ראַט.

2. טאָג פון פשיטיקער פראָצעס

(ענדע פון דער 1־טער זייט)
...ינגעפיהרט צו אַ שכן, וועלכער האָט געהאַט אַ ...זען שלאָס ביי דער טיר און אַליין האָט ער זיך ...האַלטען אויפ׳ן בוידים. צווישען די אָנגעקלאָגטע ...קומט ער עטליכע, וועלכע האָבען זיך פערנומען ...ם האַקען שוייבען און ברעכען מעבעל. דאָס זע־... פיטלאָווסקי, זאַריסטאַ, שליזאַק און אַנדערע. ... אויף דער פראַגע פון דעם אַדוו. קאָוואַלסקי, ער־... האָניג, אַז ער איז בשעתו געווען פערמשפט ... 2 יאָהר תפיסה פאַר קאָמוניסטישער טעטיג־...
דער אָנגעקלאָגטע פרענקעל אַ פאָטער פון 6 ... דער, זאָגט, אַז ער איז אינגאַנצען נישט גע־... אין גאַס יוען די געשעהענישען זענען פאָרגע־... ער מיט זיין משפחה האָבען זיך בעהאַלטען ... אַ קריסטליכען שכן.
דער אָנגעקלאָגטער משה פערשט ערקלעהרט, ... אַז ער האָט קיין שום אנטייל אין די גע־... שעהענישען נישט גענומען.
דאַן ווערט אויסגעהערט דער אָנגעקלאָגטער ... קרענגעל. ער זאָגט, אַז ביים אָנהויב פון ... אונרוהען, האָט ער זיך געפונען אין זיין שלאָ־... וואַרשטאַט. יוען אין וואַרשטאַט האָבען אָנגע־... צו פאַלען די שויבען פון די שטיינער, וועל־... מ׳האָט געוואָרפען פון גאַס, זאָגט ער זיך בע־... האַלטען אין אַ קעלער. ער האָט געזעהן, אַז אין דעם ... צוזאַמענלויף האָבען אַנטיילגענומען די קריסטליכע ... אָנגעקלאָגטע זאַריסטאַ, קאשלא א. אַ. קיין רעוואָל־... האָט קרענגעל קיינמאָל נישט געהאַט. ער ... געהערט נישט צו קיין שום אָרגאַניזאַציע.
דער אָנגעקלאָגטער משה צוקער, אַ לעדער־... האַנדלער, ערקלערט, אַז ער האָט גאָרנישט געזעהן, ... ער איז געזעסען בעהאַלטען און ממילא האָט ער ... געקענט אַנטיילנעהמען אין די אונרוהען.
... לייבוש לענדאַ זאָגט, אַז ער האָט זיך געפונען ... די אונרוהען אין צוקער׳ס וואוינונג. קיין ... רעוואָלוער האָט ער קיינמאָל נישט געהאַט. ער ... געהערט צו דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע.
דער אָנגעקלאָגטער יצחק באַנדע, אַ תבואה־... הענדלער, ערקלערט, אַז ער האָט נישט אַנטיילגענומען ... די אונרוהען.. ער האָט זיך בכלל נישט בע־וויזען אויף דער גאַס. קיין רעוואָלוער־שאָסען האָט ער נישט געהערט.
דאַן ווערט אויסגעהערט יצחק פרידמאַן. דער דאָזיגער אָנגעקלאָגטער איז באַלד אין אָנהויב פון דער אויספאָרשונג בעפרייט געוואָרען. שפעטער אָבער, איז ער צוריק אַרעסטירט געוואָרען, צוליב די ערקלעהרונגען פון דעם קריסטליכען אָנגע־קלאָגטען קוביאַק, אַז פרידמאַן האָט איהם נאָכ־געיאָגט מיט אַ רעוואָלוער און אויף איהם געשאָסען.
פרידמאַן ערקלערט, אַז דאָס איז אַ בלבול, ער האָט קיינמאָל קיין רעוואָלוער ביי זיך נישט געהאַט.
אַדוו. מאַרגאָליס בעט, אַז דאָס געריכט זאָל פאָרלייענען דעם פראָטאָקאָל פון פרידמאַנ׳ס ער־שטער בעפרייאונג.
דאָס געריכט ערקלערט, אַז וועגען דעם וועט אַנגענומען ווערען אַ דעציזיע אין וויטערדיגען פער־לויף פון פראָצעס.
אַדוו. מאַרגאָליס ווענדעט זיך דאַן צום אָנגע־קלאָגטען קוביאַק, אַז ער זאָל דערצעהלען ווי אַזוי דאָס איז געווען דעמאָלס, ווען פרידמאַן האָט בלו־מרשט אויף איהם געשאָסען.
קוביאַק ענטפערט חוצפה׳דיג, אַז ער וועט נישט געבען קיין ערקלערונגען אַ יודישען אַדוו קאַט.
דערויף מאַכט איהם אויפמערקזאַם דער פאָר־זיצער, אַז פאַר אַזעלכע ענטפערן וועט ער אַ 2־טען מאָל בעשטראָפט ווערען מיט 2 וואָכען אַרעסט.
קוביאַק ערקלערט דאַן, אַז בעת די אונרוהען אי־ איהם פרידמאַן נאָכגעלאָפען מיט אַ רעוואָלוער און געשאָסען אויף איהם פון הינטען. דעם שאָס פון רעוואָלוער האָט ער גענוי געהערט.
פרידמאַן לייקענט קאַטעגאָריש.
אַדוו. מאַרגאָליס ווענדעט זיך דאַן מיט אַ פאָרשלאַג צום געריכט, אַז מ׳זאָל אַדורכפיהרען אַ לאָקאַלע וויזיע אין פשיטיק, כדי זיך צו איבער־צייגען, אַז קוביאַק זאָגט ליגען.
נאָך אַ קורצער בעראַטונג ערקלערט דער גע־ריכטס־פאָרזיצער, אַז די דעציזיע וועגען דער לאָ־קאַלער וויזיע, וועט אָנגענומען ווערען אין עט־ליכע טעג אַרום.
דאַן ווערען אויסגעהערט די אָנגעקלאָגטע ברי־דער לייזער און יעקב קירשענבוים. זיי ערקלע־רען קאַטעגאָריש, אַז זיי האָבען נישט אַנטיילגענומען אין קיין צוזאַמענלויפען, נישט געשטעלט קיין ווי־דערשטאַנד דער פאָליציי, און בכלל נישט געהאַט אין האַנט קיין אייזען און נישט קיין האַמער.
דאָס געריכט טרעט דאַן צו אויסצוהערען דעם יודישען הויפט־אָנגעקלאַגטען שלום יח׳אל לעסקאָ.
ער איז זיך מודה, אַז ער האָט געשאָסען פון ערשטען שטאָק פון פענסטער, אָבער נאָר אין דער לופט.
דער פאָרזיצער ערקלערט איהם דאַן, אַז אַ קויל, וואָס מען האָט געפונען אין דעם דערהרגע־טען וויעשניאַק׳ס קערפער, איז פון דעם זעלבען קאַליבער, וואָס די רעוואָלווער־הילזען, וועלכע זע־נען געפונען געוואָרען אין לעסקאָ׳ס וואוינונג.
לעסקאָ ערקלערט דאַן, אַז ווען די אונרוהען האָבען זיך אָנגעהויבען, האָט ער זיך געפונען אויפ׳ן מאַרק. די כוליגאַנעס האָבען אָנגעהויבען צו דעמאָלירען דעם סטראַגען פון זיין פאָטער. ער האָט אָנגעהויבען אַרייננצוטראָגען די סחורה אין שטוב אַריין, אָבער ער האָט שוין דאָס נישט בע־וויזען צו טון. יוען די לאַגע האָט זיך פערערגערט, איז ער געלאָפען צו דער פאָליציי־וואַך. דאָרט האָט מען איהם ערקלערט, אַז די לאַגע אויפ׳ן מאַרק איז איצט נאָך ערגער געוואָרען. ער איז דעמאָלט צו־ריקגעלאָפען אין שטאָט און זיך בעהאַלטען אין דער וואוינונג פון זיינס אַ בעקאַנטען טענענבוים. דאָרט איז ער פערבליבען אַנדערטהאַלבען שעה. דערנאָך איז ער געגאַנגען אַהיים. ווען ער איז גע־ווען שוין אין שטוב, האָט דער המון אָנגעהויבען צו ברעכען פענסטער און טירען. ער איז צוגע־לאָפען צום פענסטער און אויסגעשאָסען דריי מאָל אין דער לופט. די האַנד פון פענסטער האָט ער נישט אַרויסגערוקט. אין רעוואָלוער זענען נאָך געבליבען דריי קוילען. שפעטער איז ער אַרויס פון שטוב און דעם רעוואָלוער אַריינגעוואָרפען אין טייך.
אויף דער פראַגע פון פראָקוראָר, פאַרוואָס ער האָט דאָס געטון, ענטפערט לעסקאָ, אַז ער האָט מורא געהאַט, ווייל ער האָט נישט געהאַט קיין דערלויבעניש צו טראָגען געוועהר.
דעם רעוואָלוער האָט ער געקויפט ביי אַ קריסט אויפ׳ן פשיטיקער מאַרק 6 וואָכען פאַר די אונרוהען. דער דאָזיגער קריסט האָט איהם אויך אויסגע־לערענט ווי אַזוי צו שיסען פון דעם רעוואָלוער. ע־ האָט געקויפט דעם רעוואָלוער צוליב דעם, ווייל מ׳האָט אויף איהם געמאַכט אַן אָנפאַל אויפ׳ן שאָ־סעי הינטער פשיטיק.
בשעתו האָט ער זיך געווענדעט צו דער מאַכט וועגען אַ דערלויבעניש, אָבער מ׳האָט איהם אָפ־געזאָגט.
אויף די פראַגען פון די יודישע אַדוואָקאַטען, ערקלערט ער, אַז ער האָט געהערט צו דער מזרחי־אָרגאַניזאַציע. האָט געלערענט אין דער ישיבה. מיט קיין ספאָרט האָט ער זיך קיינמאָל נישט פער־נומען. ער איז נישט פעהיג צו קיין אַרבייט, ווייל ער איז קראַנק אויף די אויגען און טראָגט ברילען פון 6 דיאָפטער.
לעסקאָ לייקענט, אַז ער זאָל האָבען געזעהן, ווי נאָך זיינע שאָסען זאָל עמיצער האָבען געפאַלען אין גאַס.
ענדעקישער אַדוואָקאַט גאַיעוויטש פרעגט, צי לעסקאָ ווייסט נישט, יוער ס׳האָט געשאָסען וויעשניאַק׳ן.
לעסקאָ זאָגט, אַז ער ווייסט נישט יועגען דעם.
ס׳ווערט נאָך אויסגעהערט דער אָנגעקלאָגטער באַרענשטיין, וועלכער ברענגט נישט אַריין קיין שום נייעס אין פראָצעס.
דאַן טרעט צו דער פאָרזיצענדער אויסצוהערען די צווייטע גרופע קריסטליכע אָנגעקלאָגטע.
זיי אַלע זאָגען זיך אָבער אָפ צו געבען ער־קלערונגען ביז נאָך דעם עדות־פערהער.
דערמיט שליסט דער פאָרזיצענדער האַלב פינף אַ זייגער די געריכטס־זיצונג.
די פאָרטזעצונג פון דעם פראָצעס קומט פאָר היינט 8 אַ זייגער פריה.

113 היטלעריסטען
פאַר׳ן קאַטאָוויצער קרייז־געריכט

קאַטאָוויץ, 3 (טעלעפאָניש) היינט האָט זיך אין היגען קרייז־געריכט אָנגעהויבען דער העכסט־סענסאַציאָנעלער פראָצעס געגען 113 מאַן, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין געהערען צו דער אומלעגאַלער, דייטשער אָרגאַניזאַציע „נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע דייטשע אַרבייטער־בעוועגונג“. די דאָזיגע פאַרטיי איז געשטאַנען אין אַנ׳ענגען קאָנ־טאַקט מיט דער נייער דייטשער מאַכט און איז געווען אויסגעשפראָכען אַנטיפויליש און האָט גע־פלאַנט אַ בעוואָפענטען אויפשטאַנד.
אין דער שבועה פון די מיטגלידער האָט פיגורירט אַזאַ פראַזע: „איך קאָן בלויז איין פיה־רער, און דאָס איז אַדאָלף היטלער“.
היינט איז פערהערט געוואָרען בלויז איין בעשולדיגטער דער קצב יוזעף זאַיאָנץ פון ניי־בויטען.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווע 28, טעל. 120-93
ספעציאַליסט
פאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג
עקספּולעלע בעראַטונגען פון פּסיכאָ - אַנאַליזע
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—8 אָוונט.

Dr. med. Trepman
ספעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט־קראַנקהייטען.
בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע.
זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234-12

צי קען לעאָן בלומ'ס קומען צו דער מאכט

אויפוועקען אנטיסעמיטיזם אין פראנקרייך?

דאָס איז א העליקאַטע פראַגע. מען זאָגט זי נישט הויך אַרויס, דאָך שטעהט זי אויף אַלע יודי־שע ליפּען, איצט אינם מאָמענט פונם גרעסטען וועלט־אויפשוואונג פונם אנטיסעמיטיזם, ווען אין שפּיץ פון א לאַנד, וועלכעס איז אין צענטער פון דער אײ־ראָפּעאישער פּאָליטיק שטעהן א יוד. וואָס וועט דער פון אַרויסקומען פאַר אונז? — וועט די געשלאָגענע רעאַקציע פּרובירען פונאַנדערצופלאַמען דעם אנטיסע־מיטיזם אין פראַנקרייך? מיט א גאַנץ קורצער צייט צוריק, ווען לאַוואַלס רעגירונג איז געפאַלען, האָט מען אויך שטאַרק גערעדט וועגען א יודישען פּרע־מיער־מיניסטער זשאָרזש מאַנדעל. אָבער דער יודי־שער פּאָסט־מיניסטער איז נישט געקוקט אויף זיין לייכטען אָפּנויג אויף לינקס, דאָך געווען בסדר דער מאַן פון דער רעאַקציע און איז בכלל געווען אין איז נאָך נישט מעהר ווי פון „יודישער אָפּשטאַמונג" קיין יוד און פּוילען זיין פון וואַרט, ווי עס איז עס מאַכט לעאָן בלום, אָהן קנײטשען און פּערגרעסע־רונגען, איז מאַנדעל קיינמאָל נישט געווען. דער פּער־גליך לאָזט זיך אפילו נישט מאַכען. דערצו האָט מאַנדעל געזאָלט בלויז פאַרמיידען אַן'עקזיסטירענ־דען צושטאַנד און דאָס איז גאַרנישט עהנליך צו דער איצטיגער לאַגע, וואו דאָס לאַנד וואַרט אויף א ראַדיקאַלער ענדערונג, וואו מען וועט דאַרפען מאַ־כען קייזערשניטען און גרינדליך איבערפּויען פּמעט א רעזשים, און ביי דעם גרויסען שיידוועג, ביי א במעט'ער רעוואָלוציע, וועלכע גרייט זיך איצט דאָ. ביי דעם גרויסען בענעהר „נאָך עפּעס נייעס"! נעהמט דעם רודער נאָר איבער א יוד, און נאָך א לינקער יוד, אָהן אונטערשיד פון זיינע פּאָליטישע אנשויאונגען איז אָביסעל שטאָלץ דערפון, און אפשר טאַקע מעהר ווי אָביסעל שטאָלץ, אָבער האָר. כאָטש אַלס יודען האָבען מיר לעאָן בלומען צו דער מאכט נישט געשיקט, און אַלס יוד, האָט ער אויך ביי אונז נישט אָנגעפרעגט, אָבער דאָך וועקט זיך אין יעדען פון אונז עפּעס אַן'אַלט איינגעוואָרצעלטע מורא פון: חעם ישראל ערבים זה בזה.... טאָמער? — אפשר? — ווער ווייסט? — אָט די אַלטע יודישע פּערדאָמטע „אַנטוועלערנטקייט" אונזערע, וועלכע לאָזט אונז מיט די ביטערע פראַגען פון קיין שמחה נישט געניסען אינטאַנצען, ביזן דנאָ — — איז דען די מורא א בעגרינדעטע?

* * *

לאָמיר קלאָר בעטראַכטען די לאַגע. אין וועלכע צייטונגען האָט זיך אָנגעהויבען די אַנטיסעמיטישע העצע צוליב לעאָן בלומען? אין דער „אַקסיאָן פראַנסעז", אינם „שאַריוואַרי", „זשעסי פּאַרטו" און „ליבר פּאַראָל". אָבער די דאָזיגע בלעטער און צייטונגלעך זענען אַלעמאָל געווען אַנטיסעמיטיש. „ליבר פּאַראָל" איז א צייטשריפט פון גאָר א קליי־נער בעדייטונג. דאָס האָט דער לעבעדיקער קאָמטאַן, אַן'אַנטיסעמיט פון צעהנטען ראַנג אפשר, א מענש אָהן טאַלאַנט, וועלכער חעדט זיך איין, אַז ער וועט עס ירשנ'ען די שאַרפע און ביטערע פעדער פונם אמאָליגען „גרויסען" אַנטיסעמיט פון דער צייט, פון דער דרייפוס־אַפערע, דרימאָן. קאָמטאַן גיט עס אַרויס די אַנטיסעמיטישע „ליבר פּאַראָל", וועלכע האָט שוין געהאַלטען ביים אונטערגעהן. אָבער דער היטלעריזם איז געקומען צו דער מאַכט, קאָמטאַן איז אויף א צייט אָפּגעפאַהרען קיין דייטשלאַנד „שטודירען" אַנטיסעמיטיזם. מיט קיין גרויסער סחורה איז ער פון דייטשלאַנד נישט צוריקגעקומען.

אין היסטוריע פון אַנטיסעמיטיזם איז קאָמטאַן געבליבען, אויב מען קען אַזוי זאָגען א „פּאַרטאַטש" און זיין „ליבר פּאַראָל" האָט קיין שום איינפלוס נישט אויף דער פראַנצויזישער עפענטליכער מיינונג. דער לעבעדיקער קאָמטאַן האָט אויך געוואָלט פּרו־בירען מאַכען פּאָליטיק. האָט ער מיט עטליכע יאָהר צוריק אַרויסגעשטעלט זיין קאַנדידאַטור אין פּאַריזער שטאָטראַט און האָט קוים אויפגעקליבען עטלי־כע צעהנדליג שטימען, און ערשט אינם אַנטיסעמיטי־שען אַלזשיר, איז ער ווייטער שרעקליך דורכגעפאַלען און האָט מיט חרפּה געמוזט פון אַלזשיר אוועק.

„שאַריוואַרי" ווידער געהערט צו דעם טיפּ פון פּאַריזער עבאָ־בלעטלעך, „זשע סי פּאַרטו" האָט אויך קיין שום בעדייטונג נישט, בלייבט בלויז די „אַקסיאָן פראַנסעז".

* * *

די „אַקסיאָן פראַנסעז" איז שוין נישט בלויז א צייטונג, דאָס נעהמט שוין אַרום די גאַנצע מאָנאַר־כיסטישע בעוועגונג אין פראַנקרייך. זי איז נישט גרויס אין צאָהל. זיי אַליין זאָגען אַז זיי האָבען סך־הכל 60 טויזענד. „קאַמעלאָ די רואַ" אויפן פּאַפּיר, און אין דער אמת'ן איז די צאָהל קלענער, אָבער גוט אָרגאַניזירט, אַנטשלאָסען און געאיבט אין בוליגאַר־נישע אָנפאַלען און אַנטיסעמיטיזם.

אָנפאַלען זענען אפילו א אורעאַלאַגישער טייל פון זייערע קאַמפּס־מעטאָדען. ווי עס האָט עס לעצ־טענס אין א סעריע אַרטיקלען בעטריינדעט איינער פון די הדיי הויפּט־פיהרער זייערע מאָרים פּוזשאָ, די „אַקסיאָן פראַנסעז" פיהרט עס איצט די גאַנצע אַנטי־סעמיטישע העצע. לעאָן דאַדע איז א „מעסינען" טאָן און שאַרל מאָראַס, דער טעאָרעטיקער פון פראַנצוי־זישען מאָנאַרכיזם אין א ווילדען טאָן, יעדען טאָג גיסט ער עמער גיפט און בלוטיגער העצע געגען לעאָן בלום און בכלל געגען יודען. אָבער אויך דאָ דאַרף מען גלייך זיך אָפּגעבען א רעכענונג, אַז דאָס איז נישט אַן'אַנטיסעמיטישע העצע, וועלכע האָט זיך אָנגעהויבען צוליב בלומען. די „אַקסיאָן פראַנסעז" איז פון אַלעמאָל געווען אַנטיסעמיטיש, כאָטש מען זאָגט, אַז ביי זיי איז געווען אפילו א „איזראַעליטי־שע סעקציע". די אַריסטאָקראַטען מיט די קלינגענ־דיגע נעמען האָבען קיינמאָל נישט געהאַט קיין שמיר־טעל פאַר קיין יודען חוץ אינם מאָמענט ווען זיי זע־

דעם גרויסען זיג פונם פאָלקס פראָנט טאַקע כסדר בלייבען שטיל, און ווען זי וועט זיך צוריק נעהמען צו עראָבערן די מאַכט, און זי וועט לעגאַל גאַרנישט קענען טאָן אינם איצטיגען פּאַרלאַמענט, צי וועט זי זיך ווייטער נישט נעהמען צו אָרגאַניזירען גאַמאָן־קאַמפּען, נייע „יעקסטע פעברואַר" נעכט און צי וועט זי זיך נישט כאַפּען דאָ צו דעם ביליגען און אויסגע־פּרובטען אַרגומענט:

— דער יוד! דער יוד!

אָבער דאָס אַלעס ווענדעט זיך שוין אינם לויף פון די געשעהענישען, וועט די רעגירונג פון פאָלקס־פראָנט טאַקע ענערגיש נעהמען זיך אויספיהרען זיין פּראָגראַם, וועלען די מאַגנאַטען פון די 200 פאַמי־ליעס שרייען, שטאַרק שרייען פון דער אָפּעראַציע אי־בער זייערע ריזען־פּערמעגענס, אָבער דער געשריי וועט נישט זיין זעהר אנטיסעמיטיש, ווייל צווישען די „200 פאַמיליעס" האָבען מיר דעם גרויסען „כבוד" צו האָבען אויך א הויפישע צאָהל אונזעריגע, ערגער וועט זיין אָבער, אויב די רעגירונג פון פאָלקספראָנט וועט ביי דער מאַכט זיין נישט גענוג אַנטשלאָסען און נישט גענוג ענערגיש. דעמאָלט קען קומען די ענטוישונג פון די ברייטע מאַסען און די ענטוישונג מאַכט שוין גינסטיג פאַר פינסטערע לאַזונגען, מיר ווילכע מיר האָבען אַזוי מורא.

אָבער עס איז דאָ די חדיטע לעזונג די אין וועל־כער אַלע האָפען, אַז די רעגירונג פון פאָלקספראָנט וועט טאַקע „שאַפען נייעס" און וועט ערפילען דעם וואונש פון די מיליאָנען מענשען, וועלכע האָבען דער רעגירונג געגעבען די מאַכט. דעמאָלט מוז די רע־אַקציע־אַנטשוויגען ווערען און דעמאָלט איז לעאָן בלומס אַנוועזענהייט אין דער שפּיץ פון דער רע־גירונג נישט בלויז א פערזיכערונג פאַר יודען, אַז אין פראַנקרייך וועט קיין אַנטיסעמיטיזם נישט זיין, נאָר עס וועט אפילו זיין א קלאַפּ פאַר דעם אנטיסע־מיטיזם אין דער גאַנצער וועלט, און עס זענען אין ווען די קאַרטען זענען שוין געוואָרפען, ווען אין שפּיץ שטעהט שוין יאָ א יוד, אָהן קנײטשען און „פּערענטפערונגען", זענען שוין פאַר אונז קיין שפּילען נישטאָ. יודען, אָהן אונטערשיד פון זייערע פּאָליטישע אַנשויאונגען, יודען נישט בלויז פון קאָמוניסטישע, סאָציאַליסטישע, און ראַדיקאַל־סאָציאַליסטישע ריכטען, נאָר אפילו די „איזראַעליטען" און פּאַטריאָטען מוזען שוין בעטען אַז לעאָן בלום זאָל געלינגען, דער מאָמענט פון אונזער געשיכטע איז זעהר א דראַמאַטישער, אָבער אונזער טראַמפּ קאַרט איז אויך זעהר א גרויסע.

קיין אַנטיסעמיטישע געפאַהר איז נאָך אין פראַנק־רייך אין איצטיגען מאָמענט נישטאָ און אין זיך־שאַנסען אויף אויסוואַקסען זענען נאָך דערווייל קליינע, אָבער צי דער סאָציאַליסט לעאָן בלום וועט עס געוואָלט, צי ער האָט עס נישט געוואָלט, וועט שווערע מלוכה־לאַסט נאָך שווערער. ער האָט נישט בלויז אויף זיך איצט די האָפנונגען פון די פּאָליטישע מאַסען פון פאָלקס־פראָנט און נישט בלויז אויסזען פון די דעמאָקראַטיעס פון גאַנץ אייראָפּע, ער האָט נאָך איצט אין זיינע הענד אויך א טייל פונם נאָהענטסטען יודישען גורל.

י. זאַמאַסקי

די סיבות פון ארגענטינישען פארשלאג

צוזאמענצורופען א אויסערגעוועהנליכע סעסיע פון פעלקער־בונד

ווי בעוואוסט איז ארגענטינע ארויסגעטרעטען מיט א פארשלאג וואָס האָט געמאַכט א שטאַרקען רושם אין דער וועלט. וועגען ארגענטינישען פאָר־שלאַג שרייבט די „פּ. נ." צווישען אנדערע פאָל־גענדעס:

די פראַגע פון די אנעקסיע פון אביסיניען, וועגען גורל פון די סאַנקציעס און פון דער פעלקער־ליגע— האָט זיך אין רעזולטאַט פון דער ארגענטינישער אי־ניציאַטיווע פּלוצלונג געענדערט. די ארגענטינישע רע־גירונג האָט פאָרגעלעגט גלייכצייטיג מיט דער זי־צונג פון פעלקער־ליגע ראַט וואָס איז בעשטימט גע־וואָרען אויפן 16טען יוני, צוזאַמענצורופען אויף דעם פּלענום פון דער פעלקער־ליגע. דער פּלענום איז געהאַט צוזאַמענגערופען געוואָרען אויף א געוועהנ־ליכער סעסיע בכדי צו אנערקענען דעם פאַקט פון איטאַליענישער אנעקסיע אויף אביסיניען. דער אויס־פיהר פון דאָזיגען פאַקט, ד.ה. די נויטווענדיגקייט אַז צווענדען סאַנקציעס האָט געדאַרפט נעמאַכט ווערען נישט דורך דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג און נישט דורכן ראַט נאָר דורך אַלע מיטגלידער פון דער ליגע. צו דעם ציל איז צוזאַמענגערופען געוואָרען א קאָ־מיטעט וועלכער האָט ווידער פון זיין זייט אויסגע־וועהלט א אויספיהר־אָרגאַן — דעם קאָמיטעט פון אכצעהן.

אין דער לעצטער צייט איז אָבער אויפגעשוואומען די פראַגע צי זאָלען די סאַנקציעס אָפּגעשאַפט אָדער זיי זאָלען ווייטער פאָרטגעזעצט ווערען. דער פאָר־שלאַג פון ארגענטיניען דערמאָהנט אָבער אַז דער פעלקער־ליגע ראַט האָט איינענטליך נישט קיין רעכט די דאָזיגע פראַגע צו ענטשיידען. מען דאַרף נאָך דער־מאָהנען אַז די אויסערגעוועהנליכע סעסיע פון דער פעלקער־ליגע פערזאַמלונגען איז איינענטליך פאָר־מעל נישט געווען געשלאָסען, און זי קען צוזאַמענגער־רופען ווערען דורכן פּאָרזיצענדער פון דער פערזאַמ־לונג אין משך פון 5 טעג.

דערווייל, איז בעוואוסט אַז אין די איטאַליענישע רעגירונגס־קרייזען בעציהט מען זיך צו דער ארגענ־טינישער איניציאַטיווע נעגאַטיוו, דאָס איז אויך נישט קיין וואונדער, ווייל אין די רוימישע רעגירונגסקריי־זען האָט מען זיך פאָרגעשטעלט, אַז דאָס אָראָפּנעה־מען די סאַנקציעס וועט פאָרקומען אין פּראָצעס פון אונטערהאַנדלונגען צווישען די גרויסע מלוכות. אי־טאַליען וואָלט געוואָלט אַז דאָס אָפּשאַפען די סאַנק־ציעס זאָל פאָרקומען נאָך אונטערהאַנדלונגען וועגען פערזיכערען די ענגלישע, פראַנצויזישע און אַנדערע אינטערעסען — אונטערהאַנדלונגען צו וועלכע מוסאָ־ליני האָט אויסגעדריקט זיין גרייטקייט צוצוטרעטען. — דער ארגענטינישער פאָרשלאַג ענדערט דעם דאָזיגען ענין, ביים לעזען די פראַגע דורך דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון דער פעלקער־ליגע וועלען די פּרי־וואַטע געשפּרעכען וועגען די פּריוואַטע אינטערעסען פון די גרויסע מלוכות האָבען א קלענערע בעדייטונג אין פערגלייך מיט די פראַגען פון פּרינציפּיעלען כאַ־ראַקטער. דאָס הייסט נאָך נישט אַז די אַלגעמיינע פערזאַמלונג וועט דווקא בעשליסען אויפצוהאַלטען די סאַנקציעס, וועלכע האָבען זיך אַרויסגעוויזען פאַר ווירקונגסלאָז, און האָבען נישט געשטערט איטאַליען צו עראָבערן אביסיניען. נאָר די בעשלוסען וועגען איבערייסען די סאַנקציעס אָדער וועגען דעם (ווי מ'־שטעלט) איבערצולאָזען די ענטשיידונג פון חנ'' דאָ זיינער פראַגע צום איינזעהען פון יעדער מלוכה בעזונ־דער, קענען זיין פערבינדען מיט אַנדערע בעשלוסען וואָס האָבען דעם ציל צו בעגרעניצען דעם ערפאָלג פון דער אגרעסיע.

עס איז קלאָר וואָס די ארגענטינישע רעגירונג איז אויסען מיט איהר פאָרשלאַג, אויב מען נעהמט אין אכט אַז צוגלייך מיט דער פראַגע וועגען די סאַנק־ציעס לעגט זי נאָך פאָר צו שטעלען אויף דער טאָג אָרדנונג פראַגען: וועגען „סיטואַציע, וואָס ווערען געשאַפען דורך געוואַלד" (הערונטער פערשטעהט זיך קודם כל וועגען דער בעציהונג צו דער איטאַליעני־שער אנעקסיע פון אביסיניען), און וועגען דער רע־פאָרם פון דער פעלקער־ליגע.

שטעלענדיג די פראַגע וועגען „נישט אנער־קענען סיטואַציעס וואָס ווערען געשאַפען דורכן כח" אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פראַגע פון דער רעפאָרם פון דער פעלקער ליגע, פערפאָלגט די ארגענטינישע רעגירונג א צווייפאַכען ציל. ערשטענס שטרעבט זי צו שטערען די סאַנקציאָנירונג פון דער אנעקסיע זאָל עס זיין דורך פּריוואַטע אונטערהאַנדלונגען צווי־שען איטאַליען און בעזונדערע מלוכות אויפן יסוד פון וועלכע עס איז פערניכטונגען פון די פּריוואַטע אינטערעסען פון די דאָזיגע מלוכות. ד.ה. אייגענט־ליך דורך א הסכם פון די גרויסע מלוכות, וואָס וואָלט געקענט דינען אַלס געפעהרליכער פּרעצעדענט פאַר די „שוואַכע" מלוכות. צווייטענס שטרעבט זי שטערען אַז אַזאַ הסכם זאָל פערוואַנדעלט ווערען אין א יסוד פון א נייעם אינטערנאַציאָנאַלען ...— דורך דעם אריינפיהרען דעם אַזוי גערופענעם פאַקט פון 4 אייראָפּעאישע מלוכות, אָבער ... צופיהרען די רעפאָרם פון דער פעלקער־ליגע ... יסוד פון א פערשטאַרקונג פון דער „הערא... די מלוכות (אין הסכם מיט מוסאָליניס ליבלינג־דעע), און די דאָזיגע צוויי פּונקטען קען אויך האָבען די אונטערשטיצונג אין אייראָפּע, ... „פאַקט פון 4" איז געווען א שרעקוואָרט ... „דעמאָקראַטיעס" פון די מיטעלע און קליי... כות. בשעתו איז פּוילען אַרויסגעטרעטען ... זיגען פאַקט. לויט עקשנותדיגע קלאַנגען איז ... זיגע פראַגע אויך איצט געווען די טעמע פון ... שפּרעכען פון פּאָלקאָוונים בעת אין בעלגראַד.

אָבער מאָביליזירענדיג אַזוי אַרום די אינ... שע „מיטעלע און קליינע" מלוכות, פערשט... ארגענטינישע רעגירונג נאָך א ציל— וואָס איז ... צייטיג פערבינדען מיט א דראָהונג. דער פּרע... פון נישט געלונגענעם קאַמף מיט דער אגרעס... אייראָפּע האָט דערפיהרט צו דער פערשפּ... נונג, דאָס עס וואָלט געווען געוואונשען צו ... צען דעם קרייז פון די צוזאַנגס מיטלען פון ... קער־ליגע נאָר אויף אייראָפּע און פערשט... זיי נאָך מעהר אין די דאָזיגע געאָגראַפיש... דען. די חאָזינע אידעע, וואָס איז אנב אויס... אין פלאַנדענס פּראָיעקט האָט אַרויסגערופען ... צופרידענהייט פון די נישט אייראָפּעאיש... דער פון דער פעלקער־ליגע וואָס זעהען ... „אייראָפּעאישען הסכם" א פערליימערונג ... היטונגס מעטאָדען מחוץ אייראָפּע. אַלס ... דער אפשר נאָך פריהער — וועהרט אַרויסג... אידעע פון אויסטיילען א בעזונדערע אַמעריק... פעלקער־ליגע". פון דעם שטאַנדפּונקט איז ... ליך פאַרוואָס ארגענטינע פאָדערט אַז די ... וואָס זי האָט אַרויסגערוקט זאָל ערלעדיגט ... נאָך פאַר דער נאָהענטסטער פּאַן־אַמעריקאַ... פערענץ.

ביים קבר פון טשינגיס־כאן

אין עדזשען האָר אין מאָנגאָליען געפינט זיך — אַזוי דערצעהלט, די מאָנגאָלישע לעגענדע — דאָס קבר פון טשינגיס־כאַן, מיט אַ קורצער צייט צוריק איז דאָס געביט פון אינערליכען מאָנגאָליען סון־יואַן געוואָרען זעלבסטשטענדיג און אַלס הויפּט שטאָט פון דאָזיגען געביט זאָל ערקלערט ווערען עדזשען האָר.

דער ענגלישער רייזענדער און פאָרשער אאוען לעטימאָר איז געלונגען אַריינצוקומען קיין עדזשען האָר און עס איז איהם געלונגען בייצוואוינען אַ צערעמאָניע, וואָס איז פערבינדען מיט עהרען דעם אָנדענקען פון טשינגיס־כאַן.

אויף דעם געלען טייך, נישט ווייט פון דער גרויסער כינעזישער וואַנד דערצעהלט לעטימאָר, ליגט עדזשען־האָר, וואו אַהין טויזענדער מאָנ־גאָלען זענען עולה־רגל אין דער איבערצייגונג אַז דאָרט איז בעגראָבען טשינגיס־כאַן.

די פייערליכקייטען ביים קבר קומען פאָר אין דער יאָהרצייט פון טשינגיס־כאַנ'ס טויט, דעם 12 אַפּריל. אין לויפענדען יאָהר איז עס געווען די 774 יאָהרצייט.

די רייזע קיין עדזשען־האָר איז נישט קיין לייכטע. דאָס אַמאָל פּרוכטבאַרע לאַנד איז וויסט. די אַמאָל רייכע מאָנגאָלען זענען אָרים געוואָרען. דאָס לאַנד איז צוריסען צוליב די צאָהלרייכע מל־חמות און קאַמפּען צווישען די בעזונדערע פירשטען און צוליב דעם נאַציאָנאַלען אַנטאַגאָניזם צווישען די מאָנגאָלען און כינעזער.

קיינמאָל האָב איך נאָך נישט געזעהען אַ לאַנד אין וועלכען עס זאָל הערשען אַזאַ שרעק. זוי נאָר עס בעוויזט זיך אַ רייטער אַנטלויפען אַלע און בע־האַלטען זיך הינטער די זאַמדיגע בערגלעך אָדער אין גרובען איבערלאָזענדיג אין דערהיים די פרויען. עס האַנדעלט זיך אין דעם, אַז אויב אין די שטו־בען בלייבען נישט די פרויען, וואָס דאַרפען אַנווייזען וואו עס געפינט זיך דער פּראָוויאַנט און וואָס דאַרפען בעדינען די באַנדיטען, ווערט אַלץ צו שטערט.

אויב אין רעזולטאַט פון בעזוך פון די באַנ־דיטען ווערען די פרויען מוטערס, טרייבט מען זיי אַרויס אין דער מדבר וואו זיי שטאַרבען.

נאָך 5 טעג שנעלער רייזע זענען מיר אָנגע־קומען צו אונזער ציל. נישט קוקענדיג אויף די אומרוהיגע קלאַנגען, און די סכנות פון דער רייזע האָבען מיר דאָ אָנגעטראָפען ביז 1000 מאָנגאָלען וואָס זענען געקומען צו דער פייערונג און כי־נעזער, וואָס האָבען געבראַכט סחורות. די מעהרהייט פון די דאָזיגע מענשען, איז ... זיגע צוזאַמענקומען — די איינציגע ... אין יאָהר צו עסען פלייש. און דאָך איז ... לאַנד אַמאָל געווען פול מיט סטאַדעס ...

פאַר די פייערליכקייטען, וואָס געדויערט ... איז דאָ איינגעאָרדענט געוואָרען אַ ... מאָנגאָלישע פּאַלאַטקעס, גריבער, די ... און גריבער האָבען אַרומגערינגעלט אַ ... פּלאַץ, וואָס איז ספּעציעל איבערגעלאָזט ... פאַר די הייליגע פּאַלאַטקעס, וועלכע ... וועהנליך געהאַלטען אין אַ בעזונדער ... רוב כינעזער וואָס בעזאָרגען אָרדאָס ... זיי מורא און די, זיי האָבען נישט ... פּשוט נישט אָנטון קיין כבוד דעם ... טאַטער".

צוליב דעם, וואָס מיר האָבען גענו... טען אַלע מנהגים האָט מען אונז געהאַ... מאָנגאָלען. עס האָט זיך אַרויסגעוויזן ... ריטואַל וועלכען מיר האָבען געהאַלט... רעליגיעזען אַקט, איז געווען אַ פּשוטע ... ביים הויף".

(ווייטער זעה 10־טע זייט)

די טראגעדיע פשיטיק פאר'ן ראדאמער געריכט

אין ערוואַרטונג

(שטימונגען און איינדרוקען)

אַ גאַנצע נאַכט פֿון מאָנטאָג אויף דינסטאָג האָט געגאָסען אַ רעגען, וואָס אַ אמת האָט מען שוין זייט לאַנג געקענט ערוואַרטען, אַז די אטמאָספערע, וואָס איז געקומען אָנגעלאָדענט מיט עלעקטריציטעט, וועט זיך דערוואַרטען אַ ענטשפּאַנונג. באמת, עס האָט זיך דאָך געלאָזט אָפּריינִיגען די לופט אין פשיטיק און ראַדאָם.

דערווייל... איז געפאַלען אַ רעגען און איצט איז לייכטער צו עטעמען מיט דער ברוסט אויף וועלכער עס ליגט נאָך אַלץ אַ שווערער שטיין. באַלד הויבט זיך אָן דער גרויסער פּראָצעס. אפשר וועט די אָפּריינִיגונג פֿון דער פשיטיקער לופט צו בעקומען אָפּשפּאַנונג. עס איז שוין די העכסטע צייט דערצו.

ווייל... ערב דעם אַנטוויקלען אויף דער גערעכטיגקייטס וואָגשאָל דעם גורל פֿון מענשען פֿון דעם קליינעם טראַגישען שטעטעל, ערב דעם אָנהויב ווען עס וועט זיך אָנהויבען צו ענטשיידען דער גורל פֿון צוויי לאַגערען, צוויי עטיקס, צוויי מענשליכע מענטאַליטעטען וואָס רעפּרעזענטירען די טענדענצען: דער פּאָליטישער טענדענץ פֿון אויסלעבען זיך און פֿון דער ביאָלאָגישער טענדענץ פֿון אויפהאַלטען זיך אויף דער אויבערפלאַך פֿון לעבען — אָט טאַקע אין דעם וויכטיגען מאָמענט האָט דער יונגסטער יורש פֿון דער פשיטיקער „באַיקאָט" גענעראַציע, דאָס זוהנדעל פֿון אַלטען יודען־פּרעסער קאַרטשאַק, האָט ווידער אַמאָל געוואָרפען אַ שטיין אין הויז פֿון אַ פשיטיקער יוד, און עס האָט אַ קרעכץ געטון די שויב אין הויז פֿון פשיטיקער שוחט, בכדי אין דיסקאָנט פֿון דעם דעמטערטען גלאָז צו ענטפערען אויף נישט זיער־זעכטע זאַכען...

אַ חוץ דעם זענען נאָך זעהר קענטיג די שפּור־ען נאָך יענע פאַקטען, זיי דערזאָגען אויף יעדען טריט, יעדע מינוט...

זאָל עס אויך אין מאָמענט ווען מיר בעזוכען פשיטיק. געזאָגט ווערען. איך ווייס נישט די עמיצער פֿון די מאַסע זשורנאַליסטען, וואָס האָט אין די טעג זיך אַרויס־געלאָזט קיין פשיטיק האָט שוין בעמערקט, אַז דאָס דאָזיגע שטעטעל ליגט אויף אַ אינזעל אַרומגעריגעלט פֿון אַלע זייטען דורך דעם טייך ראַדאָמקאַ, און אַז אַ חוץ דעם, אויב עס האַנדעלט זיך וועגען דעם ערשטען איינדרוק, רופט עס אַרויס אַ אַסאָציאַציע צו די אַמאָליגע בעפעסטיגטע שטעט. מען קען זאָגען — די לעצטע פעסטונג פֿון דער רעאַקציע...

און — עס וואָלט זיך געוואָלט גלויבען, אַז דאָס זאָל זיין די לעצטע אונהיימליכע אינזעל, אָפּגעשניטען פֿון פעסטען סטאַבּיליזירטען לאַנד, אויף וועלכען עס פארפליכטעט די קאָנסטיטוציע.

פשיטיק ליגט זעהר מאַלעריש. אָבער דער מענש ליכער בעסטיע איז נישט גענוג געווען די דאָזיגע נאַטירליכע מאַלערישקייט. מען האָט נאָך אויס־געפיהרט אַ צוגאָב רעטוש. איז טאַקע היינט די גרויע לאַנדשאַפט פֿון די עקיגע הייזלעך וואָס זענען בעדעקט מיט דעם רייך פֿון יאָהר הונדערטער, געצירט געוואָרען מיט פרישע לאַטעס: מען האָט דאָך געמוזט אַריינשטעלען נייע טירען צושלאָגען נייע פענסטער.

עס וואונדערט אונז דעריבער נישט די פשיטיקער מעקווירדיגקייט: אין דער שול געפינט זיך אַ טישלער ווערשטאַט. דאָרט אין דער הייליגקייט ווערט איצט אָפּגעריכט די פאַסיגסטע תפילה — די תפילה פֿון אויפהויבען די רואינען. די דאָזיגע רואינען וועלכע מען קען, ווי עס איז, ביי געמיינזאַמער אָנשטרענגונג ביי אַ שפּאַנונג פֿון דער קאָנטראַפּישער אַקציע — צוריק אויפבויען.

עס זענען אָבער אויך פאַרהאַן אַנדערע רואינען.

מיר געהען אין דעם געמויערטען הויף אויף דער פאָר־פּאָריע פֿון ראַדאָם. דאָס איז אַ יתומים־הויז, די אַפּוטראָפּסים, ערציהערינס, אַפילו די קליינע אומגליקליכע פענסיאָנאַרען, ווייסען נאָך וואָס מיר זענען געקומען. פערשטעהט זיך, מיר ווילען באַלד זעהען די פיר מענשליכע עקזיסטענצען, וואָס זענען דעמאָלירט געוואָרען שוין אין קינדער עלטער, מען וועט באַלד אַריינפיהרען גבריאל מינקאָווסקי, אין הערשען און עלען, און דעם 6 ־יעהריגען שמואליק, וועלכען עס האָבען זיך נאָך ביז איצט נישט פערהיילט די שראַמען אויפ'ן קעפּעל, און נישט די שראַמען אין דעם יתומים הערצעל.

— יונגעלע עס טוט דיר וועה?

עס טוט וועה, עס טוט וועה און וועט נאָך לאַנג וועה טון... דער וועהטאָג נאָך אַזאַ טויט פֿון די עלטערען וועט שוין גאָרנישט איינשטילען...

עס זענען פאַרהאַן אַנדערע רואינען, נישט ווייט פֿון ראַדאָמער תפיסה־בנין זעהט זיך שטענדיג אַ גרויסערער המון פֿון פשיטיקער יודען. זיי ווילען זיין באַהענט פֿון זייערע זוהן, זייערע פאָטערס זייערע מענער, וואָס זענען אין דעם דאָזיגען 9 מערץ אַרויסגעריסען געוואָרען פֿון די רייהען פֿון זייערע מענשען. עס וואָלט זיך געדוכט, אַז די פשיטיקער האַלטען געוואָלט, פאַר יעדען פרייז, דער [illegible]
[illegible]
פֿון זייער פלייש און בלוט פֿון זייער בלוט.

אַ נידעריגער זקן מיט אַ גרויסער באָרד וויזט:

— מיין זוהן!... מיין איינציגער!... מען זאָגט אַז ער איז שווער קראַנק!!.. וואָס וועל איך איצט טון!!...

אַזוי וויינט פערצווייפעלט דער אַלטער לעסקאַ, אָפּגעבענדיג זיך אַ חשבון, אַז זיין זוהן ווערט בעשולדיגט אין שיסען אויפ'ן המון, וואָס האָט זיך געפרובט אַריינרייסען אין זייער געשעפט.

די מענשען, וואָס שטעהען גאַנצע טעג ביי דער תפיסה ווייסען עפּעס וואָס, עס טוט זיך אינטערעסאַנט. זיי ווייסען אַז די אַרעסטירטע יודען זענען כסדר מתפלל, 14 אַרעסטירטע יודען זענען מעהר ווי אַ מנין. און די תפילה בציבור וועט זיכער אויס־געהערט ווערען.

אין דעם דאָזיגען מיסטישען גלויבען צוגעהען זיך די קרובים פֿון די אַרעסטירטע יודען, עס פאַלט דאָך צו די לעצטע נאַכט פאַר'ן פּראָצעס און ביינאַכט טאָר מען דאָך נישט שטעהען ביי דער תפיסה

אָבער עס טאָגט שוין, אויפשטעהען!. דאָס געריכט געהט... אין קאַפּטאַל פֿון געריכטס פאָרזיצענדער זיצט דער פּרעזעס פֿון קרייז־געריכט באַבקאָווסקי. אַלס אַסעסאָרען די ריכטער פלעזאַקאַ און מאַלישעווסקי, עס בעשולדיגט פּראָקוראָר, דאַטקעוויטש.

מיר דערוויסען זיך, אַז די אַדוואָקאַטען, וואָס פערטיידיגען די יודען האָבען אויף פאָלגענדען אויפן איינגעטיילט זייערע פונקציעס, לעסקאַן, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין מאָרד פערטיידיגען אַדוו. וואַצלאַוו שמאַנסקי. לייזער און יאַנקעל בערענצווייג פערטיידיגען די אַדוואָקאַטען בערענסאָן און קריגער. די אַדוואָקאַטען מיעטשיסלאַוו עטינגער, מאַרגוליעס און לעווין, האָבען גענומען אויף זיך די פערטיידיגונג פֿון 7 יודען, וואָס ווערען בעשולדיגט לויטן אַרטיקעל 163, ווי אויך צוויי יודען וואָס ווערען בעשולדיגט אין וועלען אויספיהרען אַ מאָרד. אַדוו. פּעטרושעוויטש פערטיידיגט דעם 68 יעהריגען זקן פעלדבערג.

אין פשיטיק און ראַדאָם, נישט קוקענדיג אויף דעם אונזיכערען וועטער קומט פאָר דאָס אויפבויען די רואינען. די רואינען — פֿון אָביעקטען. און רואינען — פֿון מענשען.

ג. פ.

אין געריכט-זאַל

מאָמענטען פֿון די ערשטע פערהאַנדלונגען

דער ריכטער פרעגט די אַדוואָקאַטען, וועמען זיי פערטיידיגען.

דער בעריהמטער אַנפיהרער פֿון די ראַדאָמער ענדעקעס שטעלט זיך אויף און מיט אַ דעמאָנסטראַטיווען טאָן מעלדעט ער:

— איך און מיינע קאָלעגען פערטיידיגען אַלע פּאָליאַקען.

אָהן אונטערשייד אין וועלכען פערברעכען יעדער ווערט בעשולדיגט: אַלע צוזאַמען און יעדען בעזונדער.

די שטים פֿון אַדוואָקאַט קלינגט מיט אַ ספּעציפישער ברייטקייט.

דער אַלטער ווילנער אַדוואָקאַט פּעטרושעוויטש — דער נישט־יוד איז געקומען זיך איינשטעלען בלויז פאַר'ן אמת. אויך אַדוו. שמאַנסקי איז געקומען צו דעם צוועק. די נישט־יידען פֿון דער יודישער פערטיידיגונג ציהען אויפמערקזאַמקייט.

דערווייל איז נאָך נישטאָ קיין אָנדייטונג פֿון גערמאַנגעל. מען רעדט נאָך ממש ווי דורך אַ זיידען טיכעלע. דער געריכטס־פּרעזעס זיצט די גאַנצע צייט מיט אַ גוטמוטיגען שמייכעלע אויף די ליפּען. זיין קרעסען־פּויליש קלינגט זעהר ווייך און פריינדליך.

אַדוו. מאַרגוליעס רעדט שטיל און מיט אַ ספּעציפישער וואַרימקייט אין טאָן,

דאָס געריכט ווענדעט זיך צו דער בעשולדיגונגס־באַנק:

— צי זענט איהר אייך מודה?

עס שטעלען זיך אויף צוויי טעמפּע יונגען מיט קליינע געשוירענע קעפּלעך און מיט שפּיציגע אויגעלעך.

דער ריכטער פרעגט:

— זענט איהר אייך מודה, אַז איהר האָט געשטעלט אַ ווידערשטאַנד דער פּאָליציי בעת זי האָט געוואָלט אייערס אַ חבר אַרעסטירען?

ניין!

ריכטער: צי זענט איהר זיך מודה, אַז איהר האָט געשלאָגען, חרוב געמאַכט מענשליך האָב־און־גוטס, אָנגעפאַלען מיט קלאָניצעס און דרענגער?

ניין!

אַ דריטער שטעלט זיך אויף, אַ שוואַרץ־וואָנסענדיגער.

ריכטער: האָט איהר אָנטיילגענומען אין דעם אומגליק?

ניין!

און איצט קומט בוניישיק.

ריכטער: זענט איהר זיך מודה, אַז בעת'ן אָנגעלויף אויפ'ן מאַרק, האָט איהר אַ געשריי געטון צו דער גראַנדע: „אַ טעראַז כלאָפּצי דאָ ראָבאָטי"?

ניין!

ווייטער קומט אַ „עלעגאַנט" מיט אַ קאָלנער און אַ קראַוואַט.

ריכטער: און נאָכדעם ווי איהר האָט געזאָגט „כלאָפּצי דאָ ראָבאָשי" האָט איהר זיך אַליין געוואָרפען שלאָגען און דערהרגעט צוויי מענשען. זענט איהר זיך מודה?

ניין!

דער ריכטער פרעגט דעם יוד אַברהם האָבערבערג.

— האָט איהר אָנטיילגענומען אין אַ גראַנדע און געלאָפען שלאָגען די פּויערים, וואָס זענען געקומען פֿון דאָרף?

— ניע, פּאַניע סענדזשאַ, איך ווייס גאָרנישט.

עס שטעלט זיך אויף אַ עלטערער יוד, אַ גרויער און אין חסידישע קליידער, ער הערט אָביסעל נישט. ער דערנעהנטערט זיך צו דעם ריכטער־טיש.

ריכטער: זענט איהר זיך מודה, אַז איהר האָט אָנטיילגענומען אין געשלעג?

— הויכעס געריכט! איך?...

ער כאַפּט די האַנד אויפ'ן האַרץ און וויל אָנהויבען זיך שווערען. דער ריכטער האַלט אָב. ער וועט קען רעדען ערשט מאָרגען. היינט דאַרף ער גאָר זאָגען „ניין" אָדער „יאָ".

אַ. ה.: ניין. ניין. ניין.

דער ריכטער פרעגט דעם בעשולדיגטען יצחק פרידמאַן, צי ער האָט געשאָסען און דערהרגעט.

ניין!

דער ריכטער פרעגט שלום לעסקאַן: זענט איהר זיך מודה, אַז איהר האָט געשאָסען פֿון אַ רעוואָלווער און דערהרגעט דעם פּויער וויעשניאַק.

דאָס יונגעל ענטפערט רוהיג:

— איך פיהל זיך נישט שולדיג!

דעמזעלבען ענטפער גיבען די איבעריגע יודישע בעשולדיגטע.

דאָס זעלבע הערט מען אויך פֿון אַלע אַנדערע בעשולדיגטע.

* * *

זעהר ריהרענד איז געווען דער ענטפער פֿון בעשולדיגטען אַלטיטשקען און שוואַכען פעלדבערג. ער געהט צו האַרט צום ריכטער־טיש און אויף דער פראַגע צי ער איז זיך מודה, ענטפערט ער נישט בלויז „ניין", נאָר ער שאָקעלט זיך אָב דערפון, ווי ער וואָלט נישט פערשטאַנען, וואָס ער געפינט זיך גאָר אינגאַנצען אויף דער בעשולדיגונגס־באַנק

* * *

אין מיטען אויסהערען די פּערסאָנאַל'ען פֿון די בעשולדיגטע, הויבט זיך פלוצלונג אויף פֿון זיין אָרט וווישען פּובליקום דער „בעריהמטער" פשיטיקער „העלד" קאַרטשאַק. ער לאָזט זיך געהען צום אַרויס גאַנג, געהט פעסט, טופּעט מיט די פיס, גלייך ער וואָלט געווען בעל־הבית פֿונ'ם זאַל, אָדער ער וואָלט אַרויס פֿון אַ... שענק.

דער געריכטס־פאָרזיצער באַבקאָווסקי רייסט איבער דאָס לייענען און רופט אויס צו דעם אַרויס־געהענדען:

— פּאַניע! פּאַניע!

קאַרטשאַק מאַכט זיך נישט וויסענדיג און געהט ווייטער, אַלע אין זאַל קוקען נאָך דעם פּערזאָן. ענדליך שטעלט ער זיך אָב און דער פאָרזיצער מאַכט איהם אויפמערקזאַם, ער זאָל זיך זעצען נעבען אַ פּאָליציאַנט.

* * *

אויף די בענק פאַר'ן פּובליקום — אַ צומישונג פּויערטעס אין פאַטשיילעס, מיט שוואַרצע, פערזאָרגטע פּנים'ער. זיי ציהען אויס די העלזער, מ'זאָל אָנצוקוקען זייערע פּרנסה־געבער, וועלכע מען דאַרף דאָך צו דער אַרבייט אין פעלד און וועלכע זיצער גאָר אַלס בעשולדיגטע אין אַ גרויסען פּראָצעס. אין דער ערשטער רייהע — „ער" אַליין, דער „פיהרער" קאַרטשאַק, נישט קיין קרוב פֿון די אָנגעקלאָגטע און פאָרט דער הויפּט־מחותן אויפ'ן פּראָצעס...

פֿון דער צווייטער זייט — יחידי־סגולה פֿון די ראַדאַמער פּני, וועלכע עס איז געלונגען צו בעקומען אַ „ווייסען בילעט".

* * *

מיר האָבען געשמועסט אין יתומים־הויז מיט די יתומים פֿון די אומגעקומענע מינקאָווסקי'ס. זיי רעדען זעהר ווייניג, אָבער זייערע שעהנע, שוואַרצע אויגען רעדען שוין דערפאַר אַ סך, אַ סך.

דאָס 12־יעהריגע מיידעלע טשאַרנע מינקאָווסקאַ — זי געהט שוין אין גימנאַזיע; זי הייסט און געדענקט אַלץ, וואָס עס איז פאָרגעקומען אין „יענעם טאָג"; זי דערציילט גענוי יעדען פּרט.

דער 14־יעהריגער הערשל מינקאָווסקי, ער לערנט זיך דאַמען־שניידעריי אין ראַדאָם; דער מייסטער זאָגט, אַז ער איז זעהר פעהיג.

עליע מינקאָווסקי, איז אַלט 9 יאָהר; לערנט זיך אין אַ פאָוושעכנע שול, איז זעהר פעהיג און בעקומט די בעסטע „סטאָפּניעס";

— און דער 6־יעהריגער שמואליק, אַ וואונדער שעהן, מחיה'דיג, בעטעמ'ט יונגעלע מיט פעך־שוואַרצע אויגעלעך. ער געדענקט אַלץ: „זיי זענען געקומען. אויפגעריסען די לאַדענס, מ'האָט איהם, דעם קליינטשיקען, אָפּערגעשלעפּט פֿון אונטער'ן בעט, מען האָט איהם געהאַקט אין קאָפּ מיט אַן אייזען, עס האָט גערונען אַ סך בלוט, וואָס? אפשר גלויבט איהר נישט? — זעהט: אויף זיין קעפּעלע זענען נאָך פאַרהאַן גרויסע, נישט־פערהיילטע וואונדען. ער וויל טאַקע נישט אויסטון דאָס היטעל. שמואליק, ער שעהמט זיך מיט זיין קרוין אויפ'ן קאָפּ, דער יונגער פּרינץ פֿון פשיטיק...

זיי אַלע געפינען זיך אין יתומים־הויז זינט'ן טאָג, ווען מען האָט זייער טאַטע־מאַמע אַריינגעלעגט אין דער ערד.

עס זענען נאָך פאַרהאַן די עלטסטע יתומים פֿון די מינקאָווסקי'ס; די 21־יעהריגע טעמע מינקאָווסקאַ און דער 16־יעהריגער גבריאל. זיי געפינען זיך נאָך היינט אין פשיטיק, ביי קרובים, זיי זיצען ווייטער אויף זייער ערד, אויף וועלכער זייער גאַנצער שטאַם האָט פערגאָסען דאָס ריינסטע, דאָס אומשולדיגסטע בלוט...

ק—ן

אנטיסעמיטישע כוליגאנעס

קומען אויפ'ן פלעצעל אין פאריז „בעהאנדלען" די יודען-פראגע

אבער „ליקא"-מיטגלידער האבען זיך מיט זיי געהעריג אפגערעכענט

פּאַריז. די אַנטיסעמיטען ווילען פאַר יעדען פרייז אויפוועקען אַ יודישע פראַגע אין פראַנקרייך. דערווייל געלינגט עס זיי [illegible] זעהר. מען קען אַפילו זאָגען, אַז עס קאָסט זיי עפּעס...

פרייטאָג אָוונד האָבען די אַנטיסעמיטען פּרובירט צו שטעלען די יודישע פראַגע דווקא אין דער יודישער געגענד. אין האָטעל „אימפּעראַטאָר" האָט זייערס אַ רעפערענט גערעדט וועגען די „זשואיף", וועלכע פערכאַפּען אַלעס, וועגען דעם „יופּען", וועלכער ווערט פּרעמיער - מיניסטער, וועגען דעם „קיך־מעסער" פֿון שאַרל מאַראַס. אַלץ אַזעלכע בלימעלעך פֿון דער כוליגאַנישער „אַקסיאָן פראַנסעז".

עטליכע מיטגלידער פֿון דער „ליקא" (ליגע צו קעמפען געגען אַנטיסעמיטיזם) זענען אויך געווען אין זאַל און זיך צוגעהערט צו די אַלע בעליידיגונגען. איינער פֿון די „ליקא"־מיטגלידער האָט געשטעלט אַ פראַגע. די כוליגאַנעס, אָנשטאָט צו ענטפערען, האָבען זיך גאָר אַ וואָרף געטון שלאָגען די יודען. אָבער דאָ האָבען זיי ערשט דערזעהן, אַז ער ריכטיגער דערפיהלט דעם ביטערען טעות. די עטליכע „ליקא"־מיטגלידער, האָבען, אינגאַנצען אפשר אַ צעהנדליג, נישט בלויז געוועהרט זיך געגען די איבער הונדערט אָנפאַלער, זיי האָבען זיי געגעבען אַזאַ „לעקציע", אַז דריי פֿון זיי האָט מען גלייך אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל און איבער אַ צעהנדליג זענען שוין נישט אַהיימגעגאַנגען, נאָר האָבען אַהיים געהינקט...

פּאָליציי איז געקומען. דער „רעפעראַט" איז נישט געענדיגט געוואָרען. קיינער איז נישט אַרעסטירט. די „כוליגאַנעס" האָבען ווירקליך בעקומען די אמת'ע קלעפּ. זעהט אויס, אַז אַזוי שנעל וועלען זיי אין יודישען קוואַרטאַל די „יודישע פראַגע" נישט קומען בעהאַנדלען, נאָך דעם, ווי די „ליקא" מיטגלידער האָבען זיי אַזוי דעליקאַט „בעהאַנדעלט".

ניי-נאמינירטער דייטשער געזאנדטער אין קאפּענהאגען — נישט קיין כשר'ער אריער

געפונען א פגם אין זיין משפחה, און היטלער רופט איהם צוריק

קאָפּענהאַגען (יט"א) דער בערלינער קאָרעספּאָנדענט פֿון דער דענישער צייטונג „בערלינגסקע טידענדע" טיילט מיט, אַז דער לעצטענס ניי־נאָמינירטער דייטשער געזאַנדטער אין קאָפּענהאַגען, באַראָן פאָן גרינאַו, וועט נישט איבערנעמען דעם דאָזיגען אַמט, ווייל נאָך דער אונטערגעשריבענער נאָמינאַציע האָט מען פּלוצים געפונען אַ פּגם אין זיין ראַסישען שלשלת־היוחסין. עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז ער איז נישט קיין כשר'ער אַריער. מיט דעם ענין האָט זיך פערזענליך פעראינטערעסירט היטלער, און די נאָמינאַציע פֿון דעם באַראָן מיט דער „נישט־אַרישער סירכא" איז אָפּגערופען געוואָרען.

מר. ארמסבי=גאר

דער נייער ענגלישער קאלאניען=מיניסטער

מר. ארמסבי גאר איז אלט 51 יאהר, ער האט שוין א גאנץ שעהנע פאליטישע קאריערע, אבער עס מוז געזאגט ווערען, אז ער האט נישט שנעל געשטיגען; ער האט אויך אין דעם פערזענליכען פרט נישט ארויסגערופען קיין איבערראשונגען, עס איז אלץ געווען דורך דעם איינגעפירענעם קאנסערוואטיזם, וואס ער בעזיצט, דורך זיין געהען לאנגזאם און פארזיכטיג. ער האנדעלט לאנגזאם און האט געשטיגען לאנגזאם, אבער זיין וועג איז שטענדיג געווען א זיכערער.

ער איז דער עלטסטער זוהן פון לארד הארלעך, וועלכער איז שוין דער דריטער פון דער משפחה, וואס טראגט דעם טיטול מר. ארמסבי גאר וועט זיין דער פערטער. ער איז דער ערשטער מעגליכער יורש. זיין פאטער איז שוין אן אלטער מאן פון 81 יאהר. אט דאס וואס ער איז א מעגליכער לארד, א יורש פון א שוין עלטערער משפחה פון לארדען האט פיל בייגעטראגען צו דער ענטוויקלונג פון דעם כאראקטער פון מר. ארמסבי גאר, אז ער זאל זיין קאנסערוואטיוו און פארזיכטיג. א בן־לארד איז נישט אזוי דינאמיש, ווי א זוהן פון א געוועהנליכען מענשען. עס איז ביי איהם נישט פאראן אזא שטארקער אימפולס, אזא גרויסער דראנג צו געווינען פאזיציע; ער ווייסט, אז אונטער יעדער בעדינגונג איז ער מיט א הויכער פאזיציע זיכער.

שטודירט האט ארמסבי גאר אין איטאן און אין אקספארד. זינט 1910 איז ער דעפוטאט אין פארלאמענט, און ער האט זיך שטענדיג אויסגעצייכענט אלס א ערנסטער דעבאטאנט, וועלכער ווייסט וואס ער וויל, און וועלכער איז פעסט און קלאר אין זיינע שטאנדפונקטען. ער האט שטענדיג ארויסגערופען אכטונג און שעצונג ביי יעדען, אפילו ווען מען איז מיט איהם נישט געווען איינפערשטאנען. אין דער צייט פון דער מלחמה איז ער געווען מאיאר אין דער ארמעע. ער איז אויך געווען פערבונדען מיט דעם קאלאניען מיניסטעריום און אויסערן מיניסטעריום, און ס'איז זעהר כאראקטעריסטיש, אז זיין ערשטע וויכטיגע פאליטישע ארבייט פון גרעסערן פערנעהם איז געווען זיין מיטהעלפען צו בעקומען די באלפור דעקלאראציע.

נחום סאקאלאוו האט אין זיין געשיכטע פון ציוניזם איבערגעגעבען אויף פאלגענדען אופן די ראלע וואס ארמסבי גאר האט דעמאלט געשפילט:

„עס איז געווען אין דעם פעריאד ווען סייקס (דער פארשטעהער פון דער רעגירונג) איז געווען שטארק בעשעפטיגט אין פערבינדונגען מיט א צאהל פריינד פון אונזער זאך. אין אט דעם פעריאד איז די ארבייט פון מיידזשאר ארמסבי גאר געווען פראקטיש פון דער זעלבער וויכטיגקייט. אויך נאכהער אין דער צייט פון דער וויכטיגער ארבייט אין פאלעסטינא פון דער קאמיסיע אונטער ד״ר ווייצמאן, איז ארמסבי גאר דארט געווען פון גרויסער דינסט".

ארמסבי גאר אליין האט אויף דעם מיטינג אין דער לאנדאנער אפערא הויז, ווען מען האט בעגריסט צום ערשטען מאל די באלפור דעקלאראציע ערקלערט, אז ער האט געשטיצט די ציוניסטישע בעוועגונג אלס א מיטגליד פון דער אנגליקאנישער קירכע פונקט ווי סיר מארק סייקס האט איהר אונטערשטיצט אלס א קאטאליק. ער האט דערצו צוגעזאגט: „אין דעם צוריקקעהר פון פאלעסטינא צו זיין א יודישע היים האב איך געהאלטען אויסגעשטרעקט די האנד פון פריינדשאפט צו די ציוניסטען, וועלכע האבען געזוכט דאס דורכצופיהרען. איך האב געפיהלט, אז הינטער דעם אלעס איז דא דער פינגער פון אלמעכטיגען גאט".

ווען די ציוניסטישע קאמיסיע מיט ד״ר חיים ווייצמאן בראש איז געפאהרען קיין פאלעסטינע, איז ארמסבי גאר צוגעשטעלט געווארען פון דער רעגירונג צו דער קאמיסיע אלס פאליטישער פערמיטלער. און ווען ס'איז דעם 17־טען יוני 1918 אבגעהאלטען געווארען אין יפו די ערשטע יודישע קאנפערענץ אין דער בעפרייטער טייל פון פאלעסטינא, האט ארמסבי גאר געהאלטען א רעדע אויף דער קאנפערענץ, אין וועלכער ער האט געזאגט צווישען אנדערעס:

„באלפור האט געמאכט א היסטארישע דעקלאראציע בנוגע די ציוניסטען, אז ער ווינשט צו שאפען און אויפבויען אין פאלעסטינא א נאציאנאלע היים פאר דעם יודישען פאלק. וואס פערשטעהען מיר דערמיט? מיר מיינען, אז יענע יודען וועלכע קומען פרייוויליג צו לעבען אין פאלעסטינא זאלען אין פאלעסטינא לעבען אלס יודישע נאציאנאליסטען, דאס הייסט, אז זיי זאלען בעטראכט ווערען אלס יודען און נישט עפעס אנדערש, און זיי זאלען זיין אבסאלוט פריי צו ענטוויקלען די העברעאישע ערציהונג, צו ענטוויקלען דאס לאנד, און לעבען זייער אייגען לעבען אויף זייער אייגענעם אופן אין פאלעסטינא פריי, בלויז אננעהמענדיג גלייך מיט די אנדערע די געזעצען פון דעם לאנד.

„איך וועל דערצעהלען דער בריטישער רעגירונג, ווען איך וועל צוריקפאהרען וואס די יודען אין פאלעסטינא האבען שוין געטון צו פערווירקליכען זייערע אידעאלען, און וואס זיי פיהלען בנוגע דער דאזיגער נאציאנאלער היים... איך קען זאגען, אז פון וואנען איהר קומט, פון רוסלאנד, פון סאלאניקא, פון בוכארא, פון פוילען, פון אמעריקא, פון ענגלאנד אדער פון תימן, זענט איהר צוזאמענגעבונדען אין פאלעסטינא דורך דעם אידעאל פון אויפבויען א יודישע נאציאן אין אלע איהרע פערשידענארטיגע אספעקטען אין פאלעסטינא, וואס זאל זיין א נאציאנאלער צענטער פון'ם יודענטום פון איבער דער גאנצער וועלט. דאס איז דער אידעאל פאר דער צוקונפט, אן אידעאל, וואס איך בין זיכער וועט פערווירקליכט ווערען, אהן צו טון וועלכע ס'איז אונגערעכטיגקייט אדער שאדען צו וועלכען עס איז פון אייערע שכנים".

נאך דעם וואס ארמסבי גאר האט ארומגערעדט די באלדיגע נויטווענדיגקייטען, וואס האבען דעמאלט עקזיסטירט אין פאלעסטינא, האט ער געענדיגט זיין רעדע מיט פאלגענדע ווערטער:

„איהר האט פאר א סך זיך צוצוגרייטען. איהר האט זיך צוצוגרייטען פאר שלום, פאר דעם טאג ווען ס'וועט נישט מעהר זיין קיין מלחמה, און ווען ס'וועט זיין מיט גאט'ס הילף א פרייע פאלעסטינא. מיינע הערען, מאכט עס זיכער, אז זייערע גרונדשטיינער ווערען געלעגט פעסט אין אייער אגריקולטורעלע, קולטורעלע און ערציהונגס ארבייטען. עס הענגט אב זעהר פיל פאר דער ציוויליזאציע פון אט דער ארבייט, צו וועלכער איהר גרייט זיך איצט צו... איהר קענט דא אויפבויען א צענטער פון ציוויליזאציע. מיר ענגלענדער זענען שולדיג פאר אלץ, וואס איז דאס בעסטע אין אונזער ציוויליזאציע, צו דער ביבעל, און אט דערפאר פיהלען מיר א טיפען אינטערעס, און סימפאטיע צו דער ארבייט, וואס איהר טוט. די ציוניסטישע בעוועגונג איז נישט בלויז א פאליטישע, נאר זי איז אויך א גייסטיגע קראפט, און אויב זי וועט געלינגען פיהל איך אז זי וועט ברענגען עפעס גרויסעס און נאבעלעס אין דער וועלט, א בשורה וואס וועט זיין נישט נאר פאר דעם אזוי בעטריבטען און דאך אזוי שעהן לאנד, נאר אויך פאר די צושפרייטע מחנות פון ישראל און פאר דער מענשהייט".

אט אזוי האט גערעדט מאיאר ארמסבי גאר אויף דעם באדען פון פאלעסטינא. און איצט עס פאר איהם צו זעהען אז עס זאל זיין האט געזאגט:

זינט דעמאלט, זינט ארמסבי גאר האט יענע רעדע, האט ער אויך אפט ווידערהאלט סימפאטיע צו דער יודישער נאציאנאלער געזונדערט אין די דעבאטען וואס זענען פארגעקומען אין פארלאמענט וועגען פאלעסטינא. עס זיך, אז דאס האט ער געטון בעת ער איז געווען דעפוטאט און נישט מיניסטער.

עס ווייזט זיך האפען, אז מר. ארמסבי וועט איצט פערריכטען, דאס וואס ס'איז פערריכט געווארען פון דעם גרויסען שאדען לארד פאספילד'ס פאליטיק האט פערארזאכט.

א כאראקטעריסטיק פון זיין פערזענליכקייט, און אנ'אפשאצונג וועגען זיין שטעלונג צו דער יודישער נאציאנאלער היים

פון מאררים מייער

אביסעלע קיביץ

(הומאר פון טאג)

— וואס טוט איהר מיט א גאסט וועלכער און וויל נישט בעצאהלען?

— איך ווארף איהם ארויס

— מאכט דאס שנעל איך האב קיין צייט

* * *

— מ'זאגט אז יעדער „צו" איז נישט גוט. עסט „צו"־שנעל, נוען מ'ארבייט „צו"־שווער, רעדט „צו"־פיל, וועלכער „צו" איז גוט?

— ווען מ'האט א צרה א ווייב און נעהמט זי „צו"...

* * *

— פארוואס באקט איהר אזעלכע קליינע

— פאר אייער קליין שעהן מוילכעל, זענען אויך צו גרויס.

* * *

פעני: וואס זאל איך טון? מיינע עלטערן מיר חתונה מאכען מיט א בחור וועלכען איך מאל נישט געזעהען.

עני: מיר איז נאך ערגער, מיינע עלטערן מיך חתונה מאכען מיט א בחור וועלכען איך יא געזעהען.

אין זכות פון די קינדער

מ'קען איהר נישט ארויסשיקען פון פאריז, ווייל זי האט געבוירען 3 פראנצויזען

„פאריזער היינט" דערציילט:

א יודישער יונגערמאן פון פוילען איז געקומען קיין פאריז און האט באלד אנגעהויבען טראכטען, ווי אזוי מען נעהמט דא אראפ זיין ווייבעל. האט ער גענומען אליין בעטען ארויספאדערונגס־פאפירען, איז געגאנגען צו שווער. איז ער אוועק צו א „מאכער", און דאס ווייבעל איז געקומען קיין פאריז. גייט זי דערנאך אוועק אין דער פרעפעקטור נאכ'ן פאס, ערקלערט מען איהר דארטען:

אייער פאס איז פאלש, וואו האט איהר איהם גענומען?

ענטפערט די פרוי:

— ביים פראנצויזישען קאנסול אין ווארשע.

ווערט דער פאס פערהאלטען און מען הויבט אן אן אויספארשונג.

דאס איז געשעהען נאך אין סעפטעמבער 1932 דאס ווייבעל איז אוועק צו זיך אהיים און ביז וואס ווען האט זי מיט מזל געבוירען א מיידעלע.

האט מען עס דעקלארירט אלס פראנצויזישע בירגערין (א קינד וואס ווערט געבוירען אין פראנקרייך, ווערט לויט'ן פראנצויזישען געזעץ בעטראכט אלס פראנצויזישער בירגער, סיידען די עלטערן ווילען עס נישט).

דערווייל איז אנגעקומען אן ענטפער פון פראנצויזישען קאנסול אין ווארשע:

— דעם פאס מיט דעם און דעם נומער האבען מיר מיט דער וויזע טאקע ארויסגעגעבען, אבער נישט דער פרוי נאר א מאן גאר.

האט מען די פרוי גערופען אין דער פרעפעקטור האט זי ווייטער געטענהט:

— איך האב עס געקראגען ביים קאנסול.

אבער ביז וואס ווען איז ווייטער אוועק א יאהר, און דאס ווייבעל האט מיט גליק געבוירען א יונגעלע און מען האט עס אויך געמאכט פאר א פראנצויז.

איז דערווייל אנגעקומען ווייטער אן ענטפער פון ווארשע:

— דעם פאס האט מען שוין גענוצט פאר רייזענדע. דאס איז א פאס וואס האלט נאר אליין אין איין ארומרייזען אבער יעדעס מאל מיט אן אנדער מענש. מען מעקט, מען וואשט אפ די נעמען, מען קלעפט אריין בלעטלעך, מען רייסט אויס... מיט איין ווארט, עס איז גאר קיין פאס נישט, נאר אן אמת'ע שמאלץ גרוב וואס שעפט זיך גארנישט אויס, אין דאס שעהנסטע דערביי איז, וואס דעם אמת'ן מאן אויף וועמען דער פאס איז געווען אויסגעשטעלט, געפינט מען נישט.

איז שוין געווארען דערפון א פראצעס, און די יודישע פרוי האט דורך דער צייט אויסגעדריקט איהר ליבע צום לאנד דורכדעם, וואס זי האט דערווייל געבוירען נאך איין זעלנערל פאר דער זישער ארמעע.

און זי איז צום פראצעס געקומען אלס פון 2 פראנצויזישע קליינע בירגער און א גערין.

אבער דער פראקוראר איז געווען זעהר ער האט געפאדערט א הארבע שטראף, פרויס אדוואקאט מארסעל סקאפ אנגעזיכט פרוי איז זיך איצט מודה אין דעם, אבער קען מען איהר געבען ארעסט, א מוטער פון

דער פראקוראר ענטפערט: — צי האט אבער אין אן אנדער לאנד, וואו מען לאזט יודען, נישט ארויסגעשיקט די פרוי באך ברעך?

דער פערטיידיגער שלאגט גלייך אבער פראנקרייך האט די רענאמע פון פון גאסטפריינדליכקייט, סא מוז מען שוין מע האלטען, בפרט פאר א מוטער פון 3 שע קינדער.

נאך א לאנגער בעראטונג: בעשליסט ריכט צו בעשטראפען די פרוי מיט 2 חדשים מיט'ן אפלייגען די שטראף. ארויסשיקען איהר נישט.

—*X*—

ק. מלאד

דאן=דאמינגא

ראמאן

נאכדרוק אין א טאג - צייטונג, אפילו טיילווייז — פערבאטען.

דאניע האט אבער קיינמאל נישט געקאנט זיך באפען וועגען א זאך, אויב מען האט איהם נישט דערציילט קלאר און דייטליך, ער האט די „פערשטעלטע רייך" פונם ארטיסט נישט פערנומען און ממילא נישט פערשטאנען די פערשידענע אנצוהערענישען. האט איהם איינמאל האך געזאגט קלאר:

— איך וועל דיר געבען דעם אדרעס, וועסט אריינקומען, זאלסטו זיך האלטען אזוי אז קיינער זאל נישט וויסען. זאלסטו זיך נישט פרעגען קיין קשיות, און טאמער וועסטו „פערשטאטען" ווערען זאלסטו מיך נישט ארויסגעבען!

דאניע האט ביי יעדען ווארט א הריק געטון מיט דער האנט, ווי איינער, וואס וואלט געשטעמפעלט אז אזוי וועט עס זיין.

האט דער אקטיאר איהם צוגעפיהרט צו א געסעל וואס איז געווען ווי א „חית", אז ארויסגיין האט מען געמוזט פון דארט דורך דער זעלבער זייט, וואס מען איז אריינגעקומען. דאס גאנצע געסעל האט געהאט ארום צעהן אלטע הייזער און א צעקרימטען טיק און ווייל מען האט דורך דער געסעל נישט געקאנט דורכפאהרען זענען הויכע ווילדע גראזען ארויסגעוואקסען צווישען די שטיינערנע שטיינער.

דער אקטיאר האט דאניען אנגעוויזען א טיר, דארט זאל ער אנקלינגען און זאגען: אז „די שווארצע האט איהם געשיקט", וועט מען איהם אריינלאזען און שוין ער וועט זיין איינשוייניג, וועט ער שוין קיין אנדערע „נישט האבען", ווי יענע מיידעל מיט די „זיידענע אויגען", און כדי צו זיין נאך זיכערער האט איהם מאדיסיא האך צוגעליינט אז נאך עטליכע מאל איהר פעזוכען, און אז זי וועט שוין זיין אויס „שמאליקרוב", און די „פערעהרער" וועלען נישט אזוי קומען, וועט ער זיך לייכט קענען אין איהר „איינלעבען", און אפילו זי אפריידען, אויב ער וועט נאר געניג שכל האבען, און ציהען ביי דער „שפאנישער פליג" א סך געלד, ווייל נאכדעם וועט עס איהם צוניץ קומען...

דער העפצ־רטאמענט, וואו דאניע איז אריינגעקומען, האט אויסגעזעהען גאנץ „פארטיקולאר", און איז מיט קיין זאך נישט געווען אויפפאלענדיג, אבער דעם „סוד" האט דאניע גלייך אויסגעפונען, ווען זיין אויג איז געפאלען אויף א צוגעמאכטער טיר.

ער האט דערפיהלט, אז דארט, אין יענער זייט פון דער טיר, איז דאס „אלץ", כאטש עס האט זיך מיט גארנישט אונטערשיידט פון יעדער געוועהנליכער טיר.

דער „ארטיסט" האט איהם נישט גענארט, ווארים ער האט גלייך דערקענט די מאדאם. דאס איז געווען די אייגענע פרוי, וועלכע האט דאס מיידעל געהאלטען ארום זיך בעת'ן יזכור זאגען, און דערנאך איהר איבערגעגעבען צום שייגעץ אין דער האנד אריין...

עס איז פאר דאניען נישט נייטיג געווען צו זאגען דעם סימן וועגען דער „שווארצער", וואס האט איהם געשיקט, ווייל די מאדאם האט אין איהם דערקענט אן „אייגענעם", וואס מען מעג געטרויען". זי געדענקט זיין אויסזעהען פון שוהל, איז ער דאך א היימישער, האט זי אהן קונצען געפרעגט:

— דו ווילסט צו איהר?

דאניע האט געשאקעלט מיט קאפ אויף יא.

— נאר נישט אויף לאנג, עס איז א „האנדעוואו" באלד וועט מען קומען.

און ביי די ווערטער האט די מאדאם אנגענומען די קליאמקע פון דער צוגעמאכטער טיר, לאנגזאם געעפענט, צוערשט א שפארע, דערנאך ברייטער, אז איהר קאפ זאל דורכגיין. האט זי טאקע דורכגעצויגען איהר קאפ אין יענעם צימער אריין דורך דער געעפענטער שפארע, ווי מען ציהט דורך א פאדעם דורך א נאדעל־לעכעל, דערנאך האט זי צוריק ארויסגעצויגען איהר קאפ און אריינגעלאזט דאניען.

עס איז שוין געווען ארום א שעה, זינט דאניע איז געווען אין צימער, און ער האט נאך נישט בדעה געהאט אזוי גיך ארויסצוגיין. דאס מיידעל איז געזעסען צוקאפענס פון בעט, און איהר קאפ איז געווען פערוקט אין די טוליענע גארדינען, וואס זענען געהאנגען ביי די פערלארענטע פענסטער. עס האט אויסגעזעהען ווי איהר פנים איז פערוועפט אין עפעס א געדיכטען נעץ פון שפינוועבס.

בשעת דאניע איז אריינגעקומען, האט זי זיך, ווי פאר יעדען מאנספיל, געשראקען און דאך עפעס דערווארט. זי האט זיך צוגערוקט אין איהר ווינקעל ביים קאפ־שטיק און זיך במעט מיט די פיס אריינגעזעצט אויפן קישען.

דאניע איז געשטאנען א רגע אומבעהאלפען און פערשעהמט דערפון, וואס זי טראכט וועגען איהם מיט שרעק. און דער אמת'ן ווייסט ער אליין נישט נאך וואס ער איז געקומען און וואס ער איהר.

און כדי צו געפינען עפעס אן אויסוועג פרעסעניש, מורא און שווייגען פון השכל אנגעהויבען צו איהר רעדען עטליכע ווערטער פויליש און עפעס א העלע נאהענטקייט צוזגען איהר בלייך פנימל, און זי האט ווי וואס בעהאלט זיך פארן שוחט'ס חלף, און נישט ביישטיין דעם נסיון, ווען מען ווייסט עטליכע קערנדלעך, אזוי האט זי ארויסגעשטרעקט דעם קאפ פון די גארדינען און געפרעגט האריג:

— פאן ס'קראיו?

און דאניע האט איהר דערציילט אין א פון עטליכע לשונות, פויליש, פאמטנסט דיש, פונוואנען ער איז, און דאס ערשטע אין משך פון יאהרען — גערעדט וועגען געמאן האט ער עס דערפאר, ווייל זי האט דעם נאמען פון איהר שטעטעל, וואס צען אכטאון־צוואנציג ווארסט פון זיינע.

נאכדעם האט דאס מיידעל איהם ציילט, אז זי הייסט פעליע, און אז „ דרינגען" האט זיך אראפגעגאסט צו זיי און האט איהר צוגערעדט מיטצופאהרען אין דעם לאנד אריין, וואו זי וועט זיין און עס וועט איהר בעסער זיין ווי דער מאדאם, און אז דא זענען פאראן א וואס וועלען זיך אין איהר איינליבען זי אפווייגען מיט געלד. און אזוי ווי מאמע זענען ביידע געשמאכטען אין טיפוס אין דער מלחמה, און זי האט וואו צו זיין, אפילו קיין דינסט האט נישט געדארפט האבען, און באראנוקס איז זי געווען, האט זי זיך געלאזט צוריק איז געפאהרען.

(פארטזעצונג קומט)

ייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבען

ייער פאָלקסבלאַט

נעכטיגע פייערליכקייטען אין לאָדז
צום יובילעאום פון מלוכה-פּרעזידענט פּראָפ. איגנאַצי מאָשטשיצקי

אין הסכם מיט דעם אויסגעאַרבייטען פּראָגראַם זענען נעכטען אין לאָדז פאָרגעקומען פייערליכקייטען צוליב דעם 10-יעהריגען יובילעאום פון איבערנעהמען דעם אמט דורכ'ן מלוכה-פּרעזידענט אינג. איגנאַצי מאָשטשיצקי.

די שטאָט איז געווען דעקאָרירט מיט פעהנער און אין די שויפענסטער זענען אויסגעשטעלט געוואָרען פּאָרטרעטען און ביוסטען פון מלוכה-פּרעזידענט.

9 אַ זייגער אינדערפריה זענען אין די טעמפּעלען פון אַלע רעליגיעס פאָרגעקומען גאָטעס-דינסטען פאַרן וואויל פון מלוכה-פּרעזידענט.

10 אַ זייגער איז פאָרגעקומען אַ פייערליכע גאָטעסדינסט אין דער קאַטעדרע. ס'זענען אַנוועזענד געווען די פאָרשטעהער פון דער מלוכה-מאַכט, זעלבסטפערוואַלטונגס-מאַכט, מיליטער מיט'ן וואָיעוואָדע האַוקע-נאַוואַק און גען. לאַנגנער בראָש. ווי אויך פיל אָרגאַניזאַציעס.

אויף פּעטריקאָווער 104 האָט דער וואָיעוואָדע און גען. לאַנגנער אָנגענומען אַ דעפילאַדע פון מיליטער-אָפּטיילונגען, פּאָליציי און מיליטערישע צוגרייטונגען. אין דער דעפילאַדע האָבען אויך אָנטייל גענומען דער לעגיאָן א. נ. פון בערעק יאָסעלעוויטש און די יודישע קאָמבאַטאַנטען.

פאַרנאַכט זענען פאָרגעקומען אַקאַדעמיעס פאַר אַרבייטער אין פּאָפּולאַרני - טעאַטער אויף פּעטריקאָווער 295 און אין זאַל פון די פייערלעשער אויף 11 ליסטאָפּאַד 4.

אין אָוונט איז אין זאַל פון דער קרעדיט-געזעלשאַפט פאָרגעקומען אַ פייערליכע אַקאַדעמיע.

נאָכדעם ווי דער אָרקעסטער האָט געשפּילט דעם נאַציאָנאַלען הימן, האָבען געהאַלטען רעדעס ד"ר אָקשאַ סטשעלעצקי און אדוו. ביליק.

דאַן איז פאָרגעקומען אַ גרויסער קאָנצערט-טייל.

אויף דער אַקאַדעמיע זענען אַנוועזענד געווען די פאָרשטעהער פון דער העכערער מאַכט מיט'ן וואָיעוואָדע האַוקע-נאַוואַק און גען. לאַנגנער בראָש.

פון יודען זענען אַנוועזענד געווען אויף דער אַקאַדעמיע פּרעזעס פון קהלה-ראַט ראַטמ. פּישעל ליבערמאַן.

אין דער אַלטשטאָטישער שוהל איז דורך דער קהלה איינגעאָרדענט געוואָרען אַ פייערליכע תפילה לכבוד דעם מלוכה-פּרעזידענט. צו דער תפילה זענען געקומען פאָרשטעהער פון דער וואָיעוואָדזשטווע, סטאַראָסטווע, מיליטער-מאַכט און שטאָט-פערוואַלטונג. דאַן זענען אַנוועזענד געווען די מיטגלידער פון דער קהלה-פערוואַלטונג און קהלה-ראַט בראש מיט פּרעזעס מינצבערג, פּרעזעס ליבערמאַן און סעקרעט. טאַרעל.

די תפילה איז אָפּגעריכט געוואָרען דורך דעם חזן מיט'ן כאָר. דאַן האָט פּרעזעס מינצבערג געהאַלטען אַ גרויסע רעדע, אין וועלכער ער האָט צווישען אַנדערע געזאָגט: ציהן יאָהר פיהרען דעם העכסטען אמט אין דער מלוכה — דאָס איז אין די איצטיגע צייטען אַן'איבערקייט. בעזונדער ווען דער ראש פון דער מלוכה, טריי דער אידעע, וועלכע ער דינט דאָס גאַנצע לעבען, געהט נישט צוריק אויף קיין איין שריט, נאָר שטענדיג פאָראויס, פערטיפענדיג זי אויף זיין העכסטען אמט.

אַזוי איז שוין אין אונזערע צייטען, אַז די פּרעזידענטען זענען אַרעסטאַנטען אין די קעניגליכע שלעסער. וועגען אונזער הויכען יובילאַר קען מען דרייסט זאָגען, אַז ער איז געווען און איז דער הער אין קעניגליכען שלאָס, דאָס איז אַזאַ העררליכע פערזענליכקייט, מיט אַזוי פיל אויסערליכע מאַיעסטעט און אינערליכער רייכקייט, אַזאַ אידעעלע און אונגעוועהנליכע אין יעדען פאַל, אַז וועניג אַזעלכע געשטאַלטען קען מען זעהען אויף די העכסטע מלוכה-אַמטען אויף דער גאַנצער וועלט. דער יובילאַר קען נאָר פערגליכען ווערען צו דעם נאָמען פון גרויסען הומאַניסט און פילאָזאָף, געלעהרטער און פערשפּרייטער פון אמת — דעם געוו. פּרעזידענט מאַסאַריק.

שוין אין זיינע יוגענד-יאָהרען האָט איגנאַצי מאָשטשיצקי אין זיך פערטיפט און פערשטאַנען מיט זיין אונגעוועהנליכען גייסט דאָס, וואָס ס'האָט אויסגעטרוימט אין זיינע ווידזיעס יוזעף פּילסודסקי. איך האָב דעם כבוד צו געהערען צו דעם קליינעם הייפעל מיטגלידער פון די געזעצגעבערישע אינסטיטוציעס, וועלכע האָבען געהאַט דאָס גליק צוויי מאָל אַנוועזענד צו זיין אין דער עלעקציע פון פּראָפ. איגנאַצי מאָשטשיצקי אַלס מלוכה-פּרעזידענט.

מיט גאָלדענע אותיות וועט פערשריבען ווערען דער נאָמען פון הויכען יובילאַר, וואָס שטעהט אונערשיטערליך אויף דער וואַך פון מאַיעסטעט פון דער פּוילישער רעפּובליק.

זאָל לעבען דער ערשטער בירגער פון דער מלוכה, פּרעזידענט איגנאַצי מאָשטשיצקי".

אין דער גרויסער סינאַגאָגע אויף קאָשטשושקי-גאַס איז פאָרגעקומען אַ תפילה, אין וועלכער עס האָבען אָנטיילגענומען די יודישע שילער פון די לאָדזער מיטעל-שולען. אַ רעדע מעניני דיומא האָט געהאַלטען ד"ר ברוידע.

אין „אהל יעקב", מושב זקנים, לינת החולים, ווילקער שוהל, וואָליניער שוהל און פיל אַנדערע שוהלען זענען אויך פאָרגעקומען תפילות.

אַקאַדעמיעס זענען פאָרגעקומען אין לעגיאָן א.נ. פון בערעק יאָסעלעוויטש, יוד. קאָמבאַטאַנטען-פעראיין, סוחרים - פעראיין, פּעטריקאָווער 10, האַנדווערקער-פערבאַנדען און פיל אַנדערע געזעלשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס.

לאָדזער אינדוסטריע וועגען די אימפּאָרט-קאָנטינגענטען אויף רויהשטאָף
מעמאָריאַל פון דער לאָדזער האַנדעלס-קאַמער צום מיניסטעריום

(א) אין צוזאַמענהאַנג מיט די דעוויזען-בעגרענצונגען זענען ענטשטאַנען שוועריגקייטען ביים ברענגען רויה-שטאָף, דעריבער האָט די לאָדזער האַנדעלס-קאַמער געווענדעט צום מיניסטעריום אַ ספּעציעלער מעמאָריאַל וועגען פעסטשטעלען די אַריינפיהר - קאָנטינגענטען אויף רויה-שטאָף, וועלכע זענען אַרומגענומען מיט דעם פערבאָט פון אַריינפיהרען סחורות.

אין מעמאָריאַל ווערט בעטאָנט, אַז די אַריינפיהר-קאָנטינגענטען, וועלכע זענען איצט פעסטגעשטעלט אויף דער הויך פון פאָריגען יאָהר מיט אַ 25-פּראָצענטיגען צושלאַג, קענען נישט טראַקטירט ווערען אַלס די ענטגילטיגע, נאָר אַלס אַזעלכע אויף וועלכע מ'קען זיך אָריענטירען, ווייל דער אימפּאָרט פון פאָריגען יאָהר איז געווען זעהר בעגרעניצט און האָט נישט ענטשפּראָכען די ווירקליכע פּראָדוקציע-בעדערפענישען אין איצטיגען מאָמענט.

ווייטער ווערט אין מעמאָריאַל אָנגעוויזען, אַז דאָס פערשמעלערן די אימפּאָרט-קאָנטינגענטען אויף רויה-שטאָף קען ברענגען דערצו, אַז די רעזערוועס זאָלען זיך אויסשעפּען און די פּראָדוקציע זאָל בעגרעניצט ווערען. דעריבער פערלאַנגט די אינדוסטריע צו פערגרעסערען די קאָנטינגענטען אין די ראַהמען פון די ווירקליכע געברויכען פון דער אינדוסטריע.

צום סוף ווייזט אָן די האַנדעלס-קאַמער, אַז דאָס פעסטשטעלען קאָנטינגענטען אויף מאַי, יוני און יולי אין דער הויך פון 1/12 פון יעהרליכען געברויך איז נישט ענטשפּרעכענד און נישט גינסטיג פאַר דער אינדוסטריע צוליב דעם, וואָס אין דער צייט איז דער סעזאָן און דער געברויך איז אַ גרעסערער.

טעאַטער
„ראָזמאַיטאָשטשי"
ציגעל - גאַס 27. טעל. 25=112
דיר.: דוד צעלמייסטער.

לעצטע פאָרשטעלונג
היינט, דאָנערשטאָג, 9 15 אָוונט
פּרייזען פון 54 גר. ביז 2 זל.

גאַסטשפּילען פון
„אַראַראַט"
קינסטל. אנפ.: מ. בראָדערזאָן
דער סענסאַציאָנעלער פּראָגראַם א. נ.

אַ וועלט מיט נסים!!

אכטונג! אכטונג!
מאָרגען, פרייטאָג, ד. 5 יוני פייערליכע פּרעמיערע פון 2-טען פּראָגראַם א. נ.
„משה קאַפּויער"

פאָרשלאָג פון פערבאַנד פון די האַנדווערקער-קאַמערן
צו רעווידירען די נאָוועלע צום געזעץ פון לאָקאַטאָרען-שוץ

דער פערבאַנד פון די האַנדעלס קאַמערן איז אַרויסגעטרעטען מיט אַ פאָרשלאָג וועגען דער רעווידיע פון דער נאָוועלע צום געזעץ וועגען לאָקאַטאָר-רעכטשוץ לגבי אונטערנעמונגען און האַנדעלס און אינדוסטריע לאָקאַלען. נאָך אַ גענויען בעטראַכטען דעם ענין האָט דער פערבאַנד פון די קאַמערן אָנערקענט אַז דער דעקרעט איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אין דער צייט פון דער ספּעציעלער שפּאַנונג פון דער דעפּלאַציע פּאָליטיק, וואָס איז געווען גינסטיג פאַר חעם פּריוויליטען פערקלענערען דאָס דירה געלד.

די ווירטשאַפטליכע זעלבסטפערוואַלטונג האַלט אָבער אַז ביי דער איצט געענדערטע ווירטשאַפטליכער לאַגע קאָנען זיך אַרויסווייזען נישט גינסטיגע טענדענצן אויסצונוצען די צו איינזייטיגע געזעצגעבערישע קאָניונקטורען, וואָס בעשטעהט אין דער רעכט צו קינדיגען לאָקאַלען. בעזונדערס אין שייכות מיט די דעוויזען בעגרענצונגען קען די גאַנצע איינשטעלונג פון דער ווירטשאַפטליכער פּאָליטיק, געענדערט ווערען. עס איז דעריבער נייטיג אויסצומיידען מאָמענטען וואָס קענען נאָך מעהר קאָמפּליצירען דעם ענין פון דינגען האַנדעלס- און אינדוסטריע לאָקאַלען. דער פערבאַנד פון די קאַמערן האָט אַרויסגערוקט אַ פאָרשלאָג וואָס זעהט פאָר אַ קינדיגונגס-טערמין פון לאָקאַלען אויף אַ טערמין פון 2 יאָהר. פערשטעהט זיך, אַז אויב דער לאָקאַטאָר ציהט זיך פריוויליג אַרויס פון לאָקאַל אָדער עס ווערט אויסגעפיהרט אַן עקסמיסיע, פאַלט דאָס לאָקאַל תיכף אונטער דעם נייעם געזעץ פון לאָקאַטאָרען שוץ.

11270 זל. שטראָף אָדער 224 טעג אַרעסט
פאַר שמוגלען זאַפּאַלניטשקעס פון דייטשלאַנד

(א) זייט אַ לענגערע צייט האָט די לאָדזער גרענעץ-וואַך געווענדעט די אויפמערקזאַמקייט אַז ס'האָבען זיך בעוויזען אין האַנדעל מאַסענוויז דייטשע זאַפּאַלניטשקעס וועלכע מ'האָט אַריינגעשמוגעלט פון דייטשלאַנד.

בעת דער אָבסערוואַציע האָט מען אָנגעטראָפען אויף אַ פערזאָן, וועלכער איז אָפט געקומען קיין לאָדז און זיך געטראָפען מיט הענדלער פון זאַפּאַלניטשקעס און פון אַנדערע געשמוגעלטע אַרטיקלען. דער האָזינער פערזאָן איז פערהאַלטען געוואָרען און די רעוויזיע וואָס איז ביי איהם אַדורכגעפיהרט געוואָרען האָט געגעבען אויסערגעוועהנליכע רעזולטאַטען. דער פערהאַלטענער איז געווען סטעפּאַן באַראַנאָווסקי, דער אַרעסטירטער האָט געטראָגען אַ ספּעציעל געמאַכטער וועסט אין וועלכער מ'האָט געפונען בעהאַלטען 150 זאַפּאַלניטשקעס.

יעדעס מאָל ווען באַראַנאָווסקי איז געקומען קיין לאָדז האָט ער מיטגעבראַכט אַזאַ טראַנספּאָרט. נעכטען איז באַראַנאָווסקי געזעסען אויף דער בעשולדיגונגס באַנק פון לאָדזער קרייז געריכט.

דאָס געריכט האָט איהם פערמשפּט אויף 11270 זל. שטראָף אָדער 224 טעג אַרעסט. דעם טראַנספּאָרט „זאַפּאַלניטשקעס" וואָס מ'האָט ביי איהם געפונען איז קאָנפיסקירט געוואָרען.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאַסלעס
Piotrkowska 164 tel 114-20

דאָנערשטאָג, 4 יוני, י"ד סיון תרצו

זון-אויפגאַנג 3.16
זון-אונטערגאַנג 7.35

בילליגע רייזעס
קיין ארץ-ישראל
גוטע בעדינגונגען. פּינקטל. בעהאַנדלונג.
קיין ווינע 8/6 פון 75 זל. אָן
דורך 7 ימים אויף „קאָשטשושקאָ"
12/6 פון 400 זל. אָן.
אויסלענדישע הנחה-קורצייט-פּעסער
קיין עסטרייך, טשעכאָסלאָוואַקיי און
יוגאָסלאַוויען, ווי אויך אין אַלע אַנד. לענדער
פאָרשטעהערשאַפט פון „אינטוריסט"
אויספלוגען קיין רוסלאַנד.
אינפאָרמאַציעס ערטיילט
דאָס יודישע רייזע-ביוראָ
Union Lloyd
PIOTRKOWSKA 42,
telefon 107-87.

פאָבאָר 1915

היינט דאָנערשטאָג דעם 4 יוני האָבען זיך שטעלען צו דער פאָבאָר-קאָמיסיע נומער 1 די פאָבאָר... צעס וואָס זענען געבוירען אין יאָהר 1915 וועלכע וואוינען אויפן שטח פון 8 קאָמיסאַריאַט און ...רע פאַמיליען נעמען הויבען זיך אָן מיט די ...תיות

K M N O

פאַר דער פאָבאָר קאָמיסיע נומער 2, די וואָס ...ווינען אויפן שטח פון 13. קאָמיסאַריאַט און זייערע פאַמיליען נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות

A B C Ch D E F G

מאָרגען פרייטאָג, ד. 5 יוני דאַרפען זיך שטעלען צו ...ר פאָבאָר-קאָמיסיע נומער 1 די פאָבאָראָווצעס, ...אָס זענען געבוירען אין 1915, וועלכע וואוינען ...ויפ'ן שטח פון 8 קאָמיסאַריאַט און זייערע פאַמיליען-נעמען הויבען זיך אָן מיט

P R S Sz T U

פאַר דער פאָבאָר-קאָמיסיע נומער 2 — די וואָס וואוינען אויפן שטח פון 14 קאָמיסאַריאַט און זייערע פאַמיליען-נעמען הויבען זיך מיט די אותיות.

H I J K

אַפּטייקען.
היינטיגע נאַכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאַכט דיזשורירען: ל. שטעקעל (...מאַנאָווסקיעגאָ 37), ש. יאַנקעלעוויטש (אַלטער מאַרק 9), ט. סטאַניעלעוויטש (פּאָמאָרסקאַ 91), א. ...אַרקאָווסקי (זאַוואַדזקאַ 45), ב. גלובאָווסקי (נאַרוטאָוויטשאַ 6), ס. האַמבורג (גלובנאַ 50), ל. פּאַווּ...אָווסקי (פּעטריקאָווער 307).

אונטערגעוואָרפען אַ קינד

(א) אין דער אָפּטיילונג פאַר געזעלשאַפטליכע ...הילף אויף זאַוואַדזקאַ 11 האָט מען אונטערגעוואָרפען אַ קינד פון אַן ערך 4 וואָכען אַלט.

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פאָלג. טעג!
גרויסער דאָפּעלטער פּראָגראַם
I.
„דאָס ליד פון דער נאַכט"
אין דער הויפּט-ראָלע
JAN KIEPURA
II.
אונזערע מאַטראָזען יונגלעך
אין דער הויפּט-ראָלע
JAMES CAGNEY
אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12 בייטאָג.

זאַל פילהאַרמאָניע טעל. 213-84
שבת, דעם 6-טען ד. ח. זונטאָג, דעם 7-טען ד. ח. 8.45 אָוונט
פון די איטאַליענישע אַרטיסטען פון דער אָפּערע „La Scala", אין מעדיאָלאַן, מיט דער גענינאַלער יאַפּאַנישער זינגערין (סאָפּראַן)
Toshiko Hasegawa
נור 2 גרויסע מייסטער-קאָנצערטען
אויסטרעטען נעמען אָנטייל: MAESTRO ANGELO FERRARI
TINA PAGGI (קאָלאָר. סאָפּראַן) – LORENZO CONATI (באַריטאָן)
ILDEBRANDO GRIGNANI (ליריִשער טענאָר)
אין פּראָגראַם: אָפּערן-אַריעס, אָפּערעטען-אַריעס און פאָלקס לידער, אָריגינעלע יאַפּאַנישע פאָלקס קליידונג. — בילעטען צום פּרייז פון 1 זל. ביז 6 זל. פערקויפט די קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

גרויסער מאָרד-פּראָצעס אין לאָדז

די מערדער פערמשפּט געוואָרען אויף 15, 12 און 6 יאָהר טורמע

(א) דעם 23 דעצעמבער 1935 איז אין דער מיטע באַני דערשאָסען געוואָרען פון אַ רעוואָל-ווער-קויל דער הויזבעזיצער לודוויג דזשאַזגאַ.

דזשאַזגאַ איז אַרויסגערופען געוואָרען דורך עפּעס אַ פּערזאָן אויפ'ן הויף, וועהן ער איז אַרויס-געקומען, האָט דער פּערזאָן אין איהם 2 מאָל אויס-געשאָסען און אָוועקגעלעגט דזשאַזגאַנ'ען אַ טויטען.

די פּאָליציי האָט אונטערגענומען אַן אויספאָר-פאָרשונג און אַרעסטירט דעם בעקאַנטען פערברע-כער, דעם 25-יעהריגען אַלפאָנס הערטיק, וועלכער איז שוין פריהער געזעסען בעשטראָפט מיט 4 און 7 יאָהר טורמע פאַר אָנפאַלען און גנבות. דער פער-האַלטענער הערטיק האָט געלייקענט, אַז ער האָט דער-הרג'עט דזשאַזגאַ'ן און האָט געגעבען פאַלגענדע אויפקלערונג.

ווען ער איז אַלט געווען 14 יאָהר איז געשטאָר-בען זיין מוטער און זיין פאָטער האָט חתונה געהאַט צום צווייטען מאָל מיט אַ שוועסטער פון לודוויק דזשאַזגאַ. די שטיף-מוטער האָט איהם אַרויסגעטרי-בען פון שטוב און דערפאַר איז ער געבליבען אין גאַס און אָנגעהויבען צו גנבענען. ווען ער איז אַלט געווען 15 יאָהר איז ער שוין פערמשפּט געווא-רען אויף 4 יאָהר טורמע פאַר אַן אָנפאַל. צוליב דעם, וואָס הערטיק האָט בעשולדיגט דזשאַזגאַ'ן, אַז ער איז דער שולדיגער אין דעם, וואָס די שטיף-מו-טער האָט איהם אַרויסגעטריבען פון שטוב און דער-ריבער האָט ער אָנגעגעבען זיינע חברים בראָניסלאַוו מאַזור און טאַדעאוש סוכאָרסקי, אַז זיי זאָלען נקמה נעהמען אין דזשאַזגאַ'ן. דער דירעקטער מערדער פון דזשאַזגאַ'ן האָט געזאָלט זיין סוכאָרסקי.

צוליב דעם זענען געבטען אַלע 3 הערטיק, מאַ-זור און סוכאָרסקי געמשפּט געוואָרען דורכ'ן קרייז-געריכט.

אויפ'ן פּראָצעס האָט הערטיק אינגאַנצען גענער-דערט זיינע ערקלערונגען, ער האָט געלייקענט, אַז מאַזור און סוכאָרסקי זאָלען האָבען אַ שייכות צום מאָרד און ערקלערט, אַז דזשאַזגאַ האָט ער אַליין דערהרג'עט. בעת דער אויספאָרשונג האָט ער גע-געבען פאַלשע ידיעות, כדי אַרייננצופיהרען די פּאָ-ליציי אין אַ טעות.

נאָך אַ פערהאַנדלונג האָט דאָס געריכט אַרויסגע-געבען אַן אורטייל, לויט וועלכען דער 25 יעהריגער אַלפאָנס הערטיק איז פערמשפּט געוואָרען אויף 12 יאָהר טורמע, בראָניסלאַוו מאַזור אויף 6 יאָהר טור-מע און טאַדעאוש סוכאָרסקי אויף 15 יאָהר טורמע. אַלע האָבען פערלוירען די בירגער-רעכט.

Druskieniki-Zdrój
i Leśna stacja klimatyczna.
Wskazania lecznicze: gościec stawowy i mięśniowy, pourazowe wysięki i zrosty, choroby kobiece, choroby serca, przemiany materji, dróg oddechowych, układu nerwowego, wątroby, bezkwas i nieżyty żołądka, zołzy, krzywica, niedokrwistość, wyczerpanie. **Sezon do 30 września.**

מיט א צוגעקלעבטער באָרד און פּאות

האָט ער געוואָלט פאָהרען נאָך פּאַלעסטינא מיט א סערטיפיקאַט פון א רב

(—ל) נעכטען איז אין דער ציוויל-אַפּעלאַציע-פּ... לאָדזשער שטאָט-געריכט פאָרגעקומען אַ זעהר כאַראַקטעריסטישער פּראָצעס. אַלס אָנגעקלאָגטער איז אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק געזעסען אַ כלומרשטער מורה-הוראה מענדעל וויינטרויב פון אַגראָדאָוועס 8.

אַלס אָנקלאָגער איז אַרויסגעטרעטען הערש פּאָקזשיוואַ (מלינאַרסקאַ 16) זיין אָנקלאַגע איז (ווי אויף די יעצטיגע פערהעלטענישען זעהר כאַ-ראַקטעריסטיש און שטעלט זיך פאָר אויף פאָל-גענדען אופן:

אין פעברואַר פ. י. האָט זיך אַ געוויסער הערש פּאָקזשיוואַ דערוואוסט, אַז דער „מורה הוראה" מענדעל וויינטרויב האָט אַ פּאַלעסטינער סערטיפיקאַט צום פערקויפען. פּאָקזשיוואַ נישט לאַנג טראַכטענדיג איז אַהינגעלאָפען צו וויינטרויבען איהם געפרעגט צי ס'איז אמת, און ווען יענער האָט בעשטעטיגט, האָט מען זיך אָנגעהויבען צו האַנדלען וועגען דעם פּרייז פאַר וועלכען וויינטרויב האָט געזאָלט פערקויפען זיין סערטיפיקאַט. נאָך לאַנגע דינגע-נישען איז געקומען צו אַ פערשטענדניש, אַז פּאָק-זשיוואַ וועט נאָכ'ן ערהאַלטען דעם סערטיפיקאַט וויינטרויבען איינצאָהלען 1050 זלאָטיס.

וויינטרויב האָט דערביי בעמערקט, אַז דער סערטיפיקאַט וועט זיין אַן אַ נאָמען (פאַר אַ גייסטלי-כען) און וועט אָנקומען צו איהם אין 3 וואָכען אַרום.

אַזוי ווי פּאָקזשיוואַ איז אַ ראַזירטער יונגער-מאַן און ביים עווענטועלען אַרויספאָהר וואָלט זיך אויסגעגעבען, אַז ער פאָהרט אויף אַ פרעמדען סערטיפיקאַט, האָט וויינטרויב ערקלערט, אַז אויף דעם וועט מען געפינען אַן עצה, און ווען פּאָקזשיוואַ וועט שוין האָבען דעם סערטיפיקאַט אין דער קע-שענע און האַלטען ביים פאָהרען וועט מען איהם צוקלעבען אַ באָרד און פּאות און אַזוי כאַראַקטערי-זירט וועט ער זיך קאָנען לאָזען רוהיג אין וועג אַריין. דערוויל האָט ער גענומען ביי פּאָקזשיוואַ 50 זל. אַ קאַנטאַ אויף פערשידענע קאָסטען און ער פּאָקזשיוואַ האָט געזאָלט אין דריי וואָכען אַרום קומען אָפּנעמען דעם סערטיפיקאַט. צו 3 וואָכען איז פּאָקזשיוואַ, וועלכער האָט שוין געוואַרט מיט אומגעדולד אויף דער גליקליכער מינוט, געקו-מען פינקטליך.

דאָ האָט זיך אָבער אַרויסגעוויזען, אַז דער סערטיפיקאַט איז נאָך נישטאָ. וויינטרויב האָט ער-קלערט, אַז עס האָט זיך „עפּיס קאַליע געמאַכט" און פערלאַנגט נאָך 200 זל. אויף קאָסטען. פּאָקזשי-וואַ האָט עפּיס דערשנאַפּט, אַז די זאַך איז נישט אַזוי גלאַט און האָט מעהר קיין געלד נישט גע-וואָלט געבען. פערקערט, ער האָט אָנגעהויבען ענגער גיש צו פערלאַנגען פון וויינטרויב'ן צוריק די איינ-געצאָהלטע 50 זל. וויינטרויב האָט אָבער נישט גע-וואָלט אָפּגעבען און פּאָקזשיוואַ האָט זיך געפינען געצוואונגען די זאַך איבערצוגעבען דעם פּראָקוראָר אָנקלאָגענדיג וויינטרויב'ן אין אַ שווינדעל.

צוליב דער אַמנעסטיע איז אָבער די אויספאָר-שונג אין שטראָף-פּראָצעס מבטל געמאַכט געוואָרען.

אָבער דער געליטענער פּאָקזשיוואַ האָט נישט נאָכגעגעבען און דורך זיין אַדוואָקאַט סאַליק אָנ-געקלאָגט דעם מכלומרשטען מורה-הוראה אין ציוויל-געריכט, פאָדערנדיג צוריק די איינגעצאָהלטע 50 זל. און די קאָסטען.

דאָס געריכט האָט, נאָכ'ן אויסהערען אַ רייה עדות, בעשלאָסען אַרויסצוטראָגען דעם אורטייל אין דעם דאָזיגען זעהר כאַראַקטעריסטישען פּראָ-צעס, אין עטליכע טעג אַרום.

Dr. med. H. LUBICZ
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועגערישע
און געשלעכטס-קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעלעפאָן 141-32
עמפּפאַנגס-שעה'ן 8-10, 12-2 און 5-8 אָוונט

קליינער פעליעטאָן

צושפּעניש...

— אַ מאָדנע זאַך מיט אונז, יודען – זאָגט שמיל-שמעלקי — טשעפּעט זיך צו צו אונז אַ וואָרט, איז עס, ווי אַ בעזים-בלאַט אין דער באָד — עס ווערט צוגעקלעבט, ווי מיט פּאַפּ, און שפּעטער פעט זיך בשום אופן נישט אָפּ...

אָט האָט זיך אונז נישט לאַנג צוריק צוגעטשעפּעט אַ וואָרט „מענטאַליטעט", וואָס זיין טער שוואַרץ-יאָהר ווייסט, וואָס דאָס איז דער... און ווער עס האָט נאָר אַ פּיסק אויף רעדען, רעדט אין איין מענטאַליטעטעווען...

מיינט אייער, אַז דאָס וואָרט „מענטאַליטעט" נעהמט זיך פון מענטעל-מאַכער, אַ צווייטער — ס'איז פון מיענטע... אַ דריטער ווידער — ס'איז פון מענטי... למשל, מענטי ספּאַלאַ... א. א. וו.

מיט מיר — זאָגט שמיל-שמעלקי — איז אויך אַזוי!

אָט, צום ביישפּיל, אין מיר לעצטענס בשעת אויפ'ן זיגען קעשעניעוו, האַלט זיך מיר ... אַ פּיין פּושיטיקען אין קאָפּ, בייטאָג און ביינאַכט קעשעניעוו...

פאַרוואָס עפּיס — קעשעניעוו? פרעגט איהר, בחרם! פרעגטס, זייטס מוחל מייך מענטאַליטעט...

אַז עס פּושיטיקעט זיך מיר אויף ... טריט אָט דאָס קעשעניעוו מיט די צוהאַקטע יו-דישע קעפּ, מיט די צושפּאָלטענע שאַרבענס, די אויפגעטרענטע פּערינעס, מיט דער גאַנצער רויבעריי, און מיט'ן גאַנצען קלאָפּערגעצייג...

אַזוי איז שוין אונז ,ווייזט אויס. פון ... בעשערט, אַז כ'זאָל אַזוי זיין אין גלות, ... אויך אין ארץ ישראל זאָלען מיר עס אויך ... פערגעסען...

ווארום ווי, אַ שטייגער האָט געזאָגט ... ישיבה-בחור: „אַז מ'האָט עס אויף דער ... דאַרף מען עס אויך קאָנען האָבען אין דרערד... ס'איז מעשה-מענטאַליטעט!

והא ראיה — האָט ער געזאָגט, דער ... בחור: — אָטאָ שטייט אין „יודישען טאָג" ... אַז סוכות איז אַ סימבאָל... אויב ס'איז ... אַז סוכות איז אַ סימבאָל, טאָ פאַרוואָס-זשע ... מען וישב בסוכה און נישט וישב בסימ... נו ?!!.

שמילשמעלקי

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספּעציעל-אַרצט פאַר מענער - שוואַכ... וועגערישע און הויט-קראַנקהייטען
טראַוגוטאַ 9 טעל. ...-98
נעמט אָן פון 8—11 און פון 6—9 אָוונט
זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 בייטאָג
פאַר אומבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייז

ר. איזראַעל

אויסגעליטערטע נשמות

סענסאַציאָנעל שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

35

— איך בעט דיך, האָט מאַריאַן איבערגעריסען, פרעג מיך נישט איבער און פאַרש מיך נישט אויס. איך האָב דיר שוין געזאָגט, אַז איך האָב מיינע אייגענע צרות...

— איך זעה די צרות און פיהל דיר מיט, ... זעה וויפיל עגמת נפש דו האָסט, אַז שוין אין עט-ליכע טעג נאָך דער ערמאָרדונג פון אַ פרוי און קינד זיצסט די דאָ אין נאַכט-לאָקאַל ביי אַ טייערען גלעזעל קאָניאַק.

— דאָס איז נישט צוליב פערגעניגען.

— נישט צוליב פערגעניגען זיצט מען אין קאַפע און נישט אין נאַכט-קאַבאַרעט.

— זאָג מיר נאָר מאַריאַן, וואָס פאַר א געהיימ-נישפולער מאָרד איז דאָס געווען?

— פון וואַנען זאָל איך וויסען? ס'איז אַרע-סטירט געוואָרען איינער וועלכען מען איז חושד, אַז ער איז, דאָס בעגאַנגען דאָס פערברעכען.

— דאָס איז נאָך אַ קנאַפער בעוויז, איך בין אויך געווען אַרעסטירט און בין אויך געווען בעשול-דיגט אין מאָרד און דאָס איז גאָרנישט קיין בעוויז, אַז איך בין דער מערדער. וועגען דעם ווייסט דו דאָך אַמבעסטען.

— דאָ איז א גאַנץ אַנדער ענין, אַנדערע אומ-שטענדען.

— איבעריגענס, האָט פעליקס געזאָגט, וועל איך זיך איצט מיטן דאָזיגען ענין נישט פערנעמען, הגם די גאַנצע מעשה געפעלט מיר נישט.

און פערטראַכטענדיג זיך אויף אַ מינוט האָט פעליקס צוגעגעבען.

— הייסט דאָס, אַז אויף קיין געלד פון דיר קען מען דערוויל נישט רעכענען?

— ניין, קיין געלד האָב איך נישט, איך רעכען, אַז דו וועסט האָבען אַזוי פיל פערשטענדניש און וועסט אַרייננגעהען אין מיין לאַגע.

— אויף דעם זאָלסט דו נישט רעכענען. אויף מיין אנשטענדיגקייט קענסט דו שוין קיין הייזער נישט בויען. איך רעכען, אַז אונזער געשפּרעך אין איצטיגען מאָמענט איז שוין פערענדיגט, אויב דו וועסט נישט שרייבען אַזוי גיך וועלען מיר זיך נאָך זעהען...

— מיט וואָס געה איך אַוועק פון דיר?

— דערוויל מיט גאָרנישט, דערווייל בלויז מיט דעם באַוואוסטזיין, אַז איך לעב נאָך, בין אויף דער פריי און וועל דיר כסדר טרעטען אויף די פיאַטעס.

— כ'וועל דיר זאָגען דעם גאַנצען אמת, האָט מאַריאַן געזאָגט פולשטענדיג רעזיגנירט, מיר איז שוין אַלץ איינס, איך בין ווי אַ טויטער וועלכער האָט נישט די מעגליכקייט צו רעזיגנירען, איין האָפנונג האָב איך נאָך.

— דהיינו?

— אַז איך וועל אינגיכען אָפּנעהמען אַ טייל פון דער ירושה וואָס קומט דאָך מיר סיי ביי מיין פאָטער און סיי ביי מיין שוויגערפאָטער.

— צו דעם דאַרפען זיי דאָך ביידע שטאַרבען, ביים לעבען וועסט דו זיי נישט ירשענען, אַזוי אינ-גיכען וועט דאָס נישט געשעהען, ווייל סיי דאַן פאָ-טער און סיי דיין שוויגערפאָטער זענען נאָך גע-זונד און שטאַרק, אָבער וואָס איז דאָ פיל צו רע-דען? אויף דעם געביט קענסט דו דאָך ביי ... וואונדער.

מאַריאַן האָט מיט א וואָרט נישט געענטפערט אויף דער שרעקליכער בעליידיגונג, ס'האָט גע-מאַכט דעם איינדרוק, אַז ער געפינט זיך אינגאַנצען אין די הענד פון פעליקסן און האָט נישט די העזה זיך איהם אקעגענצושטעלען, כדי איהם נישט צו דערצערנען. פעליקס האָט זיך אויך גאָרנישט גע-מאַכט דערפון צי ער וועט מאַריאַנען בעליידיגען אָדער נישט און האָט ווייטער גערעדט.

— דו ביזט גערעכט, דאָס איז דיין איינציגע האָפנונג און אויב דו האָסט מיר געזאָגט וועגען דעם רעכען איך, אַז דיין האָפנונג וועט אינגיכען פערוואַנדעלט ווערען אין אַ ווירקליכקייט. איך וועל דעריבער נאָך וואַרטען א מעוויסע צייט.

מאַריאַנען איז געוואָרען הייס און קאַלט, וואָס האָט ער געטון? פאַרוואָס האָט ער אַזאַ לאַנגע צונג? ער האָט זיך דאָך פאַרמעל פערפּליכטעט, אַז גאָר אינגיכען זאָל שטאַרבען אָדער זיין פאָטער, אָדער זיין שוויגערפאָטער. פעליקס האָט זיינע ווער-טער אַנגעוּמען אַזוי ווי זיי זענען אַרויסגערעדט געוואָרען, נאָך וואָס האָט ער דאָס געטון...

— און איצט לאָז מעהר נישט דיין חבר אַליין, ס'וועט איהם ווערען אויפפאַלענד וואָס דו בלייבסט דאָ אַזוי לאַנג מיט מיר.

פויל און נישט גערן האָט זיך מאַריאַן אויפ-געשטעלט פון זיין אָרט, איצט וועט ער זיך נאָך דאַרפען פערענטפערען פאַר קאָוואַלסקין, ס'וועט זיך אָנהויבען א סדרה פון פראַגען, אויף וועלכע ער וועט נישט קענען ענטפערען, ער האָט אָבער נישט געהאַט קיין עצה, און מאַכענדיג דעם אָנשטעל אַז ער האָט געפיהרט מיט דעם גאַסט א גלייכגיל-טיגען געשפרעך איז ער צוריק צוגעגאַנגען צו קאָוואַלסקין.

— זיי מיר מוחל קאָוואַלסקי, וואָס איך האָב דיך אַזוי לאַנג געלאָזען וואַרטען.

— ס'איז מיר נישט געווען לאַנגווייליג, איך האָב דערוויל געלייענט א צייטונג, איבעריגענס האָב איך דאָך דאָ געוואַרט אויף דיר, ווייל דו האָסט מיך וועגען דעם געבעטען.

— ווירקליך, איך האָב דיך געבעטען, ווייל איך האָב געוואוסט, אַז אויב איך וועל נישט זיין אַליין, וועט דער פערשוין מיך אַזוי לאַנג נישט אויפהאַלטען, שטענדיג ווען איך טרעף זיך מיט איהם זענען אונזערע געשפרעכען זעהר נישט אַנ-גענעהמע.

קאָוואַלסקי האָט געהאַט גענוג טאַקט, ער האָט נישט געוואָלט פרעגען מאַריאַנען וואָס דאָ איז פאָרגעקומען און ווער דער פערשוין איז, ער ... געראָכענט דערויף, אַז מאַריאַן וועט איהם ... אַליין דערצעהלען. מאַריאַן איז ווידער געזעסען פרידען וואָס מען פרעגט איהם נישט ... און האָט געפרובט אָנצוהויבען צו רעדען ... קאָוואַלסקין אויף פרעמדע טעמעס, דאָס ... האָט זיך אָבער נישט געקלעפּט, ביידע האָבען געוואוסט, אַז איינער דעם אַנדערען נאַרט ... צו פערברענגען די לאַנגע מינוטען און ... פערגעסען האָט מאַריאַן געטרונקען אַיין ... נאָכ'ן אַנדערען, ביז ר'האָט אָנגעהויבען ... צו ווערען, קאָוואַלסקי האָט גוט געקענט ... און האָט געוואוסט, אַז דעמאָלט ווען מאַריאַן ... שיכור איז שוין מיט איהם גאָרנישט צו ... דעמאָלט איז ער פולשטענדיג אונפעראַנטוואָר... פאַר דעם וואָס ער רעדט און וואָס ער טוט... האָט קאָוואַלסקי געזוכט ווי אַזוי זיך צו דער... פון מאַריאַנען, ווייל ער האָט געהאַט א גרויס ... חושד צו זיין, אַז די ערמאָרדונג פון ... פרוי און קינד איז נישט אַזוי גלאַטיג און ... דעם ענין קען מען צו איהם נישט האָבען ... גרויס צוטרוי, ער איז נאָך אביסעל געזעסען ... טישעל בעת מאַריאַן האָט געהאַלטען אין איין ... קען, ענדליך האָט זיך קאָוואַלסקי אויפגעה... און געזאָגט.

— פאַר מיר איז שוין גענוג, איך וועל ... געהען.

— איצט געהסט דו, האָט מאַריאַן ... שריגען מיט זיין הייזעריגער שטים פון ... האָסט זיך בעליידיגט, פאַרוואָס איך זאָג ... ווער דער דאָזיגער פערשוין איז און ... געשעפטען איך האָב מיט איהם, איך וועל ... זאָגען און דו קענסט דיר געהען צו אַלדי ... יאָהר.

— אויף אַזאַ ענטפער האָט קאָוואַלסקי ... נישט געריכט, ווי שיכור מאַריאַן זאָל ... זיין.

ער האָט זיך אָבער גאָרנישט ... כדי נישט אַרויסצורופען קיין אוואַנטור ... קאַל און איז אַרויס אויף דער גאַס, איב... דיג מאַריאַנען אַליין ביי דער פלאַש קאָניאַק.

(המשך קומט)

פאַליִשער פּראָצעס

נעכטען איז אין קרייז-געריכט פאָרגעקומען ...ראָצעס געגען 9 פּערזאָן: פייגה זאַקושעווסקאַ, ...נה גרינבוים, חיים פרענקעל, אבּיהם ראָזענבוים ...מונט ניעוויעסקי, יוזעף גליטאַ, ראובי שלינגער, ...ר שאר, זיגמונט פּזשיבילעק, אַנטאָני גאָלדשטיין. ...זענען בעשולדיגט געוואָרען אין פיהרען קאָ־...ניסטישע טעטיקייט. אין אָוועגד איז אַרויסגע־...זאָגט געוואָרען דער אורטייל, לויט וועלכען ...קושעווסקאַ איז פערמשפּט געוואָרען אויף א יאָהר ...ט 6 חדשים טורמע, גרינבוים אויף 2 יאָהר, ...ענקעל — 1 יאָהר, ראָזענבוים — 1 יאָהר מיט ... חדשים, ניעוויעסקי — 2 יאָהר, גליטאַ 1 יאָהר, ...לינגער — 1 יאָהר 6 חדשים שאר — 3 יאָהר ... חדשים, פּזשיבילאַק — 1 יאָהר 6 חדשים און ...לדשטיין איז פריי געשפּראָכען געוואָרען.

...די, וואָס האָבען געענדיגט האַנדווערקער-שולען

די אַלע, וועלכע האָבען געענדיגט האַנדווער־...פאַך־שולען און האָבען נאָך ביז־איצט נישט ...לעגט קיין געזעלען־עקזאַמענס. מאַכט דער פער־...ניגטער קאָמיטעט פאַר די ציגים פון יודישע ...אַכה אויפמערקזאַם, אַז זיי דאַרפען זיך בעמיהען ווי ...שנעלסטען צו בעלייגען דעם פערלייכטערטען ...זאַמען פאַר לערן־יונגלעך און נישט־דיפּלאָמירטע ...וועלען. גענויע אינפאָרמאַציעס ערטיילט דער פער־...יניגטער קאָמיטעט פאַר די ציגים פון יודישער ...אַכה אין וואַרשע (ניעצאַלע 8) און אַלע זייגע ...טיילונגען אויף דער פּראָווינץ.

טייערע קליענטען

וואָס אַנשטאָט קויפען גנבענען זיי

(—) דעם 11-טען פעברואַר ה. י. זענען אין ...מען וועגגיערקאַס קאַפעלושען געשעפט אויף זגיער־...זער 11 אריינגעקומען 2 פערשוינען וועלכע האָ־...ען אָנגעהויבען אויסצוקלויבען א ריהע קאַפעלו־...ען און צום סוף גאַרנישט קויפענדיג זענען זיי ...וועק.

נאָך זייער אַרויסגעהען האָט זיך אַרויסגעווי־...ען אַז זיי האָבען צוגעלקחנט א טייערען קאַפעלוש ...ן האָט זיי אָנגעהויבען נאָכצויאָגען און איינער ... ווי א געוויסער וויטאַלד מאַריאַן שושקאַ איז גע־...ען צו כאַפּען. שושקא האָט געהאַט אויפן קאָפּ ...ם בעגנב'עטען קאַפעלוש און ער האָט ערקלערט ...ער האָט איהם געקויפט מיט עטליכע טעג צוריק ...י ביי וועגניערקען אין געשעפט. מען האָט איהם ...ער נישט געגלויבט, דאָס געריכט האָט איהם ...משפּט אויף 1 חודש אַרעסט מיט אָפּלעגען די ...טראָף אויף 5 יאָהר.

אומגליקס-פאַלען

(א) אויף קילינסקיעגאָ גאַס איז איבערגע־...פאָהרען געוואָרען דורך א וואָגען דער 58־יעהריגער ...שמחה גרין פון פּילסודסקיעגאָ 63. ביי גרינען ...ין צובראָכען געוואָרען דער רעכטער פוס, די ...גאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

אויף מיעדזשאַנאַ 28 האָט זיך שווער אָפּ־...געבריהט ביים קאָכען שמאַלץ די 28־יעהריגע סטאַ־...ניסלאַווא קאַמינסקאַ. די פּאָגאָטאָוויע האָט איר ער־...שטעלט הילף.

בעתן איבערלאַדענען באַלעגס בוימוואָל איז צו־...קוועטשט געוואָרען דורך א שוערען באַלן דער ...־יעהריגער אַרבּייטער אַנדזשעי פּאַזאַכאָווסקי.

ביי דעם אומגליקליכען זענען צובראָכען גע־...וואָרען עטליכע ריפּען און די רעכטע האַנד, דער ...רוואונדעטער איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין ...שפּיטאָל.

אויף לימאַנאָווסקיעגאָ גאַס איז בעתן אַריבער...געהען די גאַס אומגעפאַלען און צובראָכען א פוס ... 58־יעהריגע אסתר שאַרף פון זאַווישאַ 11, ... פּאָגאָטאָוויע האָט זי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

גנבות

(א) אויף לעשנאָ 16 איז אויסגעפירט געוואָ...ן א גנבה ביי וולאַדיסלאַוו סאַנדי.

אין דער וואוינונג פון וולאַדיסלאַוו לעוואַנ...אָווסקי אויף זגערזשער 57 האָבען גנבים אויסגע־...פיהרט א גרעסערע גנבה.

די פּאָליציי זוכט די גנבים.

KINO TEATR
MIRAŻ
FRANCISZKA
GAAL
אין פילם
Katarzynka
די שענסטע ווינער קאָמעדיע
פול מיט הומאָר און רייץ

אָפּקלאַנגען פון אַקופּאַציע-שטרייק אין האַראַק'ס פאַבריק

4 אַרבּייטער פערמשפּט געוואָרען פאַר טעראָר

(א) אין אָנהויב מאַי איז אין האַראַקס פאַבריק אויסגעבראָכען א אָקופּאַציע שטרייק צוליב דעם וואָס דער שטרייק האָט זיך פערצויגען האָבען עטליכע אַר־בּייטער נישט געלאָזען אַרויספיהרען סחורות פון דער פאַבריק און נישט געלאָזען אין דער פאַבריק אַריין קיין בעאַמטע.

צוליב דעם האָט די פּאָליציי צוגעצייגען צו פער־אַנטוואָרטליכקייט 9 אַרבּייטער פאַר אָנווענדען טע־ראָר. נעכטען איז פאָרגעקומען אין שטאָטישען גע־ריכט דער פּראָצעס געגען די 9 אַרבּייטער פון האַ־ראַקס פאַבריק. 4 אַרבּייטער זענען פערמשפּט געוואָ־רען אויף א חודש אַרעסט מיט אָפּלעגען האָט אויס־פיהרען די שטראָף אויף 2 יאָהר. די איבעריגע 5 אַר־בּייטער זענען בעפרייט געוואָרען.

לאָדזער דעפּוטאַטען אינטערווענירען

וועגען שטרייק ביי דער פירמע העבּלער

(א) אין דער פאַבריק פון דער פירמע העבּלער אויף דאָמבּראָווסקאַ 25 דויערט שוין דער אָקופּאַציע־שטרייק זייט 2 וואָכען.

מיט דער ליקווידאַציע פון שטרייק האָבען זיך פערנומען די פּראָפעסיאָנעלע פעראייגען, וועל־כע פיהרען אַדורך אין דער פאַבריק קאָנפערענצען מיט די פאָרשטעהער פון דער פאַבריקס-אַדמיני־סטראַציע, צו קיין רעזולטאַט איז מען אָבער נאָך נישט געקומען, דעריבער האָבען די לאָדזער דעפּו־טאַטען אינטערווענירט וועגען שטרייק ביי דער פירמע העבּלער אין מיניסטעריום פאַר אַרבּייט און סאָציאַלער שוץ.

א טויטער קערפּער מיט אָנ'אָפּ-געשניטענעם קאָפּ

איז געפונען געוואָרען אויף דער באַהן-ליניע נעבען זגערזש

(א) נעכטען אַרום 1 א זייגער ביינאַכט האָט מען אויף דער באַהן-ליניע נעבען דער סטאַציע אין זגערזש געפינען א טויטען קערפּער פון א יונ־גער פרוי מיט אָנ'אָפּגעשניטענעם קאָפּ.

די אויספאָרשונג, וועלכע איז אונטערגענומען געוואָרען דורך דער פּאָליציי האָט פעסטגעשטעלט, אַז די זעלבסטמערדערין איז די 28-יעהריגע אָלגאַ דליוגאָשעווסקאַ פון זגערזש אויף טאָוואַראָווא 12.

דליוגאָשעווסקאַ האָט זיך שוין עטליכע מאָל גע'סמט, כדי צו בענעהמען זעלבסטמאָרד, מ'האָט זי אָבער שטענדיג אָפּגעראַטעוועט. איצט האָט זי גע־פונען דעם טויט אונטער די רעדער פון צוג.

זאַל פילהאַרמאָניע טעל. 213-84
היינט, דאָנערשטאָג, דעם 4-טען יוני ד. י. 8.45 אָוועגד
נאָך גרויסע סוקצעסען, וועט אויפטרעטען
די בעריהמטע זינגערין און רעציטאַטאָריע
DORA KALINOWNA
אין א נייעם שלאַגער-רעפּערטואַר.
אין קאָנצערט נעמט אָנטייל דער פּיאַניסט Prof. M GOMOŁKA
אין פּראָגראַם: די שפּאַנונגען פון הומאָר און טובים: Comedie francaise
אינטער די קוליסען פון דער וואַרשאַווער אָפּערע,
Czy Zdonka to panienka (Koubkowa) און אַנד.
בילעטען צום פּרייז פון 1 זל. ביז 5 זל. פערקויפט די קאַסע פון „פילהאַרמאָניע".

א קראָקאָווער קאָנקורענט פון דער פּאָסט

איז פערמשפּט געוואָרען אויף א חודש אַרעסט און 500 זל. שטראָף

(א) נעכטען האָט זיך פאַרן לאָדזער שטאָטישען טריבונאַל געהאַט צו פעראַנטוואָרטען דער 52־יעהריגער נעצעל גינציעל, אַן עקספּעדיטאָר פון קראָקאָ.

גינציעל וועלכער פערנעהמט זיך מיט דער עקס־פּעדיציע פון פערשידענע זענדונגען אויפן וועג קראָ־קאָ — לאָדז האָט גלייכצייטיג מיטגענומען בריף אויף דער דאָזיגער ליניע צווישען די שטעט קראָקאָ, טשענ־סטאָכאָוו, ראַדאָמסק, פּעטריקאָוו און לאָדז.

גינציעל איז פערהאַלטען געוואָרען מיט 3 חדשים צוריק און ביי דער אַדורכגעפיהרטער רעוויזיע האָט מען געפונען א פּעקעל בריף, וועלכע זענען געווען בע־שטימט פאַר די דערמאָהנטע שטעט.

גינציעל האָט זיך פערטיידיגט דערמיט, וואָס ער האָט נאָר מיטגענומען בריף פאַר זיינע בעקאַנטע, דאָס געריכט האָט איהם פערמשפּט אויף 500 זלאָטעס שטראָף און א חודש אַרעסט.

א קאַלישער „בריליאַנטען-סוחר"

האָט זיך איינגעהאַנדעלט א גרויסע מציאה

(א) דער קאַלישער סוחר אבּרהם מילעווסקי איז פערהאַלטען געוואָרען אויף זאַכאָדניע גאַס דורך 2 אונבעקאַנטע פערשוינען, וועלכע האָבען איהם פאָרגעלעגט צו קויפען בריליאַנטען אויף א זעהר נידריגען פּרייז.

מילעווסקי האָט בעקומען חשק צו קויפען די בריליאַנטען. וועלכע זענען געווען איינגעפאַסט אין גאָלד און וועלכע, ווי ס'האָט זיך איהם אויסגע־וויזען זענען פשוט א מציאה.

נאָך דעם ווי מ'האָט זיך געהאַנדעלט עטליכע מינוט האָט מילעווסקי בעצאָהלט 150 זל. און גע־נומען דאָס שאַכטעלע אין וועלכען ס'זיינען געלע־גען די בריליאַנטען, ערשט דערנאָך האָט ער זיך איבערצייגט, אַז דאָס איז בלעך און פשוטע גלעזלעך, מילעווסקי האָט וועגען דעם שווינדעל מיטגעטיילט דער פּאָליציי, וועלכע פיהרט אַן אויספאָרשונג.

געשאָסען אויף „וויוואַט"

און פערוואונדעט זיין פריינד

(א) אין ציגאַנקא האָט בעקומען א קויל אין פוס דער פייערלעשער, דער 45־יעהריגער מאַרטשין קובאַט פון אָגראָדאָוואַ 24.

קובאַט איז געווען ביי זיינס א בעקאַנטען יאַן וואָיטשיק וואו מ'האָט אויסגעטרונקען א היבש ביסעל בראָנפען, אין אָוועגד איז שוין זאַטשיק געווען שטאַרק שיכור און אַרויסגעהענדיג פאַר דער טיר האָט ער אָנגעהויבען צו שיסען אויף „וויוואַט", דערביי האָט א קויל געטראָפען זיין פריינד קובאַט אין פוס

די פּאָגאָטאָוויע האָט דעם פייערלעשער אָפּ־געפירט אין שפּיטאַל. וואָיטשיק איז צוגעצויגען געוואָרען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט.

אויספלוג
קרין ווריעז
דעם 10-טען יוני
אויף 7 און 14 טעג
159 זל.
איינשרייבונגען נעהמט אָן דאָס פּוילישע
רייזע-ביוראָ
„אָרבּיס"
פּיעטריקאָווער 18 און 65,
טעל. 249-40.

א מבוראַטאָריום
ביים פעראיין „לינת משמורים"
פּילסודסקעגאָ 21, טעל. 242-55
איז טעטיג פון 10 פריה ביז 4 נאָכמיטאָג.
עס נעמען אָן
דאָקטוירים פון אַלע ספּעציאַליטעטען,
ווי אויך וויזיטען אין דער שטאָט, ס'ווערט
אָנגענומען אַלע זעמטליכע אַנאַליזען.
דענטיסטישער גאַבינעט איז טעטיג א גאַנ־צען טאָג.
די פערוואַלטונג.

דאָס נייע בוך
זי שפּילט ווייטער
פּיעסע אין 3 אַקטען, 4 בילדער
— פון —
ח. י. בזשוסטאָווסקי
צו בעקומען אין דער אַדמיניסטר.
פון „נייעם פאָלקסבלאַט".
פּיעטריקאָווער 21.

ראַדיאָ - פּראָגראַם

דאָנערשטאָג, דעם 4 יוני

6.23 ידיעות, 6.28 פּראָגראַם, 6.33 גימנאַסטיק, 6.50 מוזיק, 7.20 ידיעות, 11 לייכטע מוזיק, 11.57 צייט-סיגנאַל, 12.03 קאָנצערט, 12.50 ווירטשאַפט, 12.55 פּלי-טען, 1.05 ידיעות, 3.27 בערזע-ידיעות, 3.30 עקספּאָרט-ידיעות, 3.35 בערזע-איבערזיכט, 4 געזאַנג פאַר קינדער, 4.15 פּאָפּולערער קאָנצערט, פון ציעכאָטשינעק, 5.50 פאָר-לעזונג „היגיענע פון קינדער - דערנעהרונג", 6 טעכני-שעס קעסטעל", 6.10 שמועס, 6.15 פּאַרטעפּיאַן-רעצי-טאַל, 6.40 רעקלאַמע - קאָנצערט, 6.50 אַקטועלער שמועס, 7 הערשפּיל פון קאָמעראַל - טעאַטער, 7.30 פּאַרטעפּיאַן-קאָנצערט, 8 אינטערנאַציאָנאַלער פערד-געיעג, 8.30 טעכ-נישעס קעסטעל, 8.45 ידיעות, 8.55 אַקטועלער שמועס, 9 קאָנצערט, 9.30 קאָנצערט, 10 ספּאָרט, 10.13 סאַלאָן-מוזיק.

טעאַטער, מוזיק און פערוויילונג

(קאָמוניקאַטען)

פון „אַראַראַט"

היינט, דאָנערשטאָג קאָנען נאָך אַלע זעהן דעם שטאַרק אויסגענומענעם פּראָגראַם „א וועלט מיט נסים" מיט דער פּרעכטיגער פּאַראָדיע אויף „יאָשע קאַלב" און לאַכנומער „איינשטיין ווינשטיין" צו זעהר ביליגע פּרייזען, כדי די אומבעמיטעלטע זאָלען אויך קאָנען בע-זוכען דעם פּראָגראַם, וועלכער געהט שוין היינט אַראָפּ פון אַפיש נאָך 5 וואָכען מיט אויסערגעוועהנליכען ער-פאָלג.

מאָרגען פרייטאָג דעם 5 יוני — איז שוין די פייער-ליכע פּרעמיערע, דער קלו פון סעזאָן, וואָס האָט פרעה-ליך געמאַכט וואַרשא אין לעצטען סעזאָן. דאָס איז „משה קאַפּויער". דער נאָמען אַליין זאָגט שוין עדות, אַז דאָס איז א פּראָגראַם פון הומאָר און סאַטירע.

די דירעקציע גיט זיך די מיה, אַז „משה קאַפּויער" זאָל געהן אַזוי, ווי אין וואַרשא, און גרייט צו נייע דע-קאָראַציעס, שאַפט די זעלבע קאָסטיומען, וואָס ס'איז געווען ביים זעלבען פּראָגראַם אין וואַרשא, די אַרבּייט ביי דעם פּראָגראַם געהט צו זעהר אינטענסיוו און ס'איז צו האָפען, אַז אַלע טעאַטער-ליבהאָבער וועלען זיך טרע-פען דעם פרייטאָג אויף דער פּרעמיערע „משה קאַפּויער" און וועלען זיך גוט ווילען.

די גאָרטען - פערוויילונג אין „העלענאָוו" לטובת די באָראָכאָוו-שולען קומט פאָר שבת דעם 6 יוני

דער פּראָגראַם פון דער פערוויילונג איז פאָלגענדער: 1) קאָנצערטען פון: א) בלאָז-אָרקעסטער פון ס. ק. „טיי-פון" דיריגענט ה' ראַסטאָווסקי, ב) גרויסער סימפאָני-שער אָרקעסטער, 2) קינדער - פערוויילונג — יעדעס קינד בעקומט א מתנה, 3) אויפטריט פון בעריהמטע רעווי-אַרטיסטען, 4) גימנאַסטישע איבונגען פון ספּאָרט-לער פון ס. ק. „טייפון", 5) דאַנסינג אונטערן פרייען הימעל, 6) פערפילמונג פון דער פערוויילונג.

בילעטען און פאָרפערקויף 75 גר. פאַר מיטגלידער פון פּראָפעסיאָנעלע פעראייגען 54 גר. שוין צו בעקומען אין דער באָראָכאָוו - ביבליאָטעק אַל. קאָשטשושקי 9 און באָראָכאָוו - שול פּל. קאָשטשעלני 4 קינדער - בילעטען צו 25 גר. די געקויפטע בילעטען אויף שבת דעם 30 מאַי זענען גילטיג.

„וואַרשאָווער צירוליק" אין לאָדז

זונטאָג, 8.30 אָוועגד קומט פאָר די ערשטע פאָר-שטעלונג פון פּאָפּולערסטען ליטעראַריש - אַרטיסטישען קאַבאַרעט - טעאַטער אין פּוילען „וואַרשאָווער צירוליק".

דער גלענצענדער אַנסאַמבל וועט אַרויסטרעטען מיט א פּאָליטישער סאַטירע א. נ. „מיט א שרונד". דער דאָ-זיגער צירוליק האָט היינט ביי זיך די בעסטע אַרטיסטען קרעפטען. אַזוי וועלען זיך בעווייזען דאָס לאָדזער פּוב-ליקום: זמינסקאַ, זשעליכאָווסקאַ, טאַרנעע, יאַראָסי, רעגנטגען און אַלשא.

דאָס קומען פון „וואַרשאָווער צירוליק" האָט אַרויס גערופען גרויס אינטערעס ביי די טעאַטער-בעזוכער.

KUPON
פאַר די לעזער פון
„נייעם פאָלקסבלאַט"
do Teatru Miejskiego
(Śródmiejska 15)
דער פאָרצייגער פון דעם דאָזיגען קופּאָן, האָט דאָס רעכט צו בעקומען 2 הוחה-בילעטען (פון 30 גר. ביז 1.85) דעם 4 יוני ד. י. 8.30 אָוועגד אויף דער פּיעסע
„SZESNASTOLATKA"

Dr.
Wołkowyski
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפילים און הויט-קראַנקה.
בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
נעמט אָן פון 8—11 פרייטאָג און 4—9 אָוועגד

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15. טעל. 149-07
ספּעציעל-אַרצט פאַר מענער - שוואַכע-בע האַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונער.
זונטאָג פון 9—1 פאָרמיטאָג
פאַר אומבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען

טעלעגראַמען

יודישע און אַראַבישע אַרבּ[ייטער] אין פּתח-תּקוה'ר געגענ[ט]

פּתח-תּקוה (יט"א) דער אַרבּייטער [...] פּתח-תּקוה האָט די טעג דורכגעפירט אַ [...] רעספּאַנטע סטאַטיסטיק וועגן דער צאָהל [...] און אַראַבּישע אַרבּייטער אין די פּרדסים [...] תּקוה און דער אומגעגנט. לויט דער סט[...] ווייזט זיך אַרויס, אַז אין דער הערמאַנט[...] אַרבּייטען איצט 913 יודישע און 107 [...] אַרבּייטער, צוזאַמען 1020. אין געוועגליכ[...] אַרבּייטען אין דער זעלבּער סביבה פיל מעה[...] איצט האַלטען זיך די פּרדסים אָפּ פון די [...] אַרבּייטען און טוען נאָר די נויטיגסטע, [...] די פּרדסים קאָנען זיך נישט בּעגעהן.

ליבּעס-טראַגעדיע אין לובּלין

לובּלין, 3 (טעלעפאָניש)

היינט פריה האָט דער 29-יאָהריגער סטודענט זיגמונט קאָויעל מיט 2 קוילען רעוואָלווער-פערוואונדעט די אַבסאָלווענטקע פונ'ם לובּלינער אוניווערסיטעט, וואַלענטינע קלוידיק, און דערנאָך האָט ער זיך גופא דערשאָסען אויף טויט. די טראַגעדיע איז אַ פועל יוצא פון אַן אומגעלישטער ליבּע.

די באַהן פון עגיפּטען ווערט בּעוואַכט פון טאַנקס

ירושלים (יט"א) ווי דער „הפּסר" מעל-דעט, ווערט די באַהן, וואָס גייט פון לוד קיין מצרים, בּעגלייט מיט טאַנקס. דעסגליכען בּעגלייטען בּעוואָפנטע סאָלדאַטען די באַהן צווישען לוד און עזה.

בּיים קבר פון טשינגיס-כאַן

(ענדע פון דער 4-טער זייט)

דאָס רוב מאָנגאָלער איז איבּערצייגט, אַז טשינגיס-כאַן איז נישט געשטאָרבּען און וועט צו-ריקקומען די פּריסטער שפּילען אין דער צערעמאָניע נישט קיין גרויסע ראָלע און דער קולט איז נאָר אויף אַזוי פיל אַ רעליגיעזער אוי ווי פיל עס בּעווייזט זיך אין איהם לויט דער מיינונג פון די מאָנגאָלען געטליכקייט.

צערעמאָניעס אין שייכות מיט דער יאָהרצייט פון טשינגיס-כאַן זעהען פאָראויס זעהר אַ סך, אָפּ-העניגיג פון דער צאָהל היילינע פּאַלאַטקעס, וואָס געפינען זיך אַרום דער פּאַלאַטקע פון טשינגיס-כאַן.

די צערעמאָניע פון דער אויפנאַהמע ביים הויף ווערט איינגעפיהרט דורך צוויי העלדען, וואָס פערנעהמען זייער אמט בּירושה. זיי לייענען תּפלות, פון וועלכע זיי אַליין פערשטעהען נישט אַלץ. די איבּריגע זענען בּעשרייבּונגען פון די סכּנות און וואונדערבּאַרער רעטונג, וואָס די עולם-רגל מאַ-כען אַדורך אויף זייערע רייזעס.

אין אָנהויבּ זענען מיר געשטאַנען אויף אַ געוויסען מהלך פון דער פּאַלאַטקע בּיז מען האָט אונז נישט געבּראַכט אַ הויכען זילבּערנעם בּעכער מיט זויערע מילך. איך האָבּ דערפון אָפּגענאָסען אַ ביסעל אין אַ קליינעם זילבּערנעם בּעכער און האַל-טענדיג איהם אויף דער הויך פון קאָפּ, בּין איך צוגעגאַנגען צום אַלטאַר. פון בּיידע זייטען האָבּען מיך מיינע חברים אונטערגעהאַלטען. דאָ האָט מען פון מיר צוגענומען דעם בּעכער און אַוועקגעשטעלט אויפ'ן אַלטאַר. גלייכצייטיג האָבּען די העראַלדען אויס-געגרופען אונזערע נעמען. דאָס האָט זיך איבּערחזרט עטליכע מאָל און יעדעס מאָל איז די מילך פון בּע-כער איבּערגעגאָסען געוואָרען אין אַ גרויס געפעס און צום סוף פון דער „אוידיענץ" האָט מען אונז איבּערגעגעבּען דאָס געפעס און מיר האָבּען אויס-געטרונקען די מילך.

אין דער פּאַלאַטקע איז אויף דעם אַלטאַר, וואָס איז געווען בּעפּוצט מיט זילבּער געשטאַנען דריי קעסטלעך איינס אויפ'ן אַנדערען, לויט דער לעגענדע ענטהאַלט איינע פון זיי די בּיינער פון טשינגיס-כאַן.

נאָך די צערעמאָניעס זענען די היילינע פּאַ-לאַטקעס צוריק אַוועקגעפיהרט געוואָרען.

אָרועקגעריבּט אַ פּרוי

MAUREN O SULLIVAN, JOEL MC CRED, LEWIS STONE :אין די הויפּטראָלען

רעזשי: Georg B. Smith

פּרעכטיגער פילם-ראָמאַנס און פון אַ סענסאַצ-יאָנעלער און עמאָציאָנירענדען אינהאַלט א. נ.

היינט פּרעמיערע!

אויסערן פּראָגראַם: וואונדערשעהנע קאָלירטע צונ-אַבּע און אַקטואַליטעטען

רעוואָלאַציע-רעדוקציע פון די פּרייזען!

באַלקאָן 54 גר. | 1-טער פּלאַץ 1.09 זל. | 2-טער פּלאַץ [1].35

קלאַנג-קינא CAPITOL זאַוואַדזקאַ 16

Lekarz Dentysta
[...] Botwinik
נעמט אָן טעגליך פון 10 בּיז [...] אין דער לעטשניצע „פּאָמאָק" [...] זשער און לימאַנאָווסקיעגאָ 1, טעל [...] און פון 4—10 אָוונד אויף [...] וויטשאַ 13. —::— צוגענגליכע [...] פאַר אַרבּייטסלאָזע — [...]

Dr. med.
M. GLAZER
ספּעציאַליסט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען
ZACHODNIA 64, tel. 185-49
נעהמט אָן פון 12—2 מיטאָג און פון 7 בּיז 8.30 אָוונד.
זונטאָג און חגאות פון 10—12 בּייטאָג

„פערלאַג „יונג-יודיש"
שוין דערשינען
דאָס נייעסטע בּוך פון
חיים לייבּ פוקס
זינגט מיר די וועלט
פּרייז 2 זל.
צו בּעקומען אין אַלע בּוכהאַנדלונגען.
הויפּט-פערקויף פאַר לאָדז: אין דער בּוכהאַנדלונג פון ש. בּערלינסקי, אַלטשטאַט 12.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען בּלאָז און אורין-קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָוונט.

לעטשניצע
פאַר ווענעריש קראַנקע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1
טעל. 122-78
טעטיג פון 8 פריה בּיז 9 אָוונד.
וועגעריש-קראַנקע, מענערשוואַכע און הויט-קראַנקהייטען
אַנאַליזען פון בּלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאַציע
איז טעטיג אַ גאַנצען מעת לעת
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל
אַ בּאַראַטונג 3 זל.

Dr. med.
M. JAKOBSON
כירורג
ביינער-כירורג-ספּעציאַליסט
צוריקגעקעהרט
D-ra STERLINGA 22,
telefon 174-42.

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער. סיפילים און הויט - קראַנקהייטען. בּעהאַנדלונג פון מענער - שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פּראַנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט
זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

קליינע אַנאָנסען
אַנאָנס בּיז 15 ווערטער [...]

פרייע פּאָסט[ען]
קעלנערקעס מיט [...] פּראַקטיק ווערען געזוכט. צו [...] אין דער דרוקעריי וואָל[...] פון 2.30-6 [...]

לאָקאַל[ען]
אַ וואוינונג מיט בּעקו[...] אין יונגערמאַן בּיי אַ בּעשיי[...] מיקיצ ווערט געזוכט. אָפּפערט[ן] „לאָקום" אין אַדמי[ניסטראַציע].

פערשידענע[ס]
איך וויל זיך לערנען [...] לעזען פּויליש איינער אַליין. [...] אין אַדמינ. אונטער „איינזאַם"

ד"ר העלער
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט, זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
פאַר פרויען — אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען

DR. MED.
L. Pikielny
UROLOG
ספּעציאַליסט פאַר נירען, בּלאָזען און אורין-קראַנקהייטען
NAWROT 8, tel. 219-90
נעהמט אָן פון 4—7 נאָכמיטאָג
צוריקגעקעהרט.

Dr. M. ELJASBERG
Chirurg
PIOTRKOWSKA 80, tel. 117-87
צוריקגעקעהרט

וויכטיג פאַר אַלע!
דראָגעריי
בּראַמבּערג
8 - לאָדז - 8
צעגעלניאַנאַ
טעלעפאָן 255-09.
טריקאָטאַזש-פּוחרים טריקאָ-עפיקטעטען
שטרימף- פאַבּריק. שטרימף- בּאַנדראַזשען
וועש-פאַבּריק. פערשיר. עטיקעטען און טיטען
קאָנפעקציאָנערען טיטען-עטיקעטען
שנידער-טייסטער מעס-ביכער
בּעקער-טייפּסער בּרויט-עטלען
גראַטולירונג, קאָנאָרטען, רעכנונגען ווי אויך התנה-קאַרטען צו בּיליגע פּרייזען.

Dr. med.
W. ŻADZIEWICZ
ספּעציאַליסט פאַר אוירען, נאָז, האַלז און קעהלקאָפּ-קראַנקהייטען
Piotrkowska 64, tel. 125-26.
נעמט אָן פון 5—8 אָוונד.

DR. MED.
J. Szreiber
כירורג
צוריקגעקעהרט
Narutowicza 9. tel. 122-95.
נעמט אָן פון 2—3 נאָכמ. און פון 5—7 אָוו.

וויכטיג פאַר
בּרוך-קראַנקע

(רופּטורען) זאַווי פון פערקרימונגען פון רוקען-בּיין (הויקערס). פּאַראַליזשען, בּיין-שווינדזוכט; פּלאַטפיס און פערשידענע אַנדערע פערקריפּלונגען-ליידענדע.

פאַר פערשידענע אַרט רופּטורען פערעלטערטע און די געפעהרליכסטע בּיי מענער, פרויען און קינדער ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל-בּאַנדאַזשען לויט מיין מע-טאָדע היילן און בּעזייטיגען ראַדיקאַל יעדן איינציגן בּרוך.

בּיי מאָגען און קישקע - זענקונג ספּע-ציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע לייב-הייל-בּאַנדאַ-זשען.

פאַר הויקערס ספּעציעלע גאַרסעטען און גלייכהאַלטערס.

געגען בּיין-שווינדזוכט ספּעציעלע אָר-טאָפּעדישע אַפּאַראַטען פון אַלע סיסטעמען.

געגען שמערצענדע פּלאַטפיס ספּע-ציעלע אָרטאָפּעדישע איינלאַגען לויט גיפּס-מאָדעלען.

געגען קרומע אָדערן ספּעציעלע גומי-שטרימף לויט מאָס.

קינסטליכע הענד און פיס
ספּעציעלע הייל-אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט
ספּעצ. אָרטאָפּעד

א. פּעטריקעוויטש, לאָדז
9 פּיראַמאָוויטשאַ 9, טעל. 177-09 (פריהער אַלגינסקאַ)
אַכטונג! קראַנקע מוזען זעלבּסט ערשיינען.
מויזענטער דאַנקזאַגונגען קענען בּעווייזען ווערען

Dr.
Szymon Grynberg
ווישניאָוואַ גוראַ
(Willa Cyka) טעל. 26
נעמט אָן אין לאָדז
פּילסודסקיעגאָ 55, טעל. 168-58.
אָן פון 1—2 און פון 5—6 נאָכמ.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעלעפאָן 246-09.
נעמט אָן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אָוו.

[...]niony został kwit kaucyjny [...]wni Łódzkiej za № 97505 [...]-33 r. na Zł. 10.— na imię [...]szyca.

[...]niony został kwit kaucyjny [...]ni Łódzkiej za № 79766 [...]-32 r. na Zł. 10.— na imię [...]Piłsudskiego 49.

Starszy Felczer
B. JOSKOWICZ
פּאָלודניאָווע 4, טעל. 141-86
נעמט אָן טעגליך פון 8—11 און 4—6 נ"מ
טעגליך פּאָקען-שטעלען
מיט פרישע קראָוי-אָנקע.

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען קראַנקהייטען
Traugutta 12, tel. 175-10
אונבעמיטעלטע— לעטשניצע פּרייזען.
נעהמט אָן פון 11-2 און פון 5 בּיז 8.30 אָוו.

געגען שוויים פון ד[י פיס]
נוצט נאָר דעם גוט-אויספּרובּירט[ען] „ראַדיקאַל", וואָס פערהי[ט] פון פּלאַצען און פון געמיינעם [...] נאָר 20 און 30 גר. צו בּעקו[מען] ציימונגס-פערקויפער וואָלניאַר[...] שטאָט 1 און צעגעלניאַנאַ 1.

אַכטונג! ווער עס וויל [...] עלעגאַנטסטע היטען צום [...] אויך Hückel ווי אויך די בּעסט[ע] היטלעך, שילצר-היטלעך בּעק[...] נור אין בּעוואוסטען הוט-[...] „Szerlauns" פּיעטריקאָווער [...] און איבּערצייגט אייך! [...] געשעפט געשלאָסען.

לעטשניצע
פאַר וועגערישע-קראַנקע
מענער - שוואַכע און הויט-קראַנקהייטען
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
פּיעטריקאָווער 45
טעטיג פון 9 פריה בּיז 9 אָוונד.
פרויען און קינדער נעמט אָן אַ פרוי-דאָקטער פון 11-1 און פון 5-7 אָוונד.
אַ בּעראַטונג 3 זל.

Dr. med.
Ignacy Grynberg
אינערליכע קראַנקהייטען
(ספּעצ. פאַר הארץ-קראַנקהייטען)
CEGIELNIANA 17, tel. 174-15
נעמט אָן פון 6 בּיז 7.30 אָוונד.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.